

Spis treści

1. Wprowadzenie i metodologia	5
Badanie osób niepełnosprawnych	8
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych	13
2. Podsumowanie	17
3. Problemy osób niepełnosprawnych	23
4. Instytucje pomagające niepełnosprawnym	43
5. Samorzady gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym	55
6. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej	71
7. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej	79
8. Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym	93
9. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych	105

1. Wprowadzenie i metodologia

Wprowadzenie i metodologia

Niniejsza synteza stanowi prezentację głównych wyników i wniosków w odniesieniu do województwa łódzkiego z dwóch badań przeprowadzonych w ramach projektu „Gmino, jaka jesteś? Badanie działalności gmin na rzecz osób niepełnosprawnych”.

- ❑ Badanie osób niepełnosprawnych. Badanie osób niepełnosprawnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięły osoby, które posiadają ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, niezdolności do pracy lub grupie inwalidzkiej. Zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi.
- ❑ Badanie przedstawicieli samorządów gminnych. Badanie przedstawicieli jednostek samorządów gminnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięły prawie wszystkie gminy w Polsce. Uzyskaliśmy 2117 wywiadów z reprezentantami samorządów gminnych (wójtami/burmistrzami, ich zastępcami, czy sekretarzami gminy).

Oba badania zrealizowane zostały przez Pentor Research International S.A. na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie działania 1.4 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) schemat b).

To pierwsze w Polsce, na tak ogromną skalę, przedsięwzięcie badawcze konfrontujące potrzeby osób niepełnosprawnych z realiami, w jakich funkcjonują samorządy gminne. Wyniki obustronnych badań ukazują nie tylko dwie perspektywy, dwa punkty widzenia na kwestie związane z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, ale wskazują przede wszystkim na konieczność zmian w obecnym prawodawstwie. Zebrany materiał jest niezwykle bogaty i stanowi doskonałą podstawę do zainicjowania ogólnopolskiej dyskusji nad organizacją systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz wypracowania rozwiązań satysfakcjonujących wszystkie zaangażowane strony.

W syntezie prezentujemy zestawienie wyników dla województwa łódzkiego, konfrontując je z wynikami na poziomie kraju.

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

Zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi w każdej z 250 losowo wybranych gmin, które stanowiły około 10% ogółu wszystkich gmin w Polsce. Badanie zostało zrealizowane w gminach wszystkich województw (po około 15 gmin z każdego województwa) oraz w co najmniej 5 powiatach z danego województwa (czyli po około 3 gminy z każdego powiatu). Przy losowym wyborze 250 gmin, które wzięły udział w badaniu, kierowano się kryterium związanym z typem gminy.

- Gminy miejskie
- Gminy miejsko-wiejskie
- Gminy wiejskie

Dla potrzeb badania została wylosowana celowa próba badawcza, która prezentowała populację osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej (18-65 lat). Ustalono następujące kryteria doboru próby osób niepełnosprawnych w wylosowanych wcześniej gminach:

PODSTAWOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Stopień niepełnosprawności	☐ Znaczny ☐ Umiarkowany ☐ Lekki (Definicja zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych)
Status osoby niepełnosprawnej na rynku pracy	☐ Osoby niepełnosprawne pracujące ☐ Osoby niepełnosprawne bezrobotne ☐ Osoby niepełnosprawne bierne zawodowo (Definicja przyjęta za GUS w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002)
Płeć	☐ Kobieta ☐ Mężczyzna

Liczebność poszczególnych warstw ustalona została na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego z badania „Stan zdrowia ludności Polski w 2004 roku”.

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

Aby uzyskać pełny obraz (zdywersyfikowany na różne grupy) opinii osób niepełnosprawnych zastosowano dodatkowe kryteria doboru próby na poziomie gminy:

DODATKOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Rodzaj schorzenia	☐ Narządu ruchu ☐ Narządu wzroku ☐ Narządu słuchu ☐ Psychiczne/umysłowe Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na rodzaj schorzenia.
Wiek	☐ 18-29 ☐ 30-49 ☐ 50 + Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na wiek.

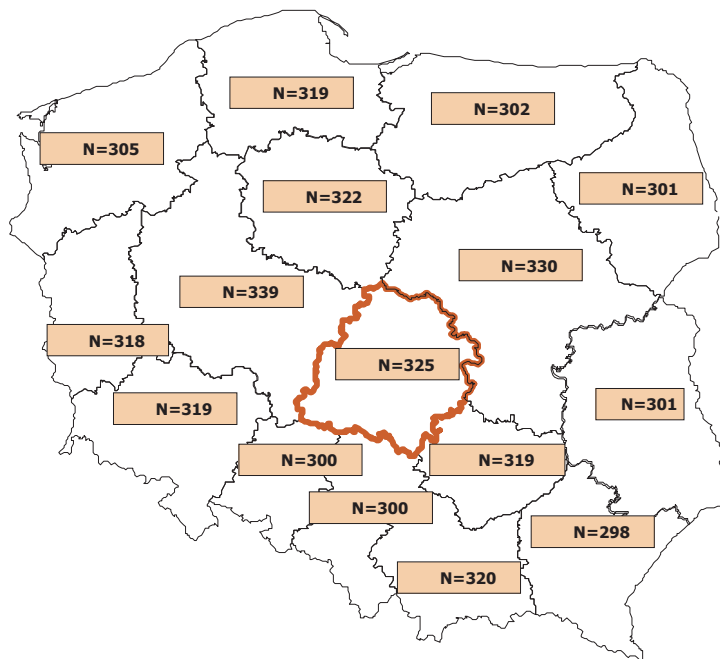
Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

W województwie łódzkim zrealizowano 325 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi. Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju (dane nieważone) oraz województwa łódzkiego.

CHARAKTERYSTYKA PRÓBY (DANE NIEWAŻONE)				
	OGÓŁEM		ŁÓDZKIE	
	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY
TYP GMINY				
Miejska	859	17%	80	25%
Miejsko-wiejska	1383	28%	140	43%
Wiejska	2776	55%	105	32%
STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				
znaczny	883	18%	55	17%
umiarkowany	1817	36%	111	34%
lekki	2318	46%	159	49%
RODZAJ SCHORZENIA				
narządu ruchu	1732		94	29%
umysłowe	917	18%	48	15%
narządu wzroku	904	18%	50	15%
narządu słuchu	812	16%	49	15%
psychiczne	488	10%	40	12%
epilepsja	101	2%	14	4%
inne	64	1%	30	10%
PŁEĆ				
kobieta	2324	46%	154	47%
mężczyzna	2694	54%	171	53%
WIEK				
18-29	1475	29%	76	23%
30-49	1862	37%	136	42%
50+	1681	33%	113	35%
STATUS ZAWODOWY				
Pracujący	1046	21%	75	23%
Bezrobotny	328	7%	19	6%
Bierny zawodowo	3606	72%	229	70%
Nieokreślony	38	2%	2	1%

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

*Liczba zrealizowanych wywiadów z osobami niepełnosprawnymi
ze względu na województwo (dane nieważone)*

Sposób prezentacji wyników

Wyniki prezentowane w niniejszym raporcie poddano procedurze ważenia tak, aby można było wnioskować o całej populacji osób niepełnosprawnych, na poziomie całego kraju.

Zastosowano 4 rodzaje wag, ustalonych na podstawie danych o osobach niepełnosprawnych, zaczerpniętych z „Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań z 2002 r.” Najpierw ustalono wagi dla każdego województwa, a następnie na poziomie każdego województwa dla stopnia niepełnosprawności, wieku oraz miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych.

Ze względu na zastosowaną procedurę ważenia liczebność całej próby uległa zmianie z N=5018 na N=5019. Ponadto zmieniły się rozkłady poszczególnych zmiennych.

Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej, a także procedury ważenia dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98 do 102%.

Wprowadzenie i metodologia - badanie osób niepełnosprawnych

Poniższa tabela prezentuje rodzaje oraz wartości zastosowanych wag.

WOJEWÓDZTWO	RODZAJE WAG								
	Województwo	stopień niepełnosprawności			WIEK			Miejsce zamieszkania	
		znacznym	umiarkowany	lekki	18-29	30-49	50+	MIASTO	WIEŚ
DOLNOŚLĄSKIE	0,075677764	0,161915	0,349825651	0,488259	0,090791	0,317919	0,59129	0,693376	0,30662436
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,058244244	0,136834	0,363686834	0,499479	0,090791	0,317919	0,59129	0,607217	0,39278295
LUBELSKIE	0,069113548	0,147011	0,372509605	0,480479	0,090791	0,317919	0,59129	0,411161	0,58883933
LUBUSKIE	0,034478996	0,120147	0,356734728	0,523118	0,090791	0,317919	0,59129	0,616489	0,38351108
ŁÓDZKIE	0,064093375	0,166	0,345033385	0,488967	0,090791	0,317919	0,59129	0,629784	0,37021599
MAŁOPOLSKIE	0,104395744	0,13522	0,422786102	0,441993	0,090791	0,317919	0,59129	0,494162	0,5058381
MAZOWIECKIE	0,095624929	0,157481	0,393388748	0,44913	0,090791	0,317919	0,59129	0,626669	0,37333067
OPOLSKIE	0,017278641	0,193196	0,369914632	0,436889	0,090791	0,317919	0,59129	0,536219	0,46378088
PODKARPACKIE	0,057706405	0,115693	0,349067625	0,535239	0,090791	0,317919	0,59129	0,369854	0,63014557
PODLASKIE	0,025091377	0,180597	0,376563606	0,44284	0,090791	0,317919	0,59129	0,533945	0,46605459
POMORSKIE	0,056319613	0,190203	0,35305773	0,456739	0,090791	0,317919	0,59129	0,674487	0,32551347
ŚLĄSKIE	0,163830555	0,150209	0,340775532	0,509016	0,090791	0,317919	0,59129	0,790311	0,20968913
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,031769464	0,153982	0,350987317	0,495031	0,090791	0,317919	0,59129	0,425938	0,57406151
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,039623546	0,165618	0,348943155	0,485438	0,090791	0,317919	0,59129	0,57894	0,42106034
WIELKOPOLSKIE	0,064365175	0,122657	0,362740036	0,514603	0,090791	0,317919	0,59129	0,578009	0,4219912
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,042386624	0,180529	0,36434463	0,455127	0,090791	0,317919	0,59129	0,66662	0,33338045

Procedurze ważenia zostały poddane następujące zmienne.

- Płeć, liczba osób w gospodarstwie domowym – ważne przez wszystkie wagi
- Typ gminy, gminy wiejskie, gminy miejskie/miejsko-wiejskie – ważne przez województwa, stopień niepełnosprawności oraz wiek
- Województwo – ważne przez stopień niepełnosprawności, wiek, miejsce zamieszkania
- Stopa bezrobocia w gminie – ważne przez stopień niepełnosprawności oraz wiek osób niepełnosprawnych
- Wiek, status zawodowy – ważne przez województwo, stopień niepełnosprawności oraz miejsce zamieszkania
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności – ważne przez województwo, wiek oraz miejsce zamieszkania
- Wiek oraz status zawodowy ze względu na typ gminy – ważne przez województwo i stopień niepełnosprawności
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności ze względu na typ gminy – ważne przez województwo i wiek

Wprowadzenie i metodologia

- badanie przedstawicieli samorządów gminnych

CHARAKTERYSTYKA BADANYCH GMIN				
	OGÓŁEM		ŁÓDZKIE	
	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY	LICZEBNOŚĆ	PROCENTY
TYP GMINY				
Miejska	414	20%	23	15%
Miejsko-wiejska	465	22%	23	15%
Wiejska	1238	58%	104	69%
SYTUACJA FINANSOWA GMINY				
dobra	1234	58%	82	55%
ani dobra, ani zła	710	34%	54	36%
zła	158	7%	12	8%

Wprowadzenie i metodologia - badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Badanie przedstawicieli jednostek samorządów gminnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięli przedstawiciele 2117 gmin, którzy zajmują się merytorycznie zakresem spraw osób niepełnosprawnych. Najczęściej byli to wójtowie/ burmistrzowie, sekretarze gmin oraz zastępcy wójta/ burmistrza. **W województwie łódzkim zrealizowano wywiady w 150 gminach, na 177 wszystkich gmin w tym województwie.**

Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju i województwa łódzkiego..

STAN REALIZACJI BADANIA NA DZIEŃ ZAMKNIĘCIA ZBIORU	
Założona próba	2478 wywiadów (cała populacja)
Próba zrealizowana	2117 wywiadów
Odmowy z podstemplowaną kartą odmowy wzięcia udziału w badaniu	176 gmin
Odmowy bez podstemplowanej karty (urząd odmówił także podstemplowania)	185 gmin

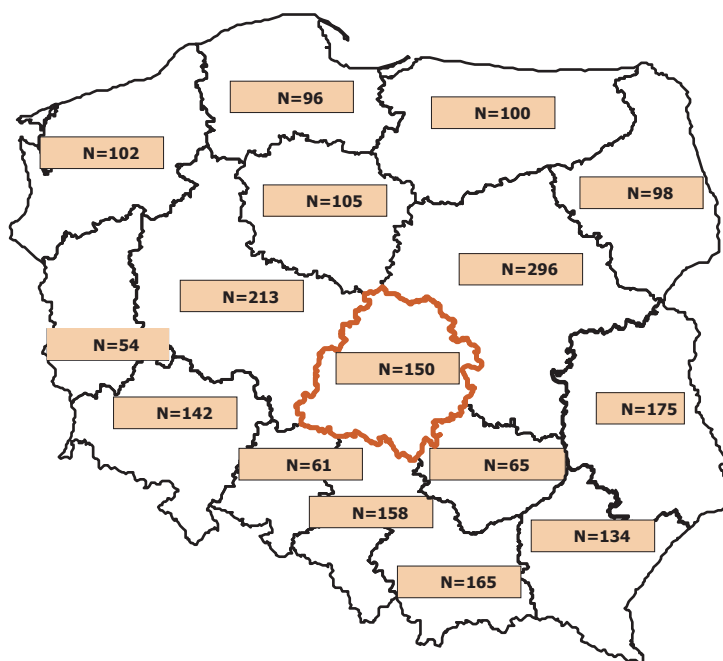
Uzyskany odsetek realizowalności próby - na poziomie 85% - jest wynikiem nadzwyczaj dobrym. Rzadko w badaniach możemy poszczycić się taką efektywnością. Praktyka badawcza bowiem traktuje już 75% jako rzetelny i wysoki poziom realizowalności.

Ponadto, biorąc pod uwagę fakt, że badanie obejmowało całą populację, osiągnięta próba pozwala na wnioskowanie o prawidłowościach z maksymalnym błędem statystycznym na poziomie 0,8%. Taka dokładność wnioskowania jest niezwykle rzadko dostępna w badaniach.

W przypadku, gdyby jakaś gmina wyraziła chęć wzięcia udziału w badaniu, pomimo że realizacja oficjalnie została zakończona, kwestionariusz zostanie zrealizowany i włączony do zbioru.

Wprowadzenie i metodologia - badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Liczba zrealizowanych wywiadów z przedstawicielami jednostek samorządów gminnych ze względu na województwo

Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98% do 102%.

2. Podsumowanie

Podsumowanie

Zrealizowane badanie daje bardzo szczegółowy wgląd z jednej strony w sytuację niepełnosprawnych, zaś z drugiej strony w działalność samorządów gminnych na rzecz tej grupy. Przyjęta metodologia i wielkości prób umożliwiają analizę danych zarówno na poziomie całego kraju, jak również na poziomie poszczególnych województw. Wyniki badań pokazują nie tylko ogrom problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w porównaniu z ogółem Polaków, ale wskazują też na olbrzymie dysproporcje wynikające z miejsca zamieszkania (rozumianego jako region kraju i wielkość miejsca zamieszkania).

Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że województwo łódzkie należy do regionów kraju, w których sytuacja osób niepełnosprawnych jest szczególnie trudna. Choć niepełnosprawni rzadziej skarżą się na jakość swojego życia, to nieznacznie gorzej niż mieszkańcy innych województw oceniają stwarzane im możliwości wsparcia.

Analizując uzyskane wyniki widać wyraźnie, że w przypadku województwa łódzkiego zastosowanie ma większość prawidłowości i wniosków odnotowanych dla całego kraju.

- ❑ Tak więc wyniki badania pokazują, że osoby niepełnosprawne powszechnie skarżą się na brak zainteresowania ich sytuacją oraz na brak orientacji samorządów gminnych w ich problemach. Co więcej, badani przez nas przedstawiciele samorządów gminnych nie odcinają się od tych opinii. Przyznają oni, iż mają jedynie bardzo ogólne i dość słabe rozpoznanie problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. Wykazują również bardzo umiarkowaną aktywność w gromadzeniu informacji o niepełnosprawnych mieszkańcach. W województwie łódzkim jedynie **2% urzędów gminnych prowadzi szczegółowe badania w tym zakresie, 7% posiada dokładną wiedzę o liczbie niepełnosprawnych mieszkańców gminy, a tylko 2% zna stopę bezrobocia wśród niepełnosprawnych.**
- ❑ **Samorządy gminne, niedysponujące żadnymi twardymi danymi, niestety nie zawsze zdają sobie z tego sprawę i często mają niepełne wyobrażenie o tym, co tak naprawdę „boli” niepełnosprawnych.** Wydaje się, że przede wszystkim marginalizują one znaczenie problemów natury psychologicznej i zdrowotnej. Mają również tendencję do niedoszacowywania odsetka niepełnosprawnych borykających się z problemami finansowymi, mieszkaniowymi i problemami na rynku pracy. **I tak, w województwie łódzkim w chwili badania, (podczas gdy 78% niepełnosprawnych w wieku 18-65 lat pozostawało bez pracy), samorządy szacowały skalę bezrobocia jedynie na 25,1%.**
- ❑ **Główny wysiłek w uzyskaniu pomocy leży po stronie niepełnosprawnego.** Tylko nieliczne gminy samodzielnie podejmują inicjatywę w tym zakresie, a większość czeka, aż osoba potrzebująca pomocy sama się do nich zwróci – w przypadku części osób niepełnosprawnych, zwłaszcza o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności jest to bardzo utrudnione.

Podsumowanie

- ❑ Niepełnosprawni mają dość niską świadomość tego, do kogo mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją. **W konsekwencji niepełnosprawni swoją uwagę skupiają wyłącznie na najbliższych im Ośrodkach Pomocy Społecznej**, gdzie najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona jedyną dostępną instytucją wsparcia. W województwie łódzkim korzystanie z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej deklaruje 60% niepełnosprawnych, 17% korzystało ze wsparcia PFRON.
- ❑ **Instytucje powiatowe, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w opinii samych osób niepełnosprawnych, jak i samorządów gminnych, nie wywiązują się należycie ze swoich zadań.** PCPRy rzadko kojarzone są z pomocą, zaś swoją ofertę kierują do dość określonej grupy – przede wszystkim mieszkańców gmin miejskich, pozostając właściwie poza zasięgiem mieszkańców gmin wiejskich. W ciągu ostatnich trzech lat jedynie 12% niepełnosprawnych mieszkańców województwa łódzkiego korzystało z pomocy Powiatowych Centrów Pomocy. Dla porównania należy zaznaczyć, iż praktycznie taki sam odsetek badanych korzystał z pomocy organizacji pozarządowych.
- ❑ **Bardzo ważna, a zarazem nie w pełni wykorzystywana wydaje się rola organizacji pozarządowych w procesie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.** Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorządy, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w województwie łódzkim, podobnie zresztą jak w całym kraju, nadal działa ich niewiele.
- ❑ **Samorządy gminne są bez wątpienia najważniejszym i najbardziej dostępnym, nie licząc rodziny, źródłem wsparcia dla osób niepełnosprawnych.** Wydaje się jednak, że w ocenie swej aktywności na rzecz osób niepełnosprawnych znacznie przeszacowując swój wkład, są dalekie od realizmu. 60% przedstawicieli łódzkich samorządów gminnych ocenia, że w ramach pomocy osobom niepełnosprawnym robią dużo lub bardzo dużo, podczas gdy taką opinię potwierdza jedynie 18% osób niepełnosprawnych.
- ❑ **Wyniki badania pokazują, iż działalność łódzkich samorządów gminnych na rzecz osób niepełnosprawnych jest niewspółmierna do oczekiwań tej grupy.** Dotyczy to przede wszystkim zadań związanych z rehabilitacją zawodową, a także wymagających większych nakładów i zaangażowania działań związanych z rehabilitacją społeczną. Podkreślić należy, iż w obu tych obszarach województwo łódzkie wypada zdecydowanie gorzej na tle innych regionów kraju.

Podsumowanie

- ❑ **Pod względem aktywności na polu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych województwo łódzkie plasuje się poniżej średniej. Samorządy gminne nie posiadają programów walki z bezrobociem wśród osób niepełnosprawnych i niezmiernie rzadko podejmują działania w zakresie rehabilitacji zawodowej.** Dla przykładu warto zaznaczyć, iż jedynie 15% łódzkich samorządów podejmuje działania w dziedzinie edukacji niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, a tylko 5% angażuje się w działania zmierzające do podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych. O niezaprzeczalnym braku zaangażowania łódzkich gmin w aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych świadczy również fakt, że praktycznie żaden niepełnosprawny nie doświadczył zainteresowania i nie spotkał się z inicjatywą pracowników gmin.
- ❑ **W województwie łódzkim, podobnie jak w całym kraju, działania w zakresie rehabilitacji społecznej podejmowane są częściej niż w przypadku rehabilitacji zawodowej, ale ich skala jest nadal mniejsza, niż oczekiwania ze strony osób niepełnosprawnych.**
- ❑ **Wsparcie udzielane przez samorządy gminne ma charakter pomocy podstawowej – choć najbardziej potrzebnej, to jednak nieadresowanej specyficznie do niepełnosprawnych.** Najbardziej powszechna pomoc finansowa, materialna, czy bytowa, pod względem obsługi petenta i źródła finansowania powinna być traktowana jako społeczna lub socjalna (która wchodzi w zakres zadań gminy). W konsekwencji, gminy obejmują swoją opieką i pomocą jedynie niewielki odsetek osób niepełnosprawnych – te, które tak czy inaczej kwalifikują się do pomocy społecznej lub socjalnej. Rzadko podejmują natomiast wymagające większych nakładów i zaplecza działania ukierunkowane jedynie na pomoc niepełnosprawnym. Satysfakcji niepełnosprawnych mieszkańców łódzkiego nie zwiększa również to, iż gminy prawie wcale nie wychodzą z inicjatywą, nie kontaktują się z osobami potrzebującymi pomocy, ale czekają, aż zainteresowani sami się po nią zgłoszą.

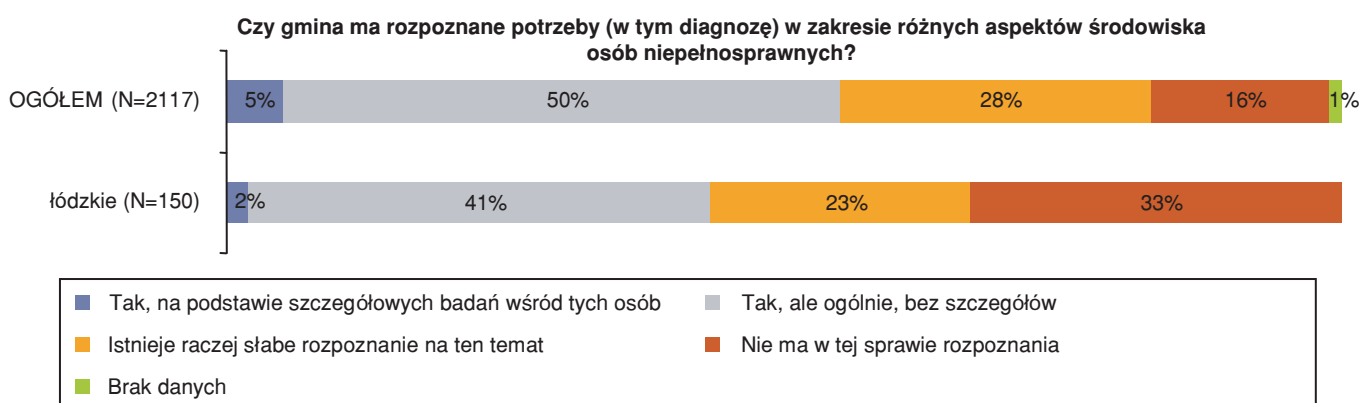
Podsumowanie

- ❑ **Wyniki badań wskazują, iż pomimo wysokich oczekiwań osób niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, jednostki te nie są obecnie odpowiednio przygotowane do świadczenia pomocy tej grupie osób – nie dysponują odpowiednim potencjałem, zapleczem, przygotowaniem i organizacją, aby efektywnie wspierać osoby niepełnosprawne. W województwie łódzkim obserwujemy nawet większe, niż w skali kraju, braki w tym zakresie.**
- ❑ W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych. Samorządy gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych. Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- ❑ Brak jest w większości gmin planowania zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Gminy najczęściej nie uwzględniają w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielnej pozycji. W części gmin środki te w ogóle nie są uwzględniane, ale wygospodarowywane na bieżąco.
- ❑ Samorządy gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w znacznej części z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.
- ❑ **Wyniki badań pokazują znaczne dysproporcje w działalności gmin ze względu na ich typ i wielkość. Relatywnie najlepiej, w ocenie przedstawicieli obydwu badanych grup, radzą sobie z realizacją działań na rzecz osób niepełnosprawnych gminy miejskie.** Sytuacja w tych gminach jest prawie we wszystkich badanych aspektach bez porównania lepsza. Wydaje się jednak, że aktywniejszą działalność w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym wymusza na gminach miejskich przede wszystkim duża liczba niepełnosprawnych mieszkańców.
- ❑ **Niezależnie jednak od wszystkiego, wyniki badań pokazują, iż samorządy gminne są i będą instytucją bez wątpienia najbliższą osobom niepełnosprawnym.** Wobec braku wiedzy na temat alternatywnych źródeł pomocy, wobec własnej bezradności, choroby czy innych trudności, niepełnosprawni skazani są na gminy. Od skuteczności ich działania będzie zatem zależeć jakość życia tej grup społecznej. **Już dziś niepełnosprawni w zdecydowanej większości (w woj. łódzkim 73%) przekonani są o tym, iż samorządy gminne mają ustawowy obowiązek pomocy osobom niepełnosprawnym (i mają na ten cel budżety), co więcej, chcą rozszerzenia ich kompetencji w tym zakresie.** 54% badanych w województwie łódzkim uważa, że pomoc osobom niepełnosprawnym w całości lub w części powinna leżeć po stronie gminy. Niestety przeważająca większość gmin (woj. łódzkie – 86%) nie chce przyjęcia na siebie tego obowiązku.

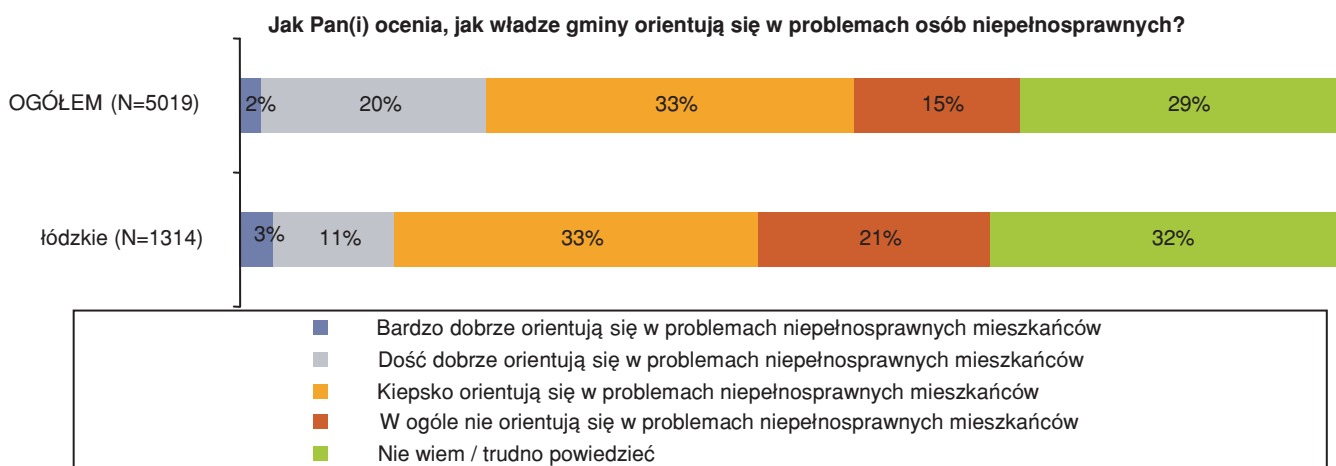
3. Problemy osób niepełnosprawnych

Problemy osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne, mieszkańcy województwa łódzkiego, podobnie jak ogół osób niepełnosprawnych, powszechnie skarżą się na brak zainteresowania ich sytuacją oraz na brak orientacji samorządów gminnych w ich problemach. Badani przez nas przedstawiciele samorządów gminnych nie odcinają się od tych opinii. Jak pokazują wyniki badań, przyznają oni, iż mają jedynie bardzo ogólne i dość słabe rozpoznanie problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. Sytuacja w województwie łódzkim, niestety, odbiega na niekorzyść od sytuacji w całym kraju. Przedstawiciele samorządów gminnych województwa łódzkiego w porównaniu do ogółu są nieco bardziej krytyczni w ocenie swojej wiedzy na temat potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych – 56% deklaruje, że ma słabe rozpoznanie lub nie ma go w ogóle (ogółem 44%). Nieco mniejszy odsetek deklaruje również, że ma dokładne rozeznanie na podstawie szczegółowych badań (województwo łódzkie – 2%, ogółem 5%). Również pod względem opinii osób niepełnosprawnych sytuacja w województwie łódzkim jest nieco gorsza niż w skali całego kraju.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Przechodząc na poziom bardziej szczegółowych informacji na temat niepełnosprawnych mieszkańców gminy widzimy również, że sytuacja w województwie łódzkim nieznacznie różni się od sytuacji w całym kraju. Jedynie 7% gmin województwa łódzkiego (ogółem 10%) dysponuje dokładną wiedzą na temat liczby ich niepełnosprawnych mieszkańców, a ponad jedna trzecia samorządów nie posiada nawet szacunkowych danych. Jeszcze gorzej jest w przypadku bardziej szczegółowych informacji na temat tej grupy. Gminy w większości nie gromadzą nawet szacunkowych danych o rodzaju i stopniu niepełnosprawności, a także miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. Co więcej, zdecydowana większość badanych nie ma nawet najogólniejszego wyobrażenia o stopie bezrobocia wśród tej grupy. Samorzady gminne niewiele wiedzą również o problemach, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne i potrafią jedynie szacować krąg niepełnosprawnych potrzebujących pomocy finansowej, bytowej, w zakresie warunków mieszkaniowych czy znalezienia pracy.

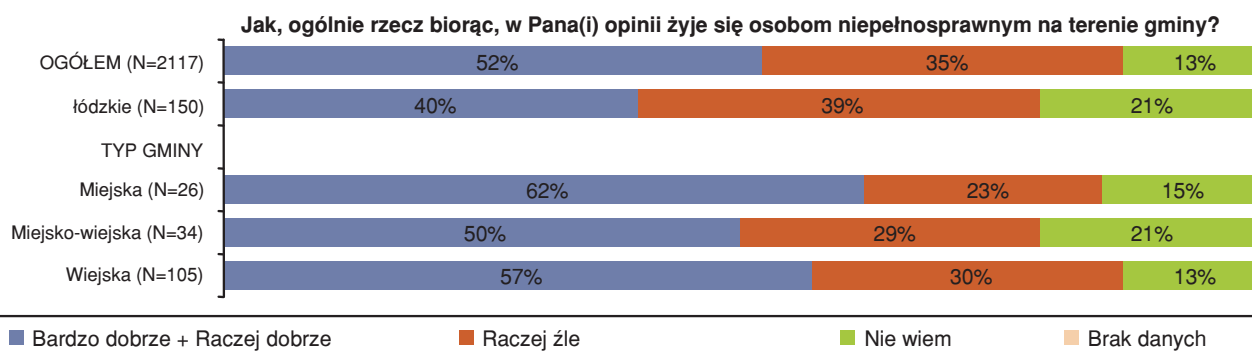
Tabela 1. Stan statystyki gminnej. Rodzaj posiadanej wiedzy.

	Rodzaj posiadanych danych		
	Dokładne	Szacunkowe	Brak wiedzy
WIEDZA O LICZBIE NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW GMINY			
OGÓŁEM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	7%	58%	35%
wg wieku			
Pełnoletnich	5%	49%	45%
Dzieci i młodzieży	10%	46%	44%
wg stopnia niepełnosprawności			
O znacznym stopniu niepełnosprawności	4%	33%	63%
O umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	4%	33%	63%
O lekkim stopniu niepełnosprawności	4%	26%	70%
wg rodzaju niepełnosprawności			
Z niepełnosprawnością ruchową	3%	13%	85%
Z niepełnosprawnością wzrokową	3%	13%	83%
Z niepełnosprawnością słuchową	3%	15%	82%
Z niepełnosprawnością umysłową	3%	13%	84%
Z niepełnosprawnością psychiczną	3%	14%	83%
Epileptycy (chorzy na padaczkę)	2%	13%	85%
wg miejsca zamieszkania			
Mieszkających w mieście	17%	23%	59%
Mieszkających na wsi	10%	40%	50%
WIEDZA O STOPIE BEZROBOCIA WŚRÓD NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Stopa rejestrowanego bezrobocia	2%	11%	87%
Stopa całkowitego bezrobocia	1%	9%	90%
WIEDZA O PROBLEMACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Niepełnosprawni potrzebujący pomocy bytowej i opieki	3%	55%	42%
Niepełnosprawni potrzebujący pomocy finansowej i materialnej	3%	57%	40%
Niepełnosprawni borykający się z problemami mieszkaniowymi	0%	53%	47%
Niepełnosprawni borykający się z problemami na rynku pracy	1%	49%	50%

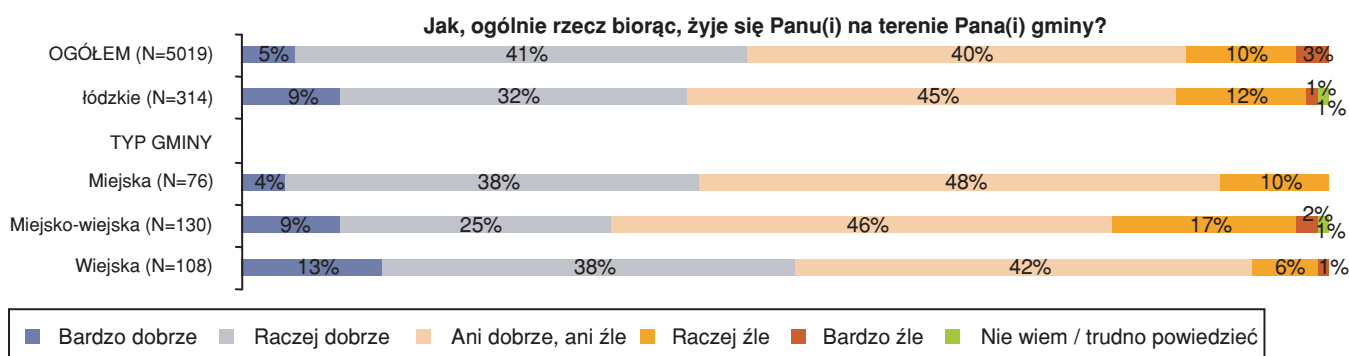
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie, N=150

Problemy osób niepełnosprawnych

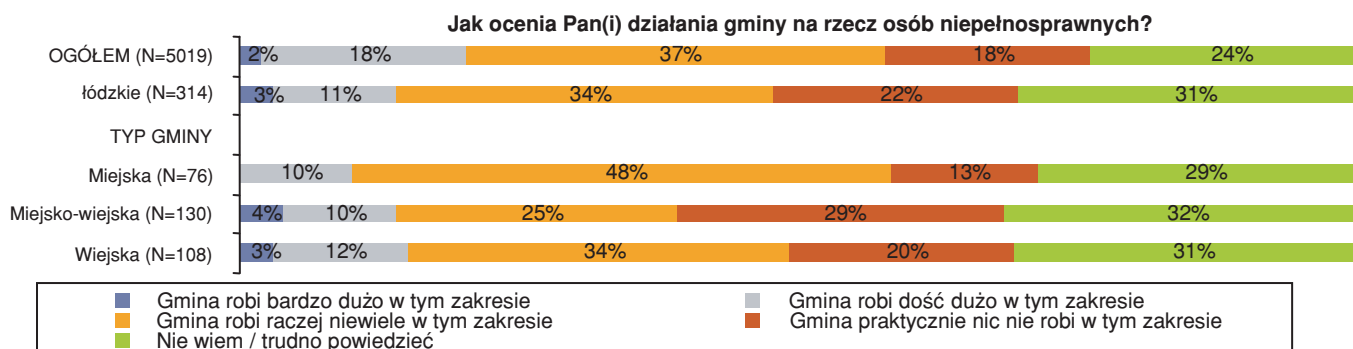
Pomimo bardzo ograniczonej i fragmentarycznej wiedzy, przedstawiciele samorządów gminnych województwa łódzkiego, podobnie jak ogół, raczej optymistycznie oceniają jakość życia osób niepełnosprawnych na terenie ich gminy. Przedstawiciele samorządów województwa łódzkiego wykazują tu jednak wyższy krytycyzm niż ogół badanych. Warto również zauważyć, że samorządowcy, zarówno w skali kraju, jak również w skali województwa łódzkiego w swoich opiniach są bardziej krytyczni niż same osoby niepełnosprawne. W przypadku osób niepełnosprawnych odsetki oceniających swą sytuację jako złą lub bardzo złą, zarówno wśród mieszkańców województwa łódzkiego jak również wśród ogółu osób niepełnosprawnych są niższe, niż podobne szacunki wśród przedstawicieli samorządów gminnych. Niepełnosprawni mieszkańcy województwa łódzkiego, w stosunku do ogółu niepełnosprawnych oceniają swą sytuację nieco mniej optymistycznie (woj. łódzkie – 41% ocen pozytywnych, ogółem – 46% ocen pozytywnych).

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Choć osoby niepełnosprawne wykazują bardzo wysoki optymizm życiowy oraz dość pozytywnie wyrażają się o jakości życia w swojej gminie, to jednak gdy mówią o konkretnych działaniach gminy na rzecz osób niepełnosprawnych, ich oceny nie są już tak pozytywne. Opinie mieszkańców województwa łódzkiego nie odbiegają tutaj od ocen ogółu badanych.

Dodatkowo, samorządy gminne, niedysponujące żadnymi twardymi danymi, niestety nie zawsze zdają sobie sprawę z potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych, często mają niepełne wyobrażenie na temat tego co tak naprawdę „boli” niepełnosprawnych. Dla przedstawicieli samorządów gminnych problemy osób niepełnosprawnych skupiają się przede wszystkim wokół barier architektonicznych, transportowych oraz problemów z zatrudnieniem. Wyraźnie niedoszacowują zaś problemów związanych z ochroną zdrowia oraz problemów natury psychologicznej. W województwie łódzkim 35% osób niepełnosprawnych skarży się na problemy z ochroną zdrowia, podczas gdy na problemy te wskazuje 10% przedstawicieli samorządów gminnych. Z obrazu tego można wnioskować, że osoba niepełnosprawna, to dla przedstawicieli samorządów gminnych przede wszystkim osoba niepełnosprawna fizycznie, mająca kłopoty z poruszaniem. Ten obraz skutkuje znacznym zawężeniem perspektywy.

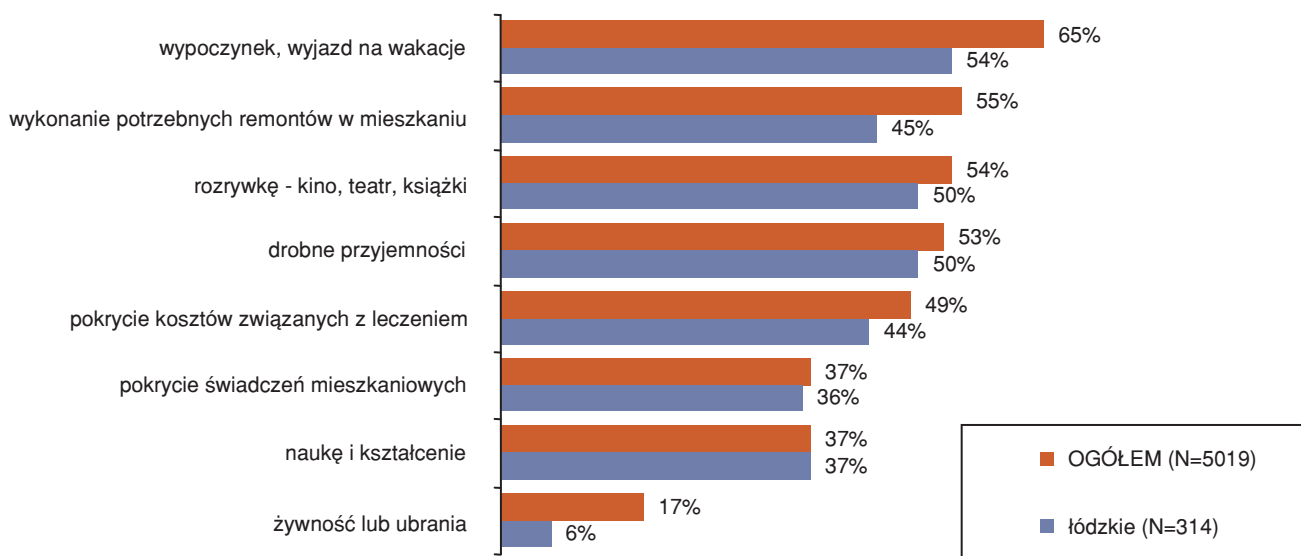

Problemy osób niepełnosprawnych

Jak pokazują wyniki badań, największą bolączką osób niepełnosprawnych w województwie łódzkim są **problemy finansowe oraz problemy związane z ochroną zdrowia**. Warto jednak zauważyć, że na problemy finansowe w tym województwie spontanicznie wskazuje nieco mniejszy odsetek niepełnosprawnych niż wśród ogółu osób badanych (woj. łódzkie – 43%, ogółem – 49%). Również nieco niższe odsetki osób niepełnosprawnych wskazują, iż w ciągu ostatniego roku miały problemy z pokryciem kosztów leczenia, a także z wygospodarowaniem środków na wypoczynek, kulturę, rozrywkę, czy też drobne przyjemności znacznie podnoszące jakość życia.

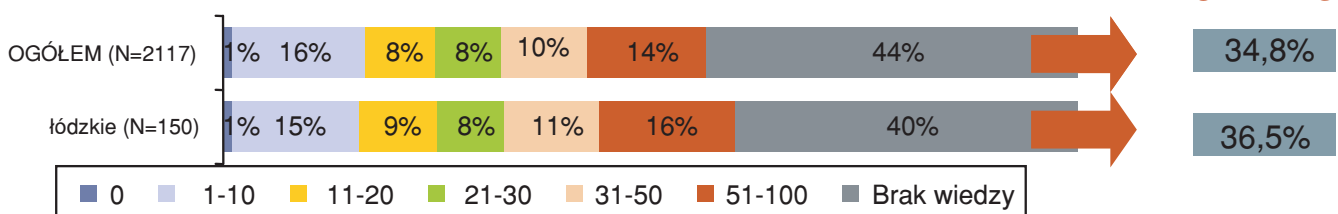
Wydaje się, że samorzady gminne nie doceniają w pełni wagi problemu finansowego wśród osób niepełnosprawnych. Szacują one odsetek niepełnosprawnych potrzebujących pomocy finansowej jedynie na 34,8%. W województwie łódzkim, choć szacunki te są nieco wyższe (36,5%), to jednak nadal pozostają w dużej dysproporcji w stosunku do deklaracji środowiska osób niepełnosprawnych.

Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na:

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

SZACOWANY PRZEZ GMINY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW GMINY POTRZEBUJĄCYCH POMOCY FINANSOWEJ I MATERIALNEJ

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Problemy osób niepełnosprawnych

Brak lub niedostatki środków finansowych stanowią bez wątpienia główny problem, z którym borykają się osoby niepełnosprawne. Jego skalę doskonale obrazują poniższe wykresy. Zdecydowana większość badanych negatywnie ocenia własną sytuację finansową – zarówno indywidualną (72%), jak i całego gospodarstwa domowego (67%). Województwo łódzkie nie wyróżnia się pod tym względem na tle reszty kraju.

Szanse na odłożenie jakichkolwiek oszczędności są oceniane jeszcze niżej – w skali kraju negatywnie ocenia je 84% osób niepełnosprawnych, w województwie łódzkim – 78%.

W każdym z 16 województw odsetek osób niezadowolonych znacznie przekracza połowę populacji. Z najlepszą sytuacją pod względem finansowym mamy do czynienia w północno-zachodniej i centralnej Polsce, z najgorszą zaś na północnym wschodzie, południowym zachodzie kraju oraz w województwie podkarpackim.

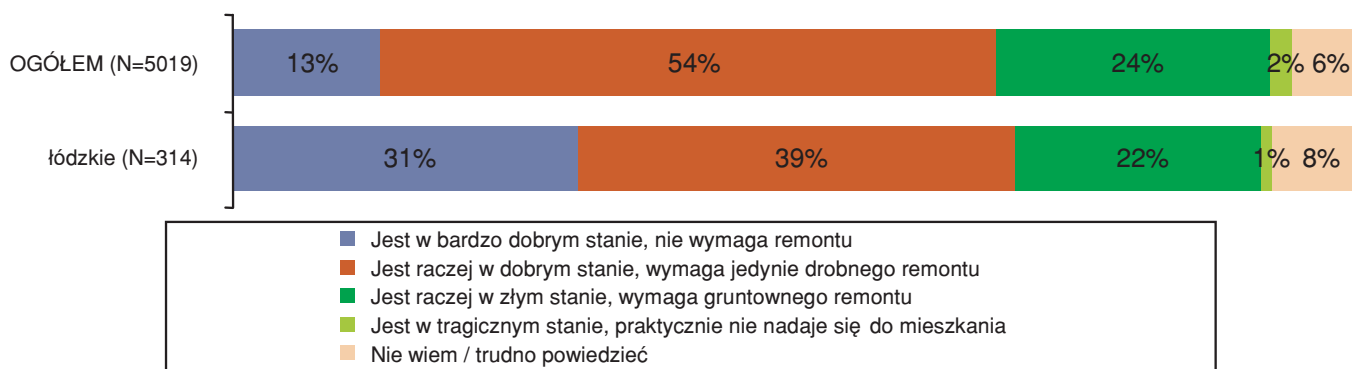
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku **oceny obecnych warunków mieszkaniowych** przez osoby niepełnosprawne. Jak pokazują wyniki badań, samorzady gminne zdecydowanie zaniżają odsetek niepełnosprawnych borykających się z problemami mieszkaniowymi. Prawidłowość ta dotyczy również województwa łódzkiego.

W województwie łódzkim swoje warunki mieszkaniowe jako złe lub tragiczne określa 23% niepełnosprawnych, podczas gdy przedstawiciele samorządów gminnych szacują odsetek osób niepełnosprawnych borykających się z podobnymi problemami na około 11%. W skali kraju odsetek ten wynosi 13%, jednak przy nieco gorszej ocenie warunków mieszkaniowych przez osoby niepełnosprawne.

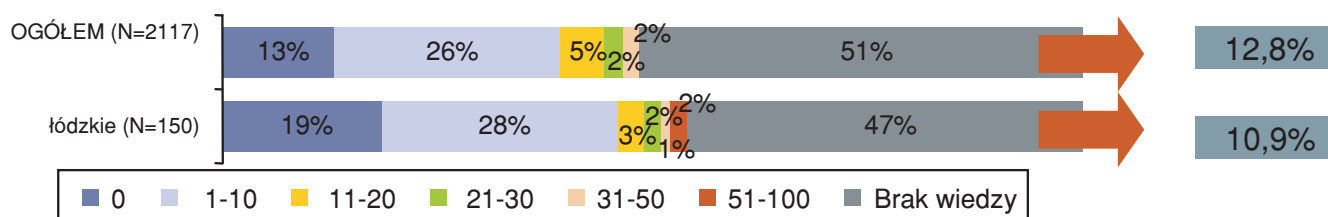
OCENA STANU DOMU/ MIESZKANIA

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

SZACOWANY PRZEZ GMINY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW GMINY BORYKAJĄCYCH SIĘ Z PROBLEMAMI MIESZKANIOWYMI

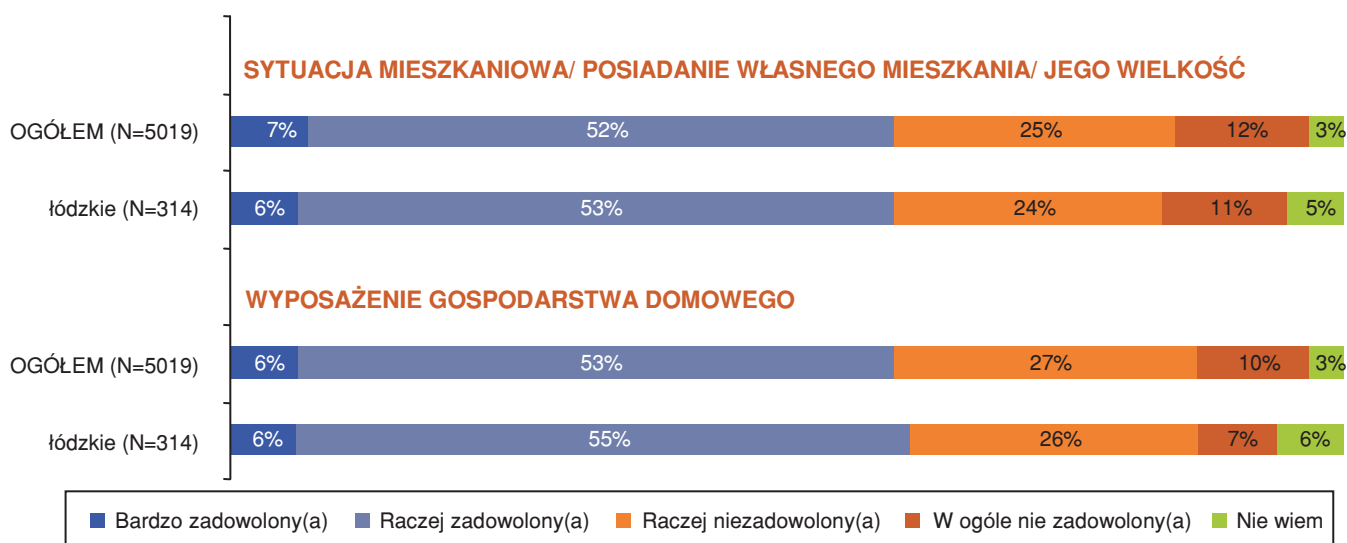
ŚREDNIO

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

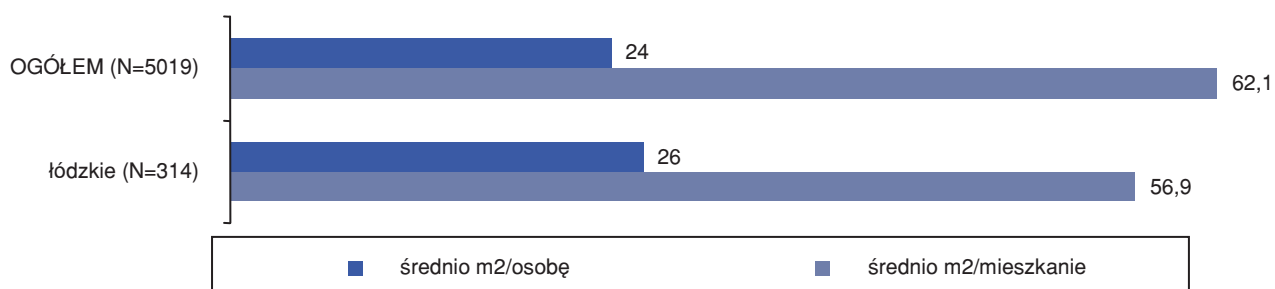
Problemy osób niepełnosprawnych

ZADOWOLENIE Z SYTUACJI MIESZKANIOWEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

POWIERZCHNIA MIESZKALNA ZAJMOWANA PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE (W M²)

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych nie tylko zajmują mniejszą powierzchnię mieszkaniową w odniesieniu do ogółu Polaków, lecz również są zdecydowanie gorzej wyposażone w sprzęty RTV – AGD, a przede wszystkim w nowe technologie, ułatwiające codzienne funkcjonowanie (szczególnie osobom niepełnosprawnym). Jedynie co czwarte gospodarstwo domowe (24%) osób niepełnosprawnych ma dostęp do komputera, a niespełna co szóste (14%) do Internetu. Wśród ogółu Polaków odsetki te są dwukrotnie większe. Dostęp do nowych technologii nie jest jednakowy na poziomie całego kraju. Możemy mówić o istotnych różnicach na poziomie województw oraz ze względu na typ oraz wielkość gminy. Województwo łódzkie, pod względem większości wskaźników wypada nieco gorzej niż średnia dla całej badanej populacji. Lepsze wskaźniki osiąga w przypadku posiadania samochodu oraz domu jednorodzinnego oraz nieznacznie lepsze w przypadku posiadania pralki i telefonu komórkowego.

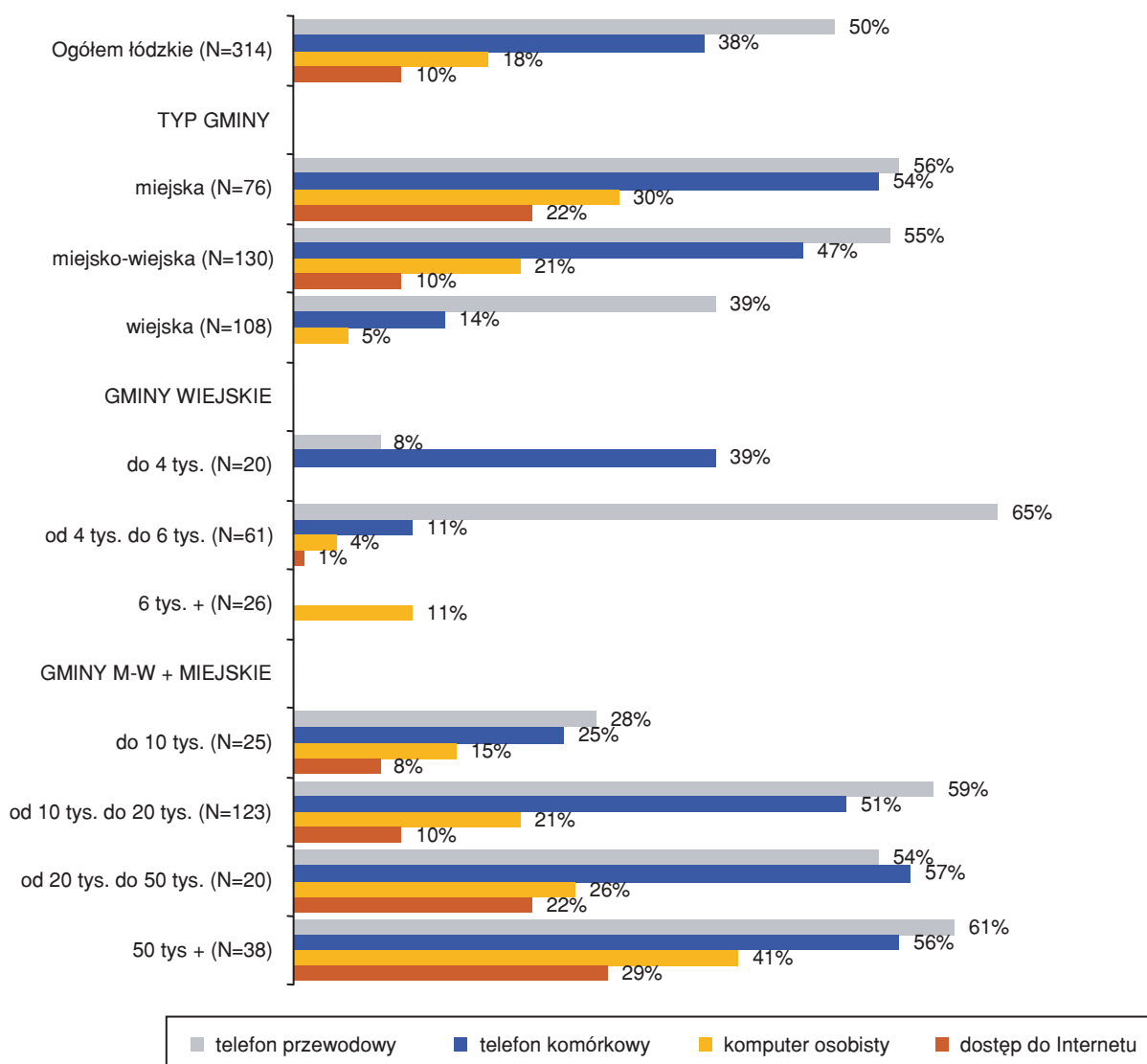

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Zarówno na poziomie całego kraju, jak również na poziomie województwa łódzkiego obserwujemy istotne różnice w dostępie do nowych technologii między mieszkańcami gmin wiejskich oraz gmin miejskich. W tych ostatnich, posiadanie komputera deklaruje prawie sześciokrotnie większy odsetek badanych niż na terenach wiejskich. Wśród niepełnosprawnych mieszkańców wsi województwa łódzkiego w ogóle nie odnotowaliśmy posiadaczy Internetu, podczas gdy w miastach odsetek ten wyniósł 22%. W przypadku województwa łódzkiego mamy do czynienia z prawidłowością odnotowaną na poziomie całego kraju – dostępność komputera oraz Internetu rośnie wraz ze wzrostem wielkości gminy.

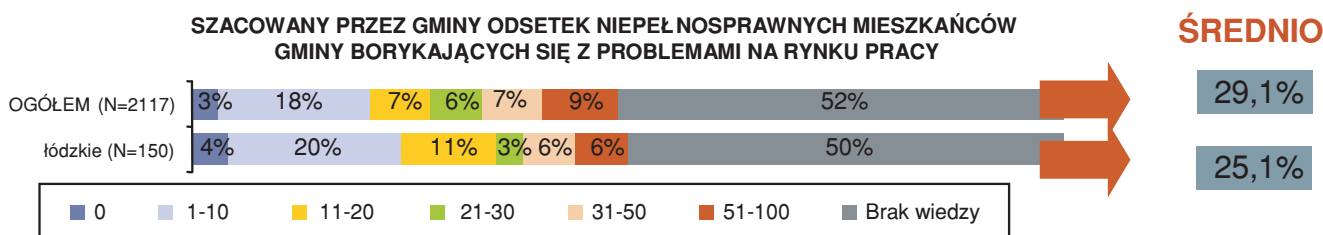
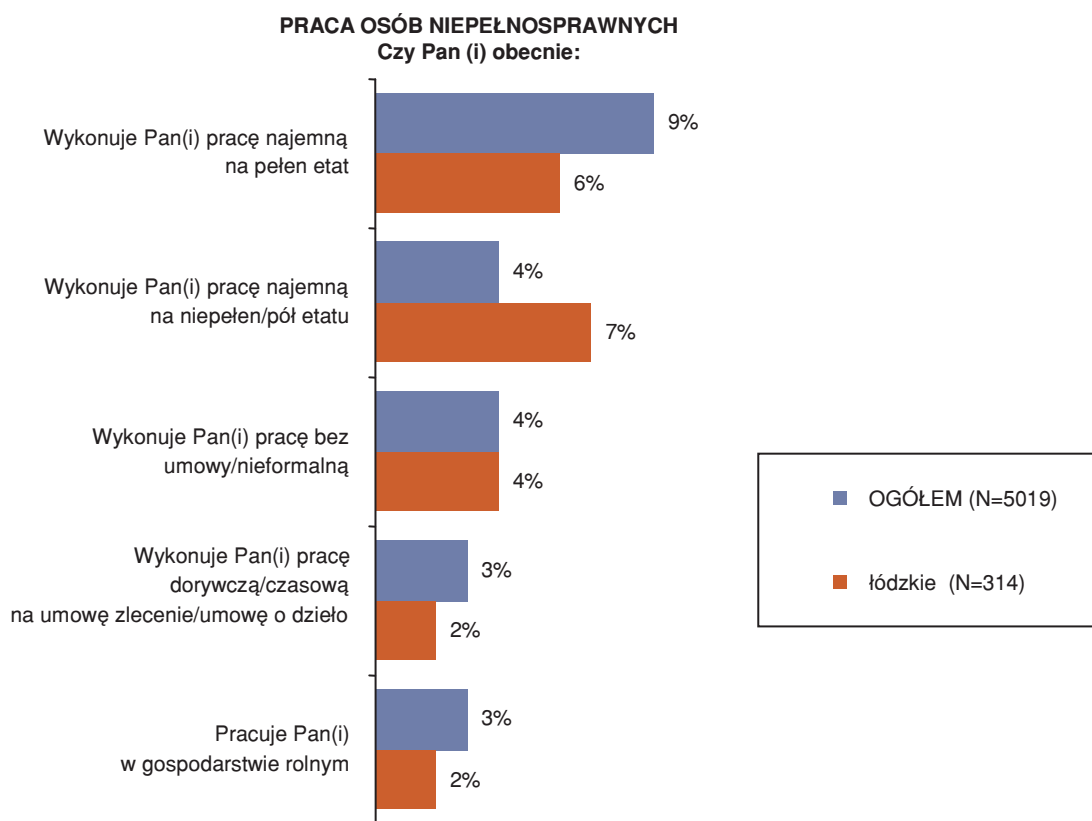
WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

Problemy osób niepełnosprawnych

Gminy nie do końca zdają sobie również sprawę z bardzo trudnego położenia osób niepełnosprawnych **na rynku pracy**. Co więcej, nie potrafią nawet oszacować stopy bezrobocia wśród tej grupy. Podczas, gdy samorządy gminne szacowały, iż z problemami na rynku pracy boryka się jedynie 29% niepełnosprawnych, w chwili badania trzech na czterech niepełnosprawnych (78%) w wieku 18-65 lat pozostawało bez pracy, a tylko niespełna co dziesiąty badany deklarował posiadanie pracy najemnej na pełen etat. **W województwie łódzkim sytuacja pod względem zatrudnienia kształtuje się nieco gorzej niż w skali całego kraju – choć odsetek osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy kształtował się w dniu badania na podobnym poziomie (78%), to jednak pracę na pełen etat wykonywało jedynie 6% badanych.** Pomimo tego, przedstawiciele samorządów gminnych w województwie łódzkim niżej niż w całym kraju szacują problem bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych (22,1%).

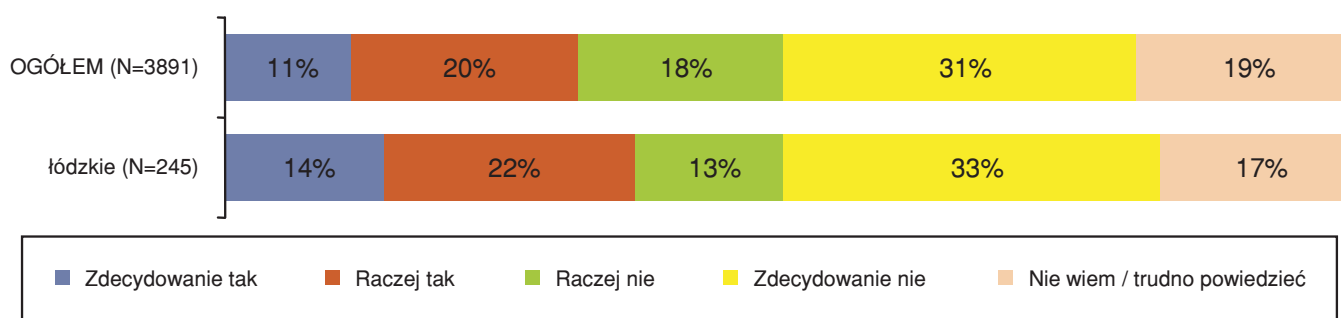

Problemy osób niepełnosprawnych

Skali tego problemu w żadnym wypadku nie powinien także umniejszać fakt, iż w skali kraju jedynie co trzeci niepracujący (31%) wyraża chęć podjęcia pracy zarobkowej, a tylko co dziesiąty (10%) aktywnie jej poszukuje. Wyniki te świadczą jedynie o bierności i bezradności niepełnosprawnych na rynku pracy, przekonanych o swojej niezdolności i niekompetencji. Konieczne więc wydają się działania na rzecz aktywizacji tej grupy.

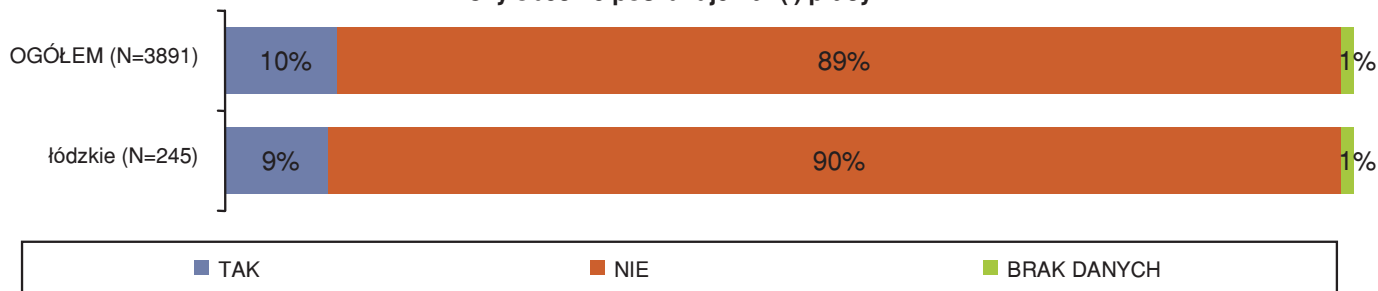
Sytuacja w województwie łódzkim niewiele różni się tu od sytuacji w całym kraju. Nieco wyższy odsetek (woj. łódzkie - 35%, ogółem - 31%) chciałby podjąć pracę, nieco niższy (woj. łódzkie - 46%, ogółem - 50%) nie wyraża ochoty na jej podjęcie.

Powiedział(a) Pan(i), iż obecnie nie pracuje. Czy chciał(a)by Pan(i) podjąć pracę zarobkową?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=3891

Czy obecnie poszukuje Pan(i) pracy?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=3891

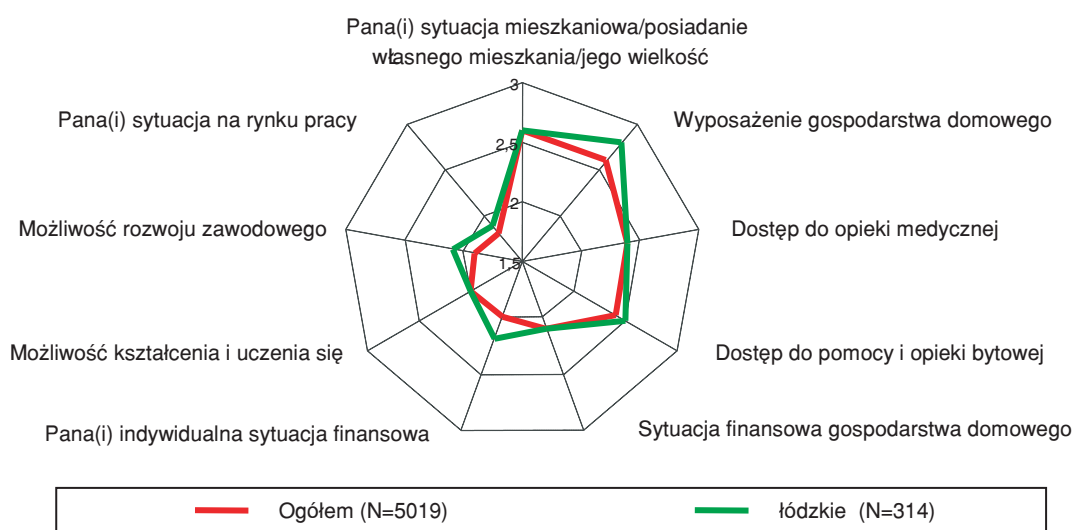
Problemy osób niepełnosprawnych

Odnosząc satysfakcję z różnych dziedzin życia niepełnosprawnych mieszkańców województwa łódzkiego do odpowiednich danych w skali całego kraju widać, że w przypadku większości dziedzin, województwo łódzkie wypada nieco powyżej średniej. Niepełnosprawni mieszkańcy województwa łódzkiego lepiej niż w skali całego kraju oceniają swą sytuację finansową, możliwość rozwoju zawodowego oraz wyposażenie gospodarstwa domowego.

W przypadku województwa łódzkiego mieszkańcy gmin miejskich nieco większą satysfakcję czerpią z sytuacji mieszkaniowej, wyposażenia gospodarstwa domowego, dostępu do opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, natomiast niżej, niż mieszkańcy gmin wiejskich oceniają swą sytuację na rynku pracy oraz możliwości kształcenia. Być może jest to kwestią w ogóle bardzo niskich oczekiwań mieszkańców wsi.

W przypadku oceny sytuacji finansowej nie obserwujemy różnic pomiędzy różnymi typami gmin.

OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

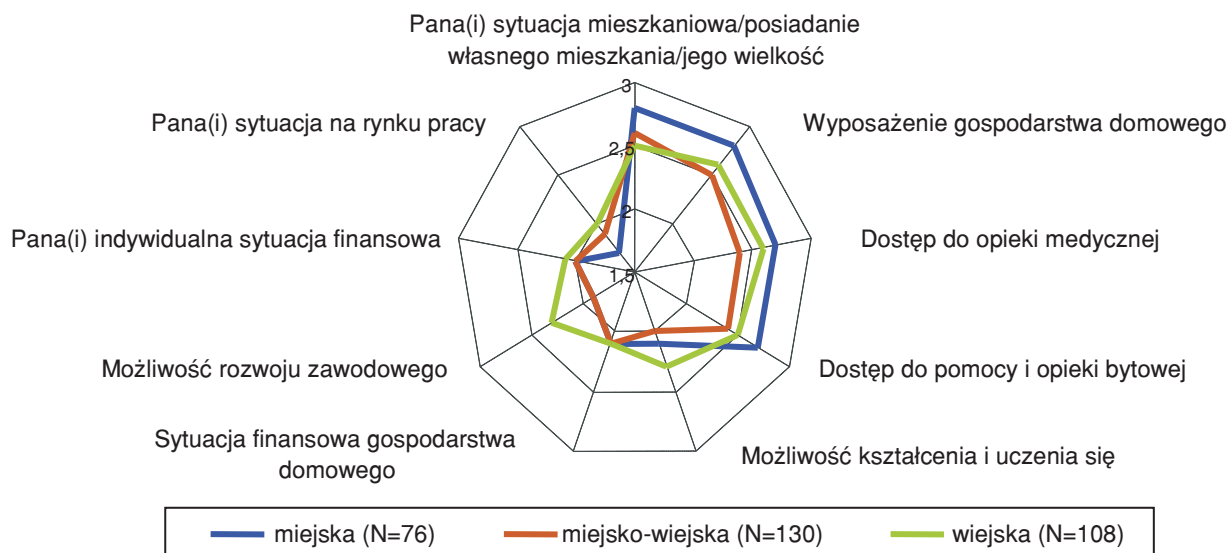

SKALA: 4 = Bardzo zadowolony(a), 3 = Raczej zadowolony(a), 2 = Raczej niezadowolony(a), 1 = W ogóle niezadowolony(a)

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

SKALA: 4 = Bardzo zadowolony(a), 3 = Raczej zadowolony(a), 2 = Raczej niezadowolony(a), 1 = W ogóle niezadowolony(a)

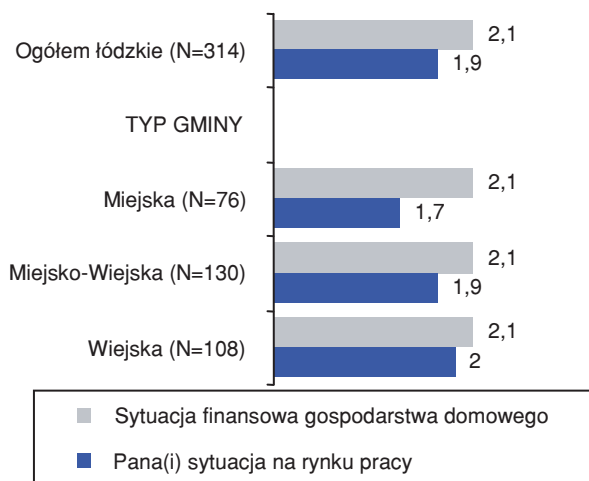
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

Problemy osób niepełnosprawnych

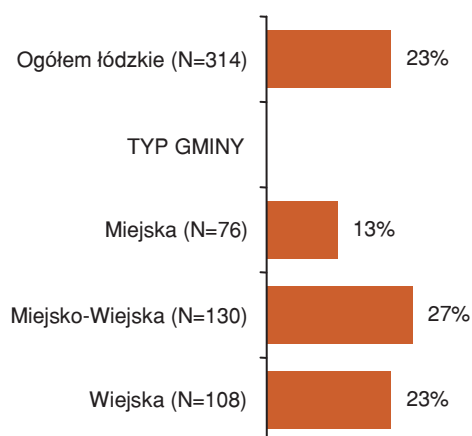
Z deklaracji przedstawicieli samorządów województwa łódzkiego widać, że w ich opinii właśnie w gminach miejskich najwyższe odsetki osób niepełnosprawnych potrzebują różnego rodzaju pomocy. Samorządowcy szacują, że w gminach miejskich około połowa osób niepełnosprawnych ma problemy finansowe, jak również problemy na rynku pracy.

W przypadku pozostałych typów gmin szacunki te są niższe. Skala problemów mieszkaniowych zdaniem samorządowców jest znacznie mniejsza – w miastach około 19% niepełnosprawnych boryka się ich zdaniem z problemami mieszkaniowymi, na wsi – 12%, w gminach miejsko-wiejskich – 4%.

OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

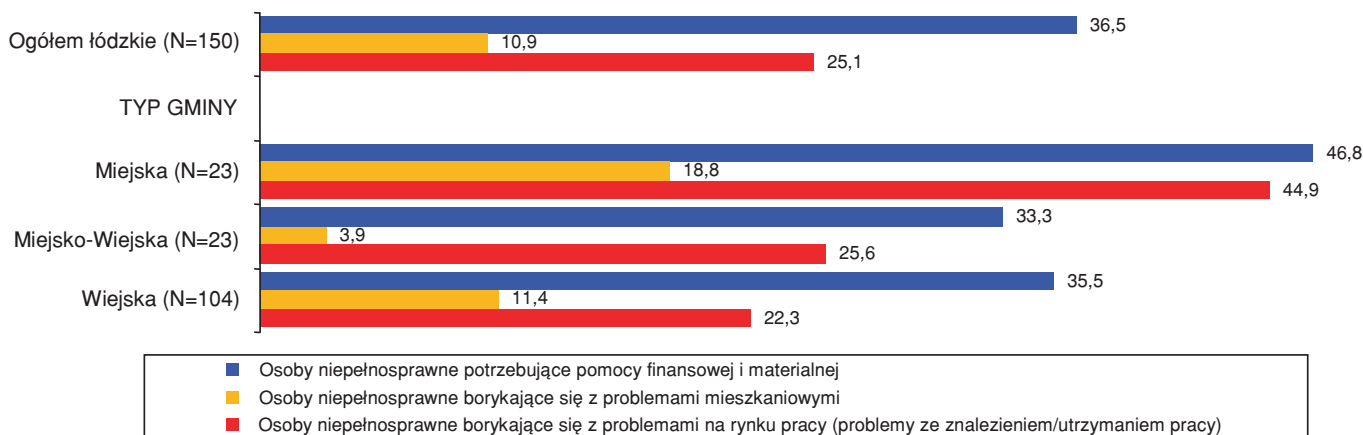

OCENA STANU DOMU/MIESZKANIA JEST RACZEJ W ZŁYM STANIE + JEST W TRAGICZNYM STANIE

Badanie osób niepełnosprawnych, województwo łódzkie N=314

Odsetek niepełnosprawnych mieszkańców gminy borykających się z następującymi problemami ŚREDNI SZACOWANY ODSETEK ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

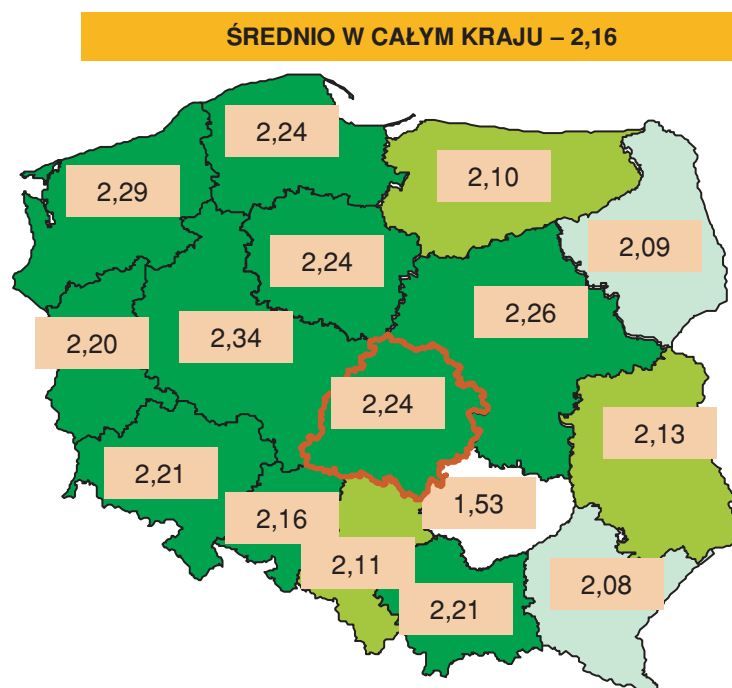
Problemy osób niepełnosprawnych

Biorąc pod uwagę osiem następujących wymiarów, stworzyliśmy ogólny wskaźnik **zadowolenia z jakości życia**. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną zadowolenia wskazywanego przez respondenta, w każdym z ośmiu obszarów.

- Wyposażenie gospodarstwa domowego
- Dostęp do opieki medycznej
- Dostęp do pomocy i opieki bytowej
- Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego
- Możliwość kształcenia i uczenia się
- Pana(i) indywidualna sytuacja finansowa
- Możliwość rozwoju zawodowego
- Pana(i) sytuacja na rynku pracy

Poniższa mapa wskazuje na regionalne różnice w ocenie jakości życia w badanych przez nas ośmiu obszarach. Relatywnie największe zadowolenie deklarują niepełnosprawni mieszkańcy Polski północno-zachodniej oraz Polski centralnej. Jakość swojego życia najgorzej oceniają zaś mieszkańcy województw wschodnich oraz województwa świętokrzyskiego. **Województwo łódzkie należy do województw o najwyższym wskaźniku jakości życia.**

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z JAKOŚCI ŻYCIA - ŚREDNIE W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

SKALA: 4 = Bardzo zadowolony(a), 3 = Raczej zadowolony(a), 2 = Raczej niezadowolony(a), 1 = W ogóle niezadowolony(a)

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

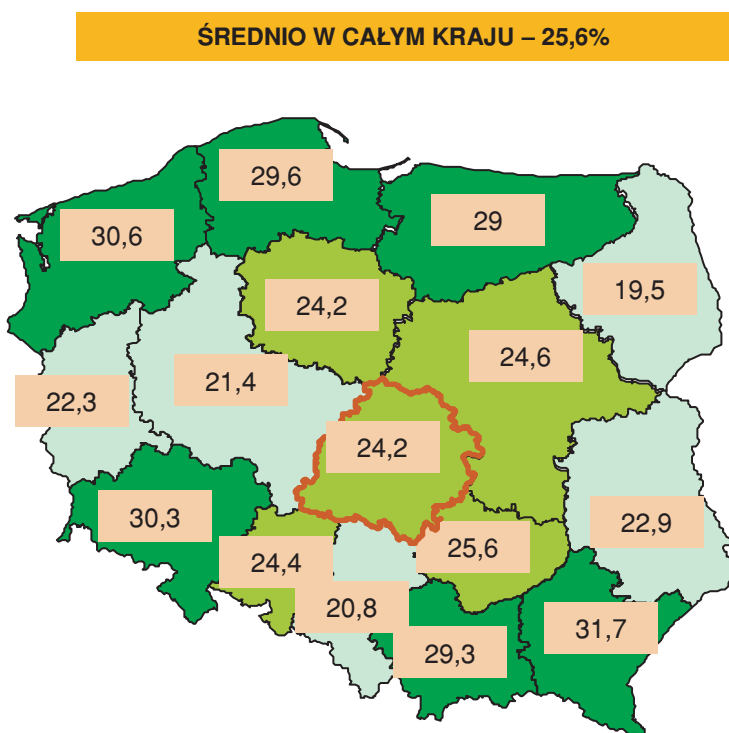
Problemy osób niepełnosprawnych

Obserwowane między województwami różnice w jakości życia osób niepełnosprawnych nie wszędzie przekładają się również na przekonania samorządów gminnych w tym zakresie. W szczególności dotyczy to województwa podlaskiego, lubuskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego. Podczas gdy mieszkańcy tych województw relatywnie najgorzej oceniają jakość swojego życia, samorządowcy relatywnie najniżej szacują odsetek niepełnosprawnych borykających się z problemami finansowymi, mieszkaniowymi i problemami na rynku pracy.

Ze złej sytuacji życiowej swoich mieszkańców dość dobrze zdają sobie sprawę gminy z województwa warmińsko-mazurskiego oraz podkarpackiego. W przypadku województwa zachodniopomorskiego, pomorskiego oraz dolnośląskiego świadomość problemów osób niepełnosprawnych jest najwyższa i najwyższe jest też zadowolenie niepełnosprawnych.

Pod względem szacunków samorządowców województwo łódzkie plasuje się w środkowej strefie, nie odbiega tu od pozostałych województw Polski centralnej.

SZACOWANY PRZEZ GMINY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH BORYKAJĄCYCH SIĘ Z PROBLEMAMI FINANSOWYMI, MIESZKANIOWYMI I PROBLEMAMI NA RYNKU PRACY

4. Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W kontekście skali problemów, szczególnie w przypadku gmin wiejskich, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne, dostępność i jakość oferowanego wsparcia, a zarazem system informowania o nim, wydają się zdecydowanie niewystarczające. Wnioski te dotyczą zarówno całej Polski, jak również województwa łódzkiego. Wyniki badań wskazują na niedostosowanie obecnego systemu organizacji wsparcia osób niepełnosprawnych do ich potrzeb i możliwości.

- ❑ Po pierwsze, podkreślić należy, iż **osoby niepełnosprawne mają dość niską świadomość tego, gdzie mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją.** W województwie łódzkim, świadomość ta jest jeszcze niższa, niż w skali całego kraju.
- ❑ Po drugie, **instytucje powiatowe, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w opinii samych osób niepełnosprawnych, jak i samorządów gminnych, nie wywiązują się należycie ze swoich zadań.** Z drugiej strony natomiast **samorządy gminne nie radzą sobie z ciężarem spływających na nie obowiązków.** Choć same często chwalą się swoimi dokonaniem w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, to w oczach niepełnosprawnych jest to tylko kropla w morzu ich potrzeb.
- ❑ Wreszcie, **niedoceniona pozostaje rola organizacji pozarządowych.** Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorządy, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w skali całego kraju (przede wszystkim w gminach wiejskich i we wschodniej części) nadal działa ich niewiele.

Mówiąc o instytucjach pomocy, osoby niepełnosprawne, w szczególności mieszkańcy województwa łódzkiego, swoją uwagę skupiają wyłącznie na najbliższych im **Ośrodkach Pomocy Społecznej**, gdzie najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych, szczególnie na terenie województwa łódzkiego, są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona jedyną dostępną instytucją wsparcia – do tego stopnia, iż osoby niepełnosprawne często przypisują pomoc uzyskaną z innych źródeł miejskim i gminnym Ośrodkom Pomocy Społecznej.

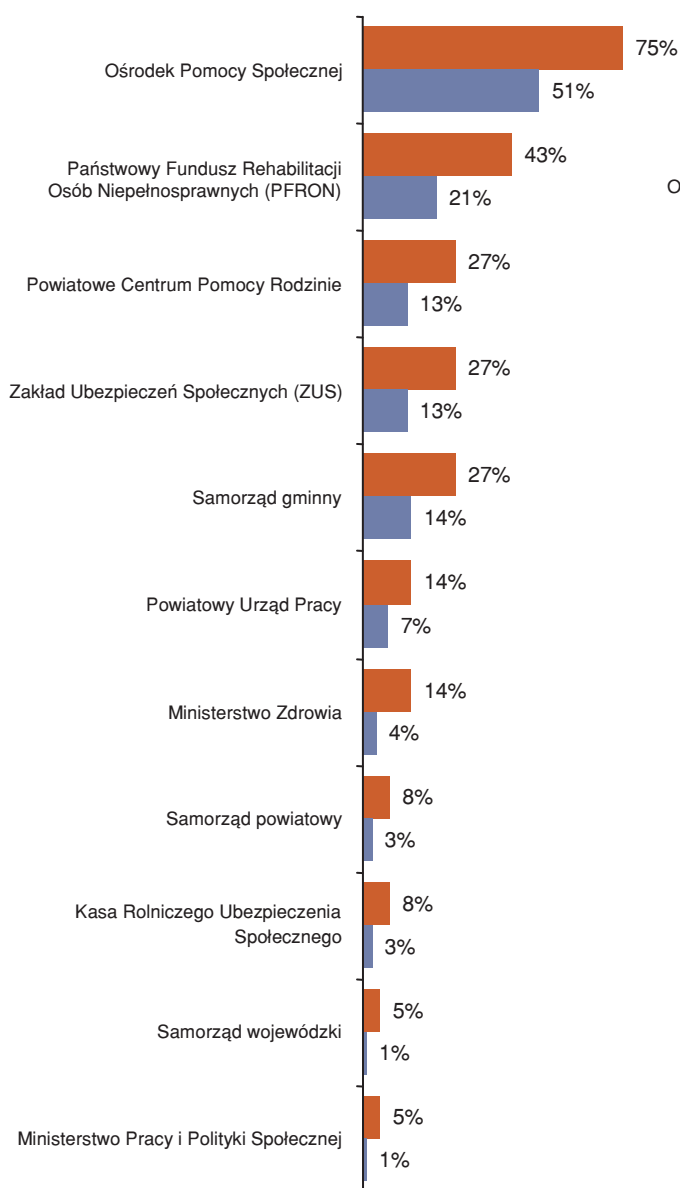
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie w województwie łódzkim kojarzone są z pomocą dopiero w czwartej kolejności, daleko w tyle za Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. PCPRy swoją ofertę kierują również do dość określonej grupy – przede wszystkim mieszkańców gmin miejskich, pozostając poza zasięgiem mieszkańców gmin wiejskich.

Instytucje centralne i wojewódzkie, poza Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pozostają niedostępne dla osób niepełnosprawnych.

Jak pokazują wyniki badań, **podmioty niepubliczne** – organizacje pozarządowe, parafie, czy wreszcie osoby prywatne odgrywają nadal dość ograniczoną, choć niezwykle ważną, rolę w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Nie dotyczy to jednak rodzin **osób niepełnosprawnych**, które wydają się niezastąpionym źródłem pomocy dla tej grupy.

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

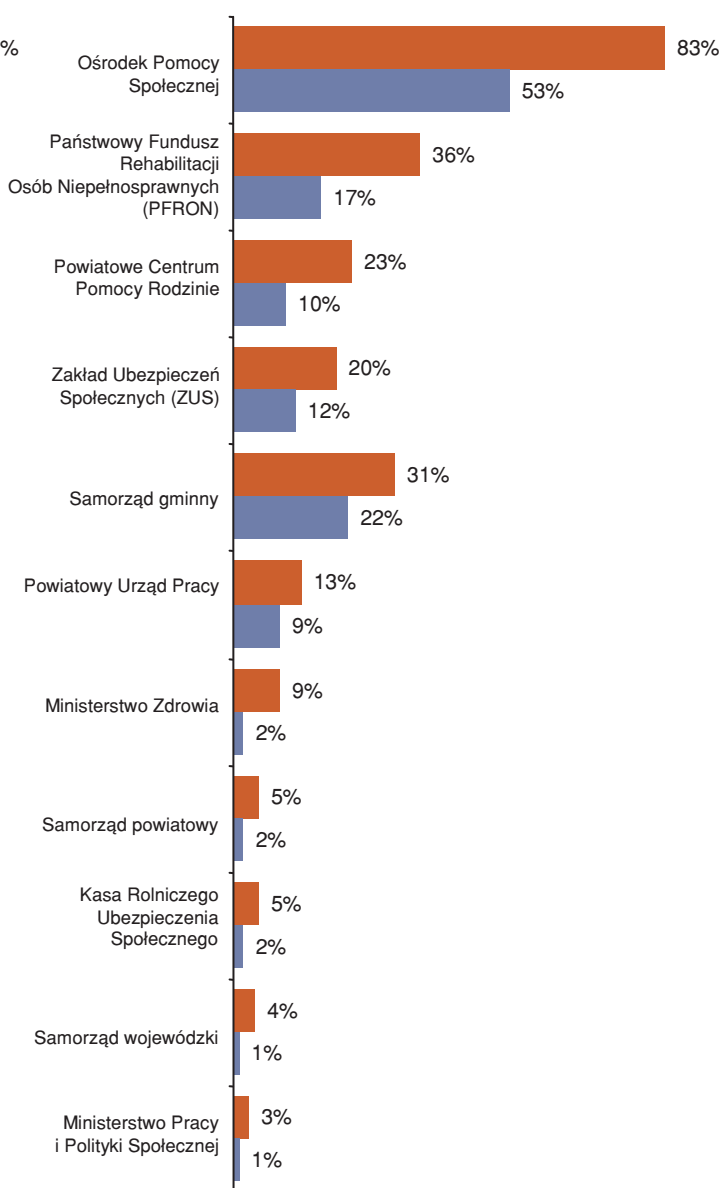
ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI WSKAZANIA SPONTANICZNE

■ ZNAJOMOŚĆ - Ogółem
■ KORZYSTANIE Z POMOCY - Ogółem

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

ZNAJOMOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA I KORZYSTANIE Z TYCH INSTYTUCJI WSKAZANIA SPONTANICZNE

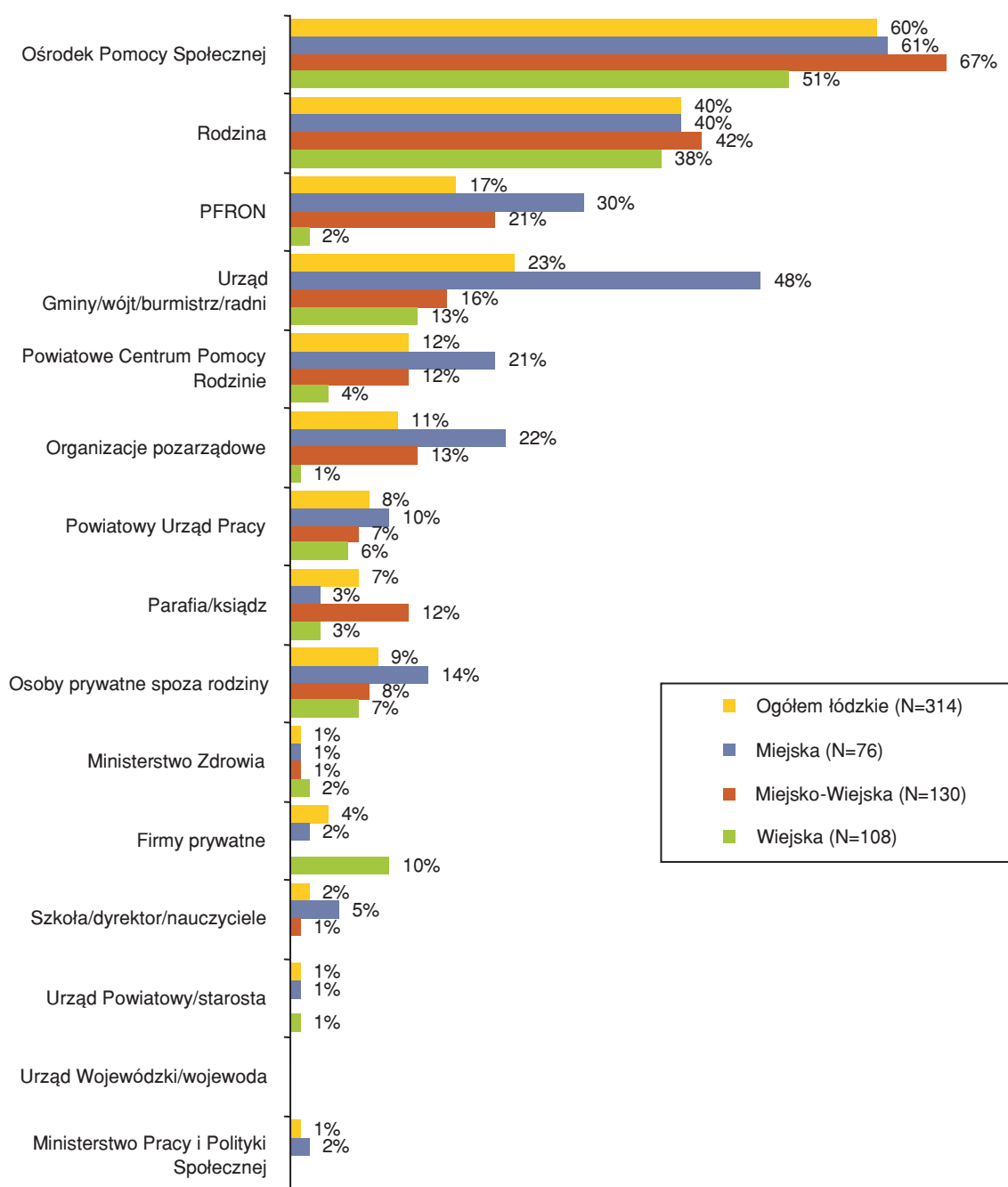

■ ZNAJOMOŚĆ - łódzkie
■ KORZYSTANIE Z POMOCY - łódzkie

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

KORZYSTANIE Z POMOCY INSTYTUCJI WSPARCIA W CIĄGU OSTATNICH TRZECH LAT ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

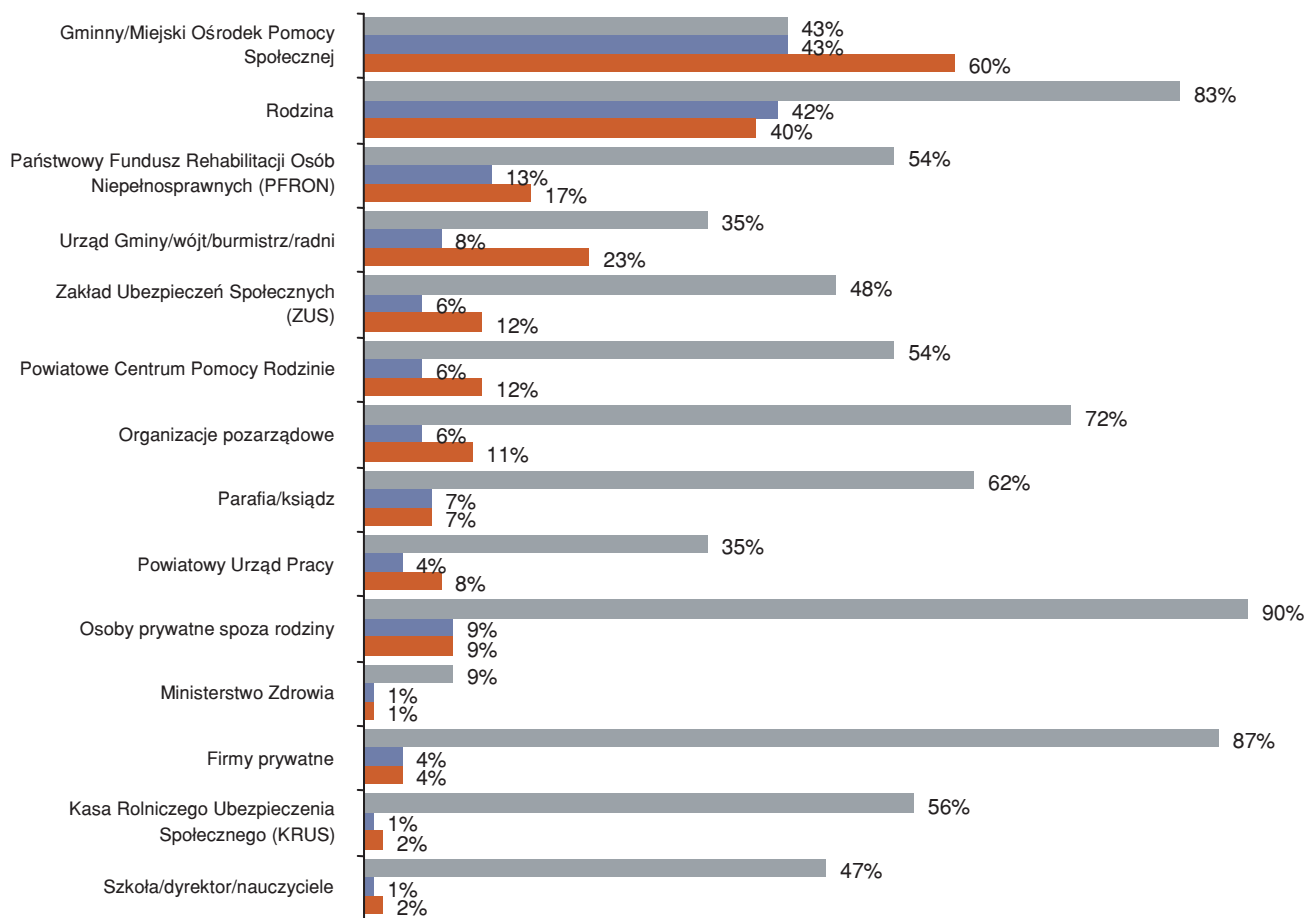

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W województwie łódzkim, tak jak w innych rejonach kraju, obserwujemy też duże rozbieżności pod względem oceny ilości i jakości otrzymanej pomocy. W największym stopniu dotyczy to podmiotów niepublicznych, a przede wszystkim organizacji pozarządowych i osób prywatnych. Pomoc z tych źródeł, choć bardzo dobrze oceniana, relatywnie rzadko trafia do niepełnosprawnych. Z podobną sytuacją, choć w nieco mniejszej skali, mamy do czynienia w przypadku dość dobrze ocenianych Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Najbardziej popularna w województwie łódzkim instytucja pomocy, Ośrodki Pomocy Społecznej, nie zbiera aż tak pozytywnych ocen (tylko 43% badanych korzystających z pomocy OPS dobrze je ocenia). Wydaje się, iż to właśnie Ośrodki Pomocy społecznej (nie licząc rodziny) **wypełniają dwa podstawowe warunki skutecznego wsparcia – dostępności i jakości pomocy.**

ZESTAWIENIE KORZYSTANIA Z POMOCY INSTYTUCJI Z ODSETEKIEM DOBRZE OCENIAJĄCYCH DANĄ INSTYTUCJĘ (WŚRÓD OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z JEJ POMOCY) ORAZ ODSETEKI OSÓB UWAŻAJĄCYCH, IŻ DANĄ INSTYTUCJĄ NAJWIĘCEJ POMAGA

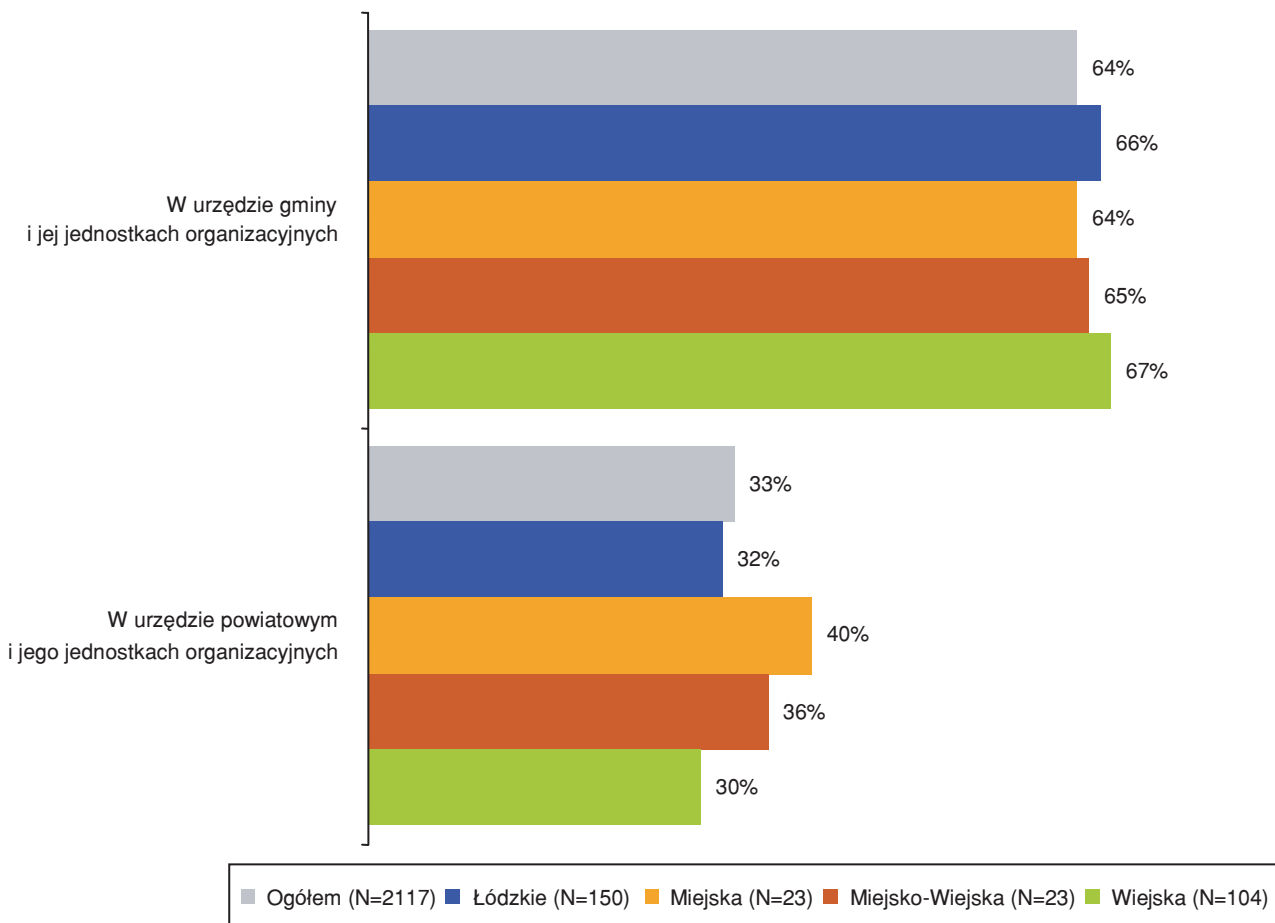
■ Odsetek pozytywnie oceniających źródło pomocy (bardzo + raczej dobrze) (N=osoby, które korzystały z pomocy tego źródła) - łódzkie
 ■ Odsetek oceniających, iż instytucja najczęściej pomaga (w pierwszej, drugiej i trzeciej kolejności) (N=ogółem, wszyscy badani) - łódzkie
 ■ Odsetek korzystających z pomocy instytucji (N=ogółem, wszyscy badani) - łódzkie

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Znaczenie urzędu gminy i jego jednostek administracyjnych dla osób niepełnosprawnych bez wahania potwierdzają również samorządy gminne. W województwie łódzkim, tak jak w innych regionach kraju, szacują one, iż zdecydowana większość niepełnosprawnych (66%) pomocy i wsparcia szuka właśnie u nich, a nie w samorządach powiatowych (32%). Co więcej, opinię taką podzielają również gminy miejskie, w których instytucje powiatowe powinny być znacznie bliższe mieszkańcom.

**Gdzie zgłaszają się niepełnosprawni mieszkańcy Pana(i) gminy szukając pomocy i wsparcia?
Proszę zaznaczyć jaki procent niepełnosprawnych szuka pierwszego wsparcia w gminie,
a jaki w powiecie?**

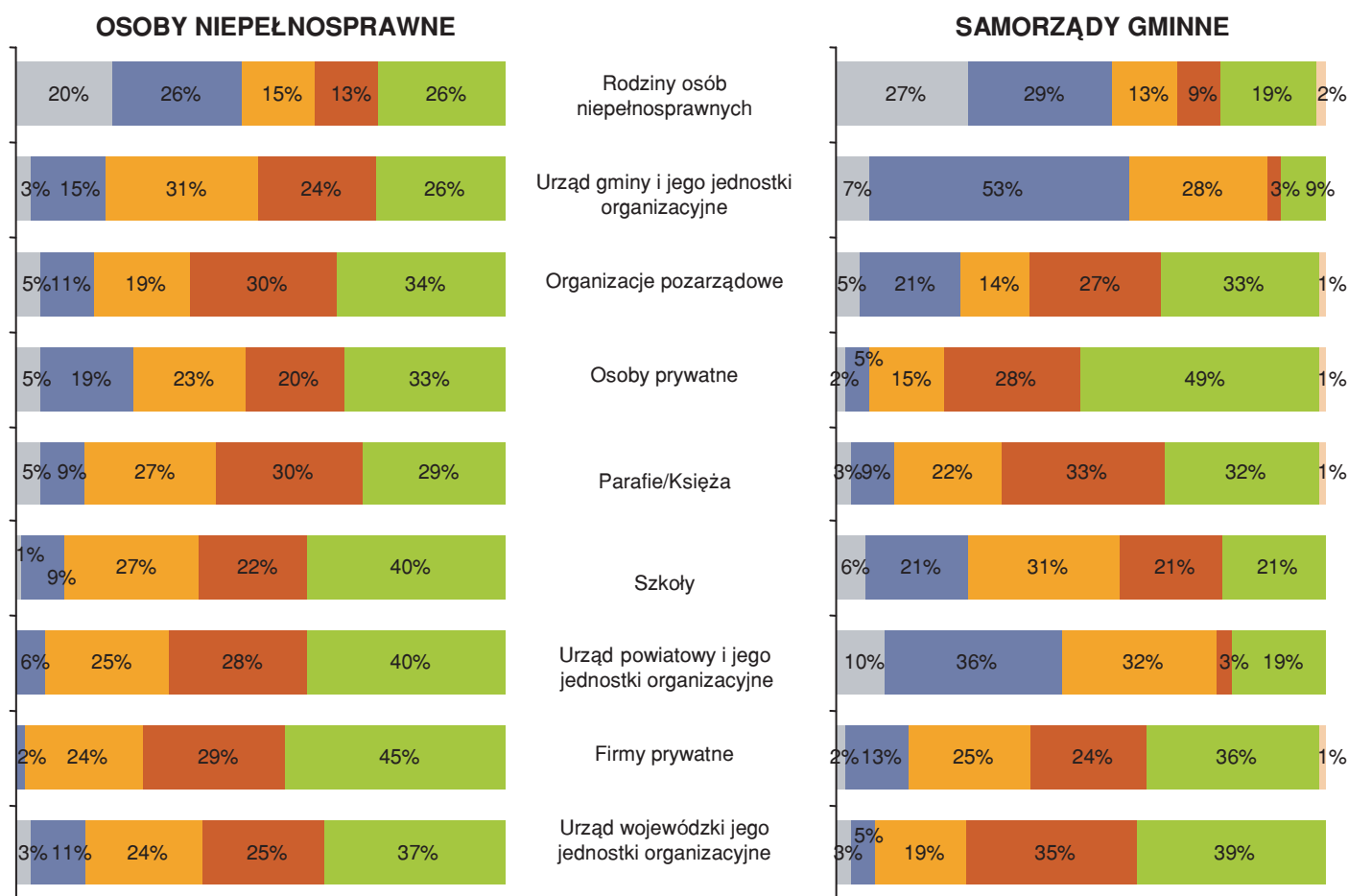
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Ze względu na niedokładność szacunków dostarczonych przez gminy, odsetki niepełnosprawnych szukających pomocy w urzędach gminy oraz urzędach powiatów nie dają łącznie 100%. Nie posiadając żadnej wiedzy w tym zakresie nie mogliśmy arbitralnie przypisać liczb tak, aby sumowały się do pełnych 100%.

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Choć samorządy gminne, zarówno w skali kraju, jak również w skali województwa łódzkiego, są bez wątpienia najważniejszym, nie licząc rodziny, źródłem wsparcia dla niepełnosprawnych, to na pewno nie są źródłem idealnym. Przedstawiciele samorządów gminnych wydają się być jednak innego zdania. Podczas gdy pozytywne oceny wystawia im niespełna co piąty niepełnosprawny mieszkaniec łódzkiego, same nie wahają się chwalić swoimi sukcesami. Co ciekawe, samorządy gminne oceniając swoją pomoc stawiają ją prawie na równi z pomocą świadczoną przez rodziny niepełnosprawnych. Warto też zwrócić uwagę na **duże rozbieżności w ocenie roli jednostek powiatowych**. Samorządy gminne dość dobrze oceniają ich działania na rzecz niepełnosprawnych, podczas gdy niepełnosprawni tylko sporadycznie doceniają ich wkład w tym zakresie. Odwrotnie oceniane są osoby prywatne, których rolę w niesieniu pomocy niepełnosprawnym marginalizują samorządy.

Kto na terenie Pana(i) gminy pomaga osobom niepełnosprawnym? Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

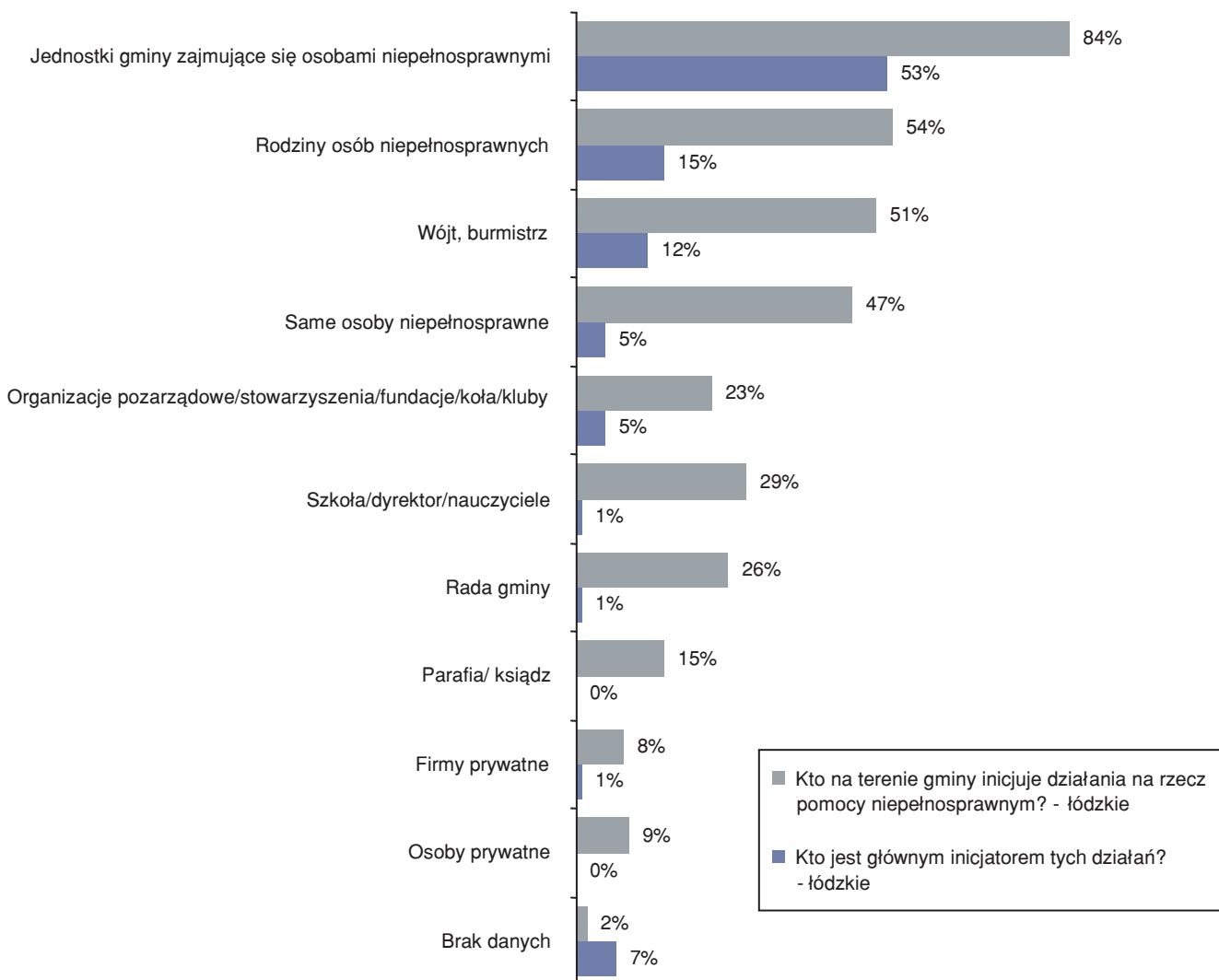
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W świetle opinii samych osób niepełnosprawnych zdecydowanie przesadzona, tak jak w innych regionach kraju, wydaje się również przypisywana sobie przez łódzkie samorządy gminne rola w inicjowaniu działań na rzecz tej grupy. Podczas gdy niepełnosprawni jako główne źródło pomocy uznają rodzinę oraz dość pozytywnie oceniają działania organizacji pozarządowych (biorąc pod uwagę to, iż nie wszędzie one funkcjonują), przedstawiciele samorządów gminnych praktycznie marginalizują ich znacznie. 65% samorządów gminnych twierdzi, iż to właśnie one są głównym inicjatorem działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

INICJATORZY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Należy zaznaczyć, że dostęp do instytucji i organizacji wsparcia jest silnie zróżnicowany ze względu na typ gminy. Obserwujemy ogromne dysproporcje pod tym względem między gminami miejskimi, a gminami wiejskimi. Mieszkańcy tych ostatnich, zdani są wyłącznie na instytucje gminne i rodzinę, nieco częściej korzystają również z pomocy parafii. Inne źródła pomocy, jeżeli w ogóle są dostępne, to przede wszystkim dla mieszkańców gmin miejskich. Dotyczy to przede wszystkim Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz organizacji pozarządowych (co ciekawe, w łódzkim najprężniej działają one w najmniejszych i w dużych gminach miejskich i miejsko – wiejskich).

Tabela 1. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach/organizacjach w ciągu ostatnich trzech lat ze względu na typ i wielkość gminy.

	Ogółem łódzkie (N=314)	TYP GMINY			GMINY WIEJSKIE			GM. M-W I MIEJSKIE			
		Miejska (N=76)	Miejsko-Wiejska (N=130)	Wiejska (N=108)	do 4 tys. (N=20)	od 4 tys. do 6 tys. (N=61)	6 tys. + (N=26)	do 10 tys. (N=25)	od 10 tys. do 20 tys. (N=20)	od 20 tys. do 50 tys. (N=20)	50 tys. + (N=38)
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	60%	61%	67%	51%	78%	64%	0%	66%	68%	26%	75%
Rodzina	40%	40%	42%	38%	77%	26%	36%	37%	39%	26%	57%
Urząd Gminy/wójt/burmistrz/radni	23%	48%	16%	13%	32%	12%	0%	11%	23%	0%	69%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	17%	30%	21%	2%	0%	3%	0%	16%	21%	2%	54%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	12%	7%	18%	8%	4%	12%	1%	14%	16%	2%	12%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	12%	21%	12%	4%	9%	4%	0%	17%	15%	7%	20%
Organizacje pozarządowe/stowarzyszenia/fundacje/koła/kluby	11%	22%	13%	1%	4%	0%	0%	38%	10%	12%	26%
Osoby prywatne spoza rodziny	9%	14%	8%	7%	0%	12%	0%	24%	6%	0%	19%
Powiatowy Urząd Pracy	8%	10%	7%	6%	4%	1%	21%	14%	6%	12%	10%
Parafia/ksiądz	7%	3%	12%	3%	0%	0%	14%	43%	5%	0%	2%
Firmy prywatne	4%	2%	0%	10%	0%	18%	0%	0%	1%	0%	2%
Szkoła/dyrektor/nauczyciele	2%	5%	1%	0%	0%	0%	1%	6%	1%	0%	6%
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	2%	0%	1%	4%	4%	5%	0%	6%	0%	0%	0%
Ministerstwo Zdrowia	1%	1%	1%	2%	12%	0%	0%	0%	1%	0%	1%
Urząd Powiatowy/starosta	1%	1%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	2%
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	1%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	5%
Urząd wojewódzki/wojewoda	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Obserwujemy geograficzne zróżnicowanie liczby osób korzystających z pomocy poszczególnych instytucji/organizacji udzielających wsparcia niepełnosprawnym.

W województwie łódzkim, podobnie jak w sąsiednim świętokrzyskim, najważniejszymi (praktycznie jedynymi liczącymi się) źródłami pomocy osobom niepełnosprawnym pozostają rodzina oraz Ośrodki Pomocy Społecznej.

Tabela 2. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach/organizacjach w ciągu ostatnich trzech lat ze względu na województwo.

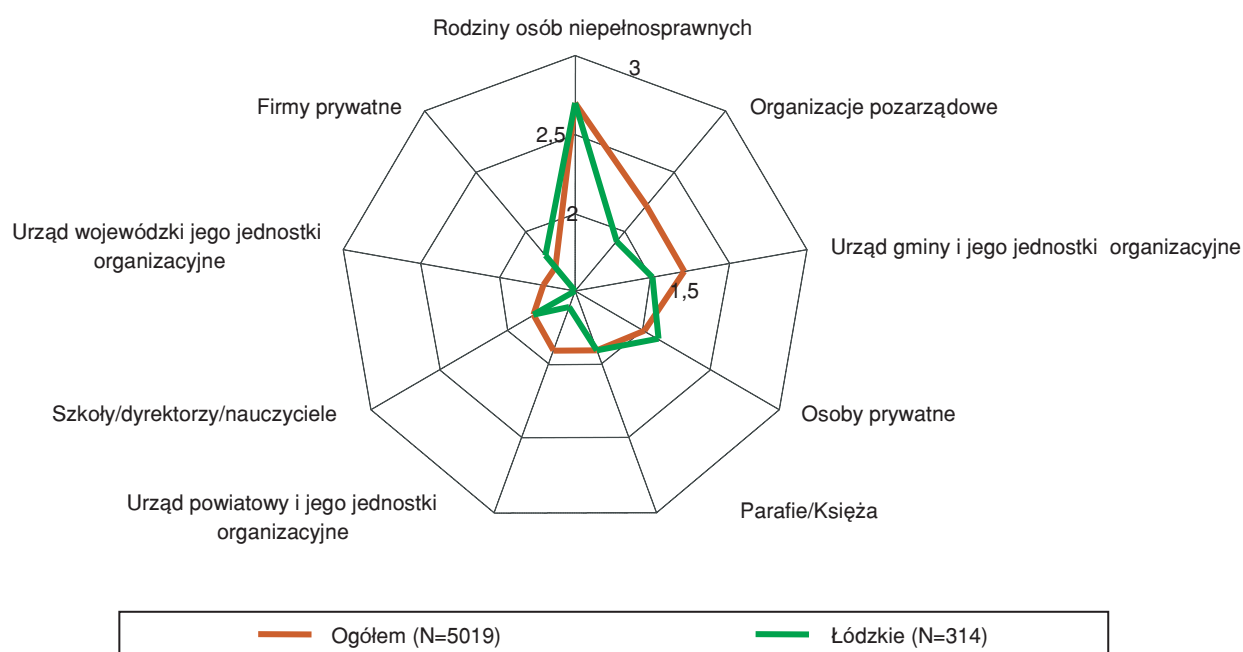
	dolnośląskie (N=314)	kujawsko-pomorskie (N=315)	lubelskie (N=314)	lubuskie (N=314)	łódzkie (N=314)	małopolskie (N=314)	mazowieckie (N=314)	opolskie (N=314)	podkarpackie (N=314)	podlaskie (N=314)	pomorskie (N=314)	śląskie (N=314)	świętokrzyskie (N=314)	warmińsko-pomorskie (N=314)	wielkopolskie (N=314)	zachodniopomorskie (N=314)
Gminny/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	62%	47%	51%	50%	60%	53%	53%	46%	35%	50%	47%	49%	84%	54%	52%	60%
Rodzina	24%	38%	28%	21%	40%	36%	71%	33%	25%	38%	44%	33%	39%	32%	35%	29%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	37%	13%	19%	19%	17%	33%	14%	29%	21%	25%	29%	14%	21%	15%	22%	29%
Urząd Gminy/wójt/burmistrz/radni	14%	24%	24%	10%	23%	15%	18%	16%	23%	10%	11%	16%	56%	15%	12%	15%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	10%	5%	10%	19%	12%	20%	15%	22%	9%	21%	27%	21%	15%	9%	19%	19%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	14%	21%	11%	11%	12%	17%	6%	24%	14%	17%	18%	17%	9%	8%	31%	11%
Organizacje pozarządowe/stowarzyszenia/fundacje/koła/kłuby	13%	9%	6%	8%	11%	22%	10%	16%	7%	7%	14%	11%	5%	4%	18%	8%
Powiatowy Urząd Pracy	20%	4%	5%	6%	8%	9%	10%	11%	7%	11%	8%	17%	11%	7%	9%	8%
Parafia/ksiądz	17%	6%	11%	3%	7%	13%	12%	17%	8%	5%	9%	5%	21%	3%	3%	5%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W kontekście tego, co zostało powiedziane, nie powinny dziwić różnice w ocenie poszczególnych instytucji, czy organizacji wsparcia rysujące się między niepełnosprawnymi mieszkańcami województwa łódzkiego, a innymi regionów kraju. **W opinii mieszkańców łódzkiego, otaczające ich instytucje i organizacje wsparcia, przede wszystkim dotyczy to jednostek samorządowych (zarówno gminnych jak i powiatowych) oraz organizacji pozarządowych, w dużo mniejszym stopniu, niż w skali kraju, angażują się w działania na rzecz osób niepełnosprawnych.**

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

SKALA: 4=Bardzo dużo, 3=Raczej dużo, 2=Raczej niewiele, 1=Praktycznie nic

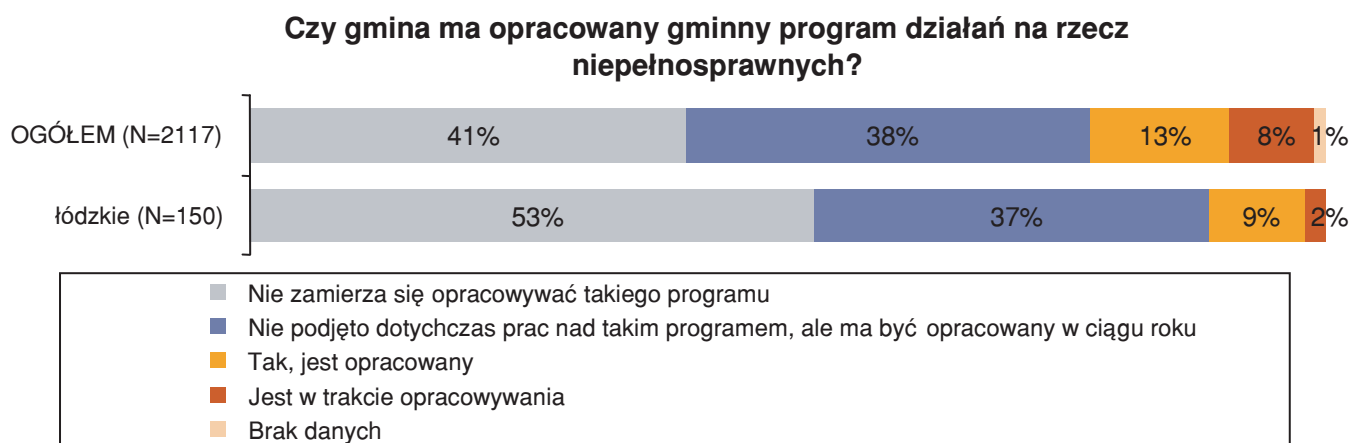
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

5. Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jednym ze wskaźników, które pozwalają ocenić działalność samorządów gminnych w zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych jest istnienie opracowanego gminnego programu działań na rzecz tej grupy.

Obecnie, jedynie co piąta gmina w Polsce ma opracowany lub jest w trakcie opracowywania gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. **W województwie łódzkim sytuacja przedstawia się znacznie gorzej pod tym względem. Większość gmin (53%) w ogóle nie planuje opracowywać takiego programu**, a jego istnieniem pochwalić może się niespełna co dziesiąty samorząd gminny. Wprawdzie 37% gmin deklaruje, że taki program ma być opracowany w ciągu najbliższego roku, kwestią otwartą pozostaje jednak to, czy rzeczywiście tak się stanie, czy też są to tylko pożądane społecznie deklaracje – na potrzeby badania.

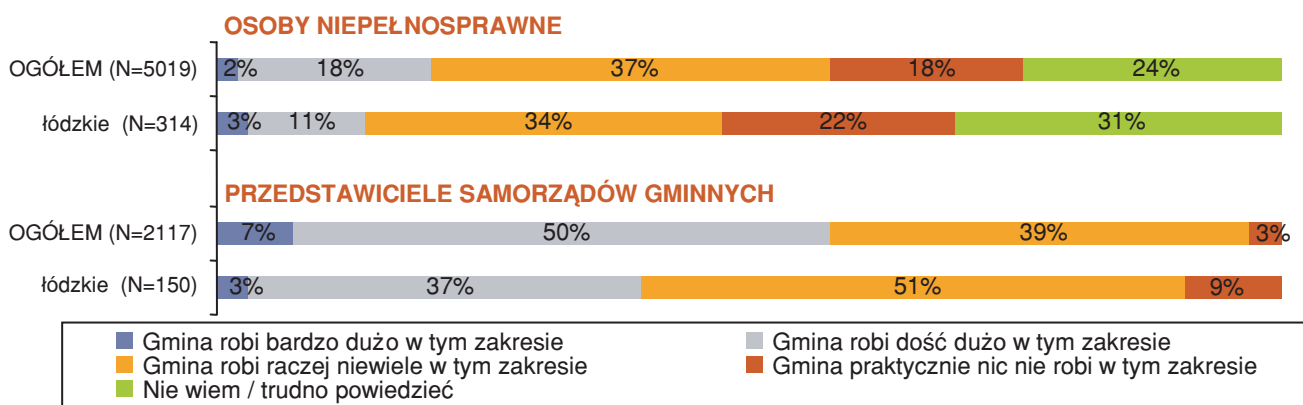
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

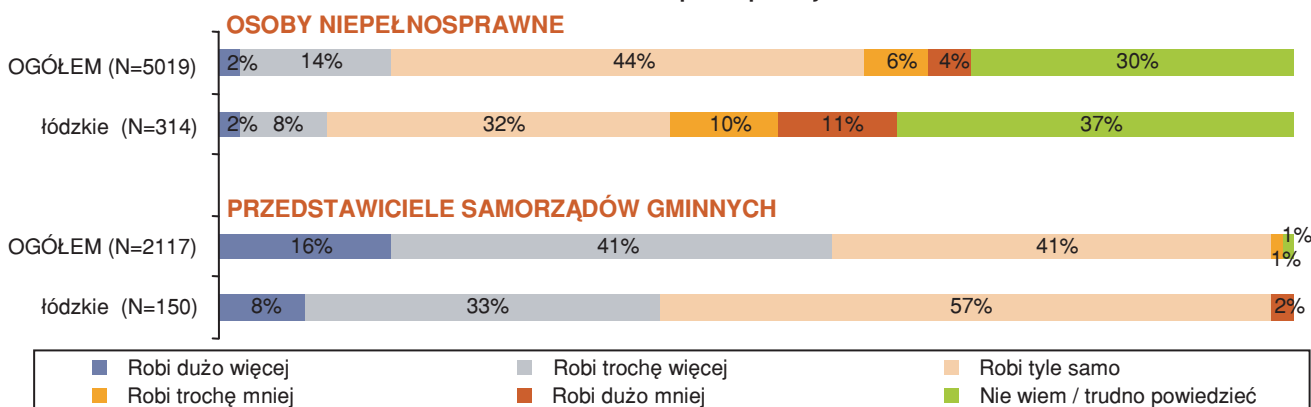
Opisane we wcześniejszej części syntezy rozbieżności w ocenie jakości pomocy świadczonej przez gminy osobom niepełnosprawnym stają się szczególnie widoczne przy bardziej wnikliwej analizie. **Osoby niepełnosprawne z dużo większą rezerwą wypowiadają się o działalności władz gminy na rzecz ich grupy, niż czynią to przedstawiciele samorządów gminnych.** Prawdopodobnie ta dotyczy w równym stopniu województwa łódzkiego, jak i całego kraju. Warto jednak podkreślić, że w województwie łódzkim przedstawiciele samorządów gminnych są nieco bardziej krytyczni w stosunku do własnej działalności, ale też osoby niepełnosprawne są mniej skłonne do wystawiania im pozytywnych ocen.

Jedynie 14% co piąty niepełnosprawny w pozytywnym świetle postrzega działania gminne na rzecz niepełnosprawnych, podczas gdy 40% przedstawicieli samorządów gminnych uważa, że gmina robi dużo w tym zakresie. Jednak co gorsza, osoby niepełnosprawne bardzo rzadko dostrzegają pozytywne zmiany w kontekście działań podejmowanych na ich rzecz przez gminę. Jedynie 8% badanych deklaruje, że gmina robi więcej obecnie niż 3 lata temu. Pod tym względem przedstawiciele władz gminnych wyrażają zdecydowanie bardziej entuzjastyczne opinie.

Jak ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

Jak z perspektywy trzech ostatnich lat ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

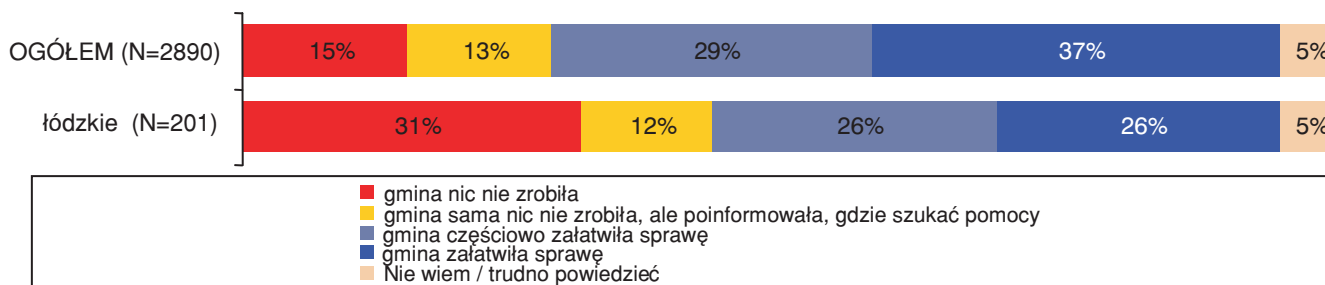

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Indywidualna satysfakcja niepełnosprawnych z pomocy uzyskanej w gminie (niezależnie od problemu), jest wyższa od ogólnej oceny wystawianej samorządom gminnym. **Jednak i w tym przypadku województwo łódzkie plasuje się poniżej średniej.** Nieco ponad połowa respondentów korzystających z pomocy jednostek organizacyjnych samorządu gminnego (w skali kraju 66%) deklaruje, iż w ich sprawie gmina coś zrobiła, jeżeli nie w całości załatwiła sprawę, to przynajmniej w części. Gminy idą pod tym względem jeszcze dalej twierdząc, iż udaje im się załatwić ponad 64% spraw, z jakimi zgłaszają się do niej niepełnosprawni mieszkańcy. Oczywiście kwestią dyskusji pozostaje, co jest rozumiane przez „załatwienie sprawy” – pełne rozwiązanie problemu, czy odesłanie do innej instytucji.

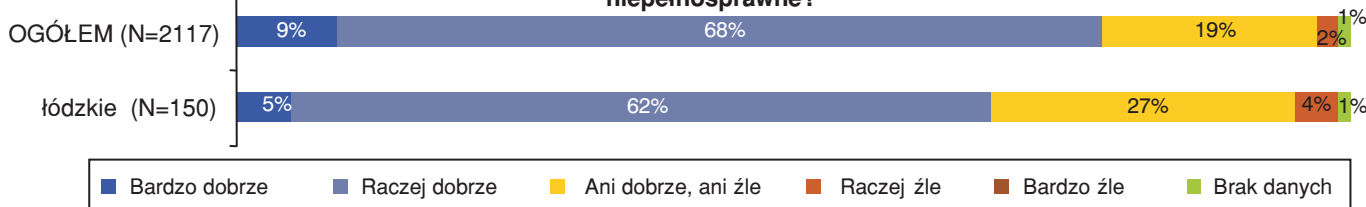
Warto zauważyć, że w województwie łódzkim 43% niepełnosprawnych zgłaszających się do gminy o pomoc, nie uzyskała jej. Gmina nie zrobiła nic lub wskazała tylko gdzie szukać pomocy. Podczas gdy jest to wynik dużo gorszy niż w skali całego kraju, dwie trzecie samorządów gminnych z łódzkiego twierdzi, iż całkiem dobrze radzi sobie z załatwianiem spraw, z którymi zgłaszają się do nich osoby niepełnosprawne.

W jaki sposób gmina załatwiła sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)? (niezależnie od problemu)

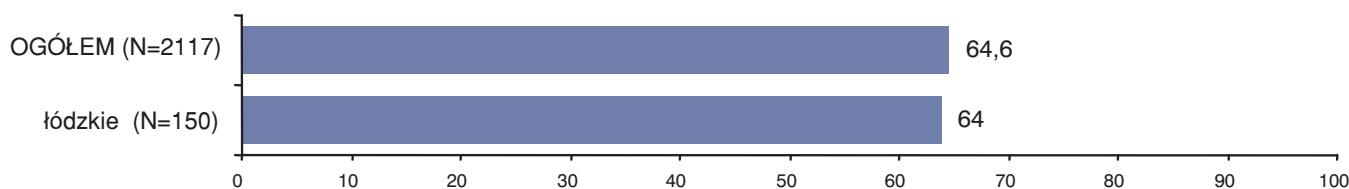
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Jak w Pana(i) opinii gmina radzi sobie z załatwianiem spraw, z którymi zgłaszają się osoby niepełnosprawne?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Średni odsetek załatwionych przez gminę spraw, z jakimi zgłaszały się osoby niepełnosprawne

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

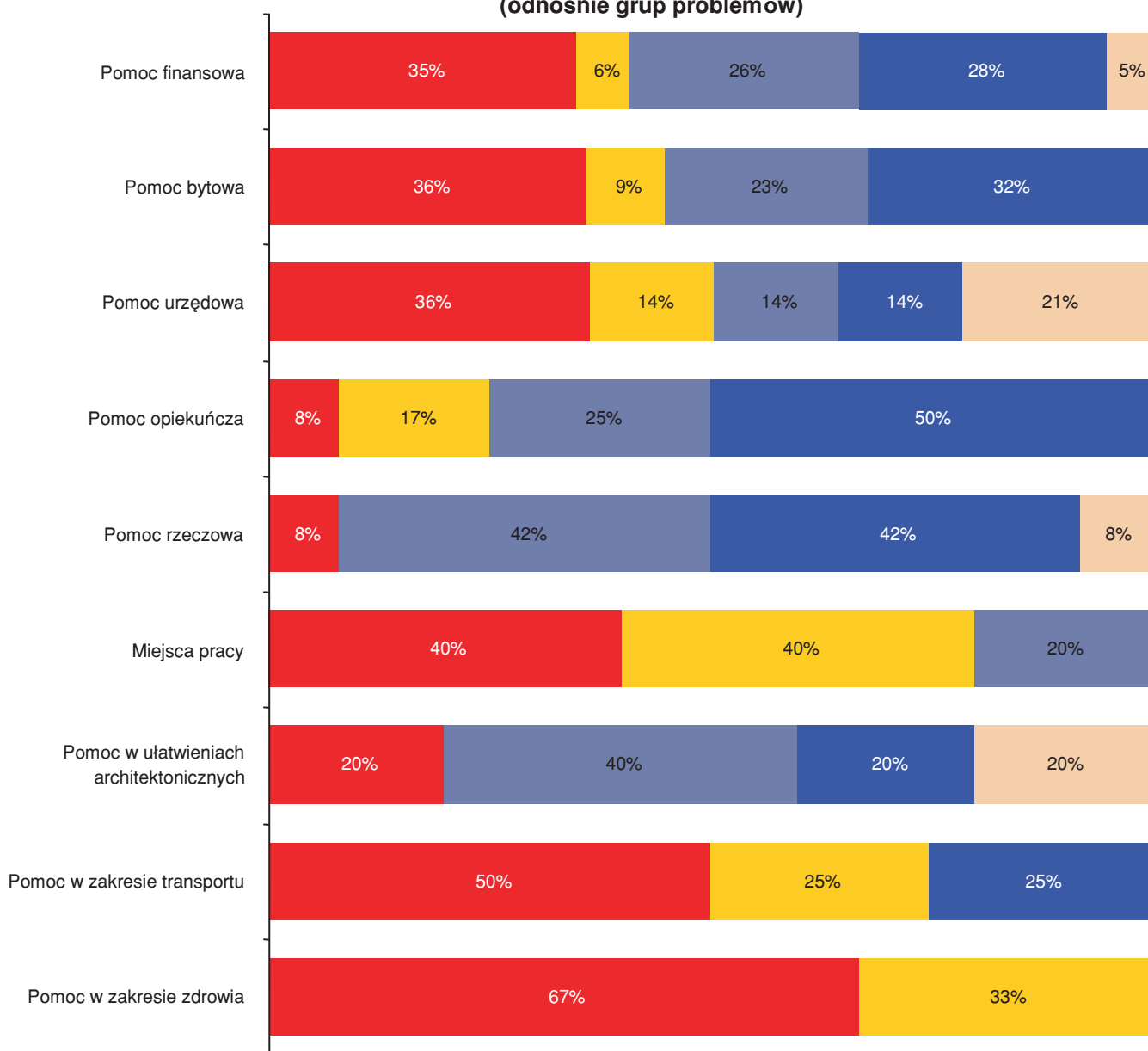
Ocena sposobu załatwiania przez gminy poszczególnych spraw, w przypadku obu badanych grup, w województwie łódzkim podobnie jak w skali całego kraju, pokazuje bezradność samorządów gminnych przede wszystkim wobec problemów związanych z rehabilitacją zawodową (o czym będzie mowa w następnym rozdziale) oraz likwidowaniem barier architektonicznych. Mimo iż gminy podejmują inicjatywy w tym obszarze, nie zawsze mogą sprostać partykularnym oczekiwaniom niepełnosprawnych, z powodu ograniczonych możliwości w tym zakresie.

Osoby niepełnosprawne skarżą się, iż istotnym problemem dla gminy jest również udzielanie pomocy w zakresie problemów zdrowotnych niepełnosprawnych, organizacji transportu. Wielu badanych podkreślało, iż gmina nic nie zrobiła w sprawie zgłaszanych problemów finansowych, bytowych, czy też problemów natury urzędowej, administracyjnej. Po części opinie te potwierdzają same samorządy gminne. Problemu ich zdaniem nie stanowi natomiast pomoc o charakterze administracyjno – urzędowym, czy pomoc finansowa (z którą, w swojej opinii, dobrze sobie radzą).

Warto podkreślić, iż w województwie łódzkim, wbrew znacznym w skali całego kraju, narzekaniom osób niepełnosprawnych, samorządy gminne z dość dużą rezerwą wypowiadają się o trudnościach w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych. Częściej chwala się prostymi dla nich zadaniami, niż wskazują na kłopoty.

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

W jaki sposób gmina załatwiła sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)?
(odnośnie grup problemów)

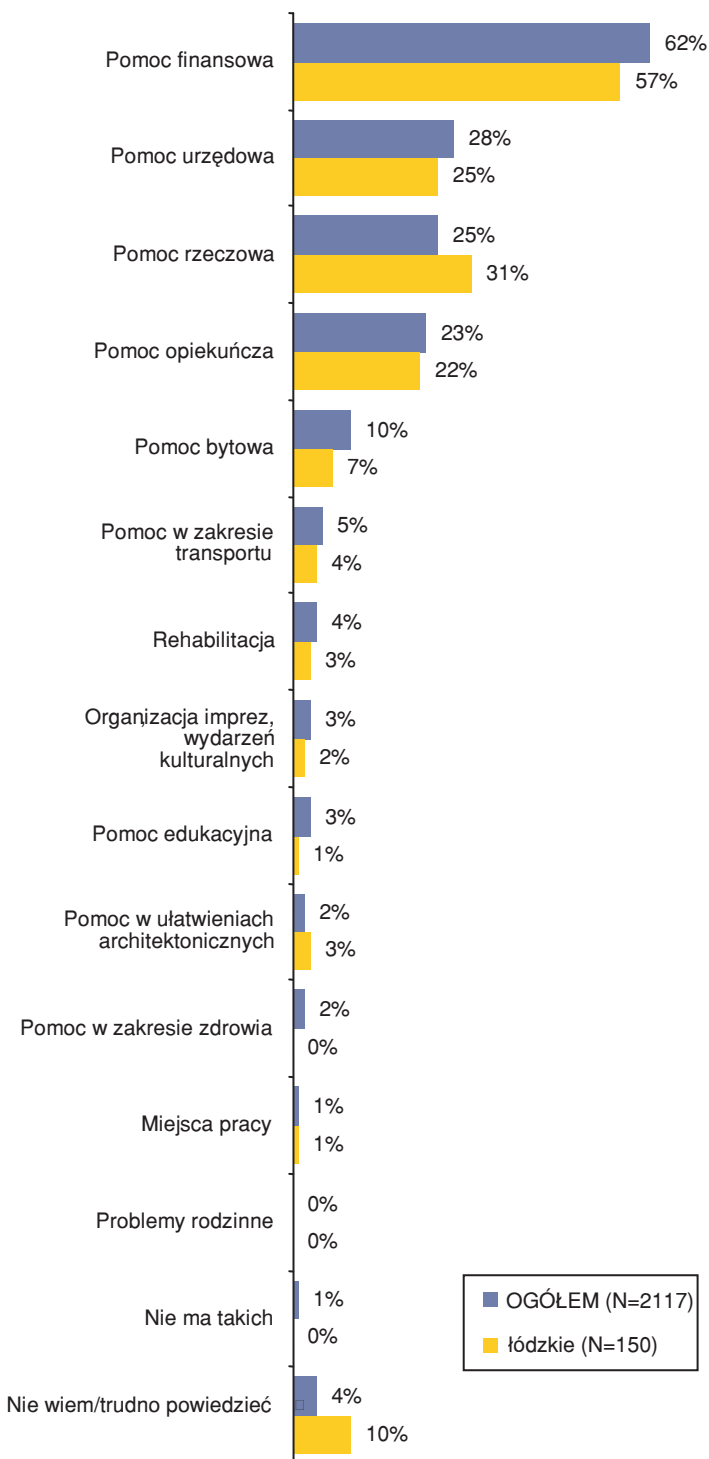

- gmina nic nie zrobiła
- gmina sama nic nie zrobiła, ale poinformowała, gdzie szukać pomocy
- gmina częściowo załatwiła sprawę
- gmina załatwiła sprawę
- Nie wiem / trudno powiedzieć

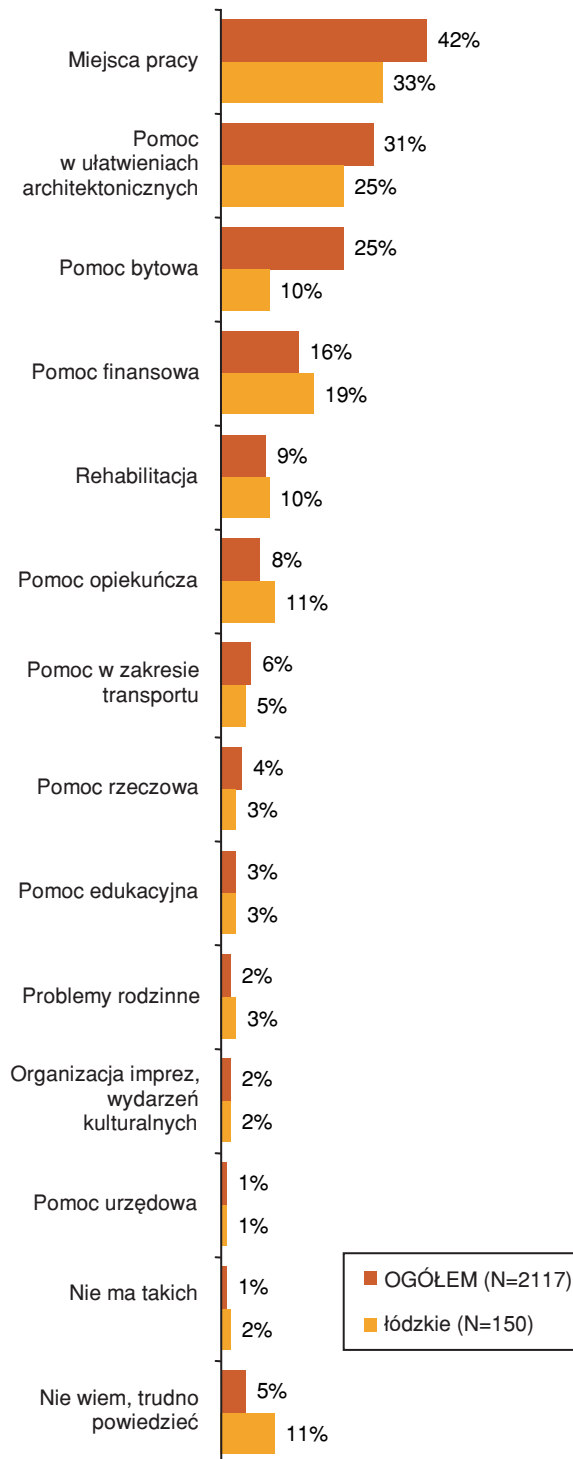
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie. Procentowanie odnośnie problemów. N=264 problemów

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jakie problemy osób niepełnosprawnych są najłatwiejsze do załatwienia dla gminy? - wskazania spontaniczne

Jakie problemy osób niepełnosprawnych są najtrudniejsze do załatwienia dla gminy? - wskazania spontaniczne

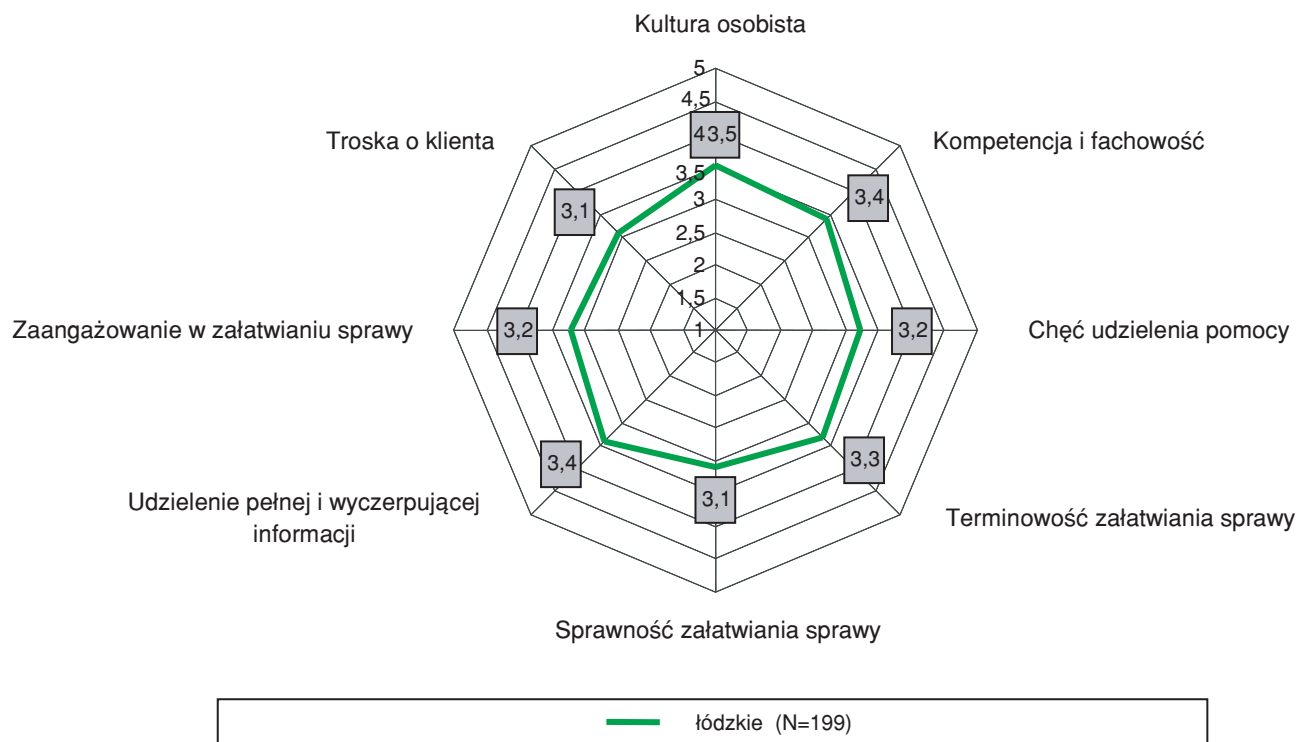

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Obok efektywności obsługi, osoby niepełnosprawne oceniały również urzędy gminne pod kątem jakości obsługi i pracy urzędników. **W województwie łódzkim, tak jak w innych regionach kraju, ocena ta wypada bardzo dobrze na tle ogólnej satysfakcji z działań urzędu gminy na rzecz osób niepełnosprawnych.** Ponad połowa badanych niepełnosprawnych wyraża zadowolenie z kompetencji i fachowości, docenia kulturę osobistą urzędników oraz chęć niesienia pomocy. Nieco gorzej oceniono troskę o klienta oraz zaangażowanie w załatwianie spraw.

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) poziom obsługi w urzędzie gminy i jej jednostkach pod względem następujących aspektów:

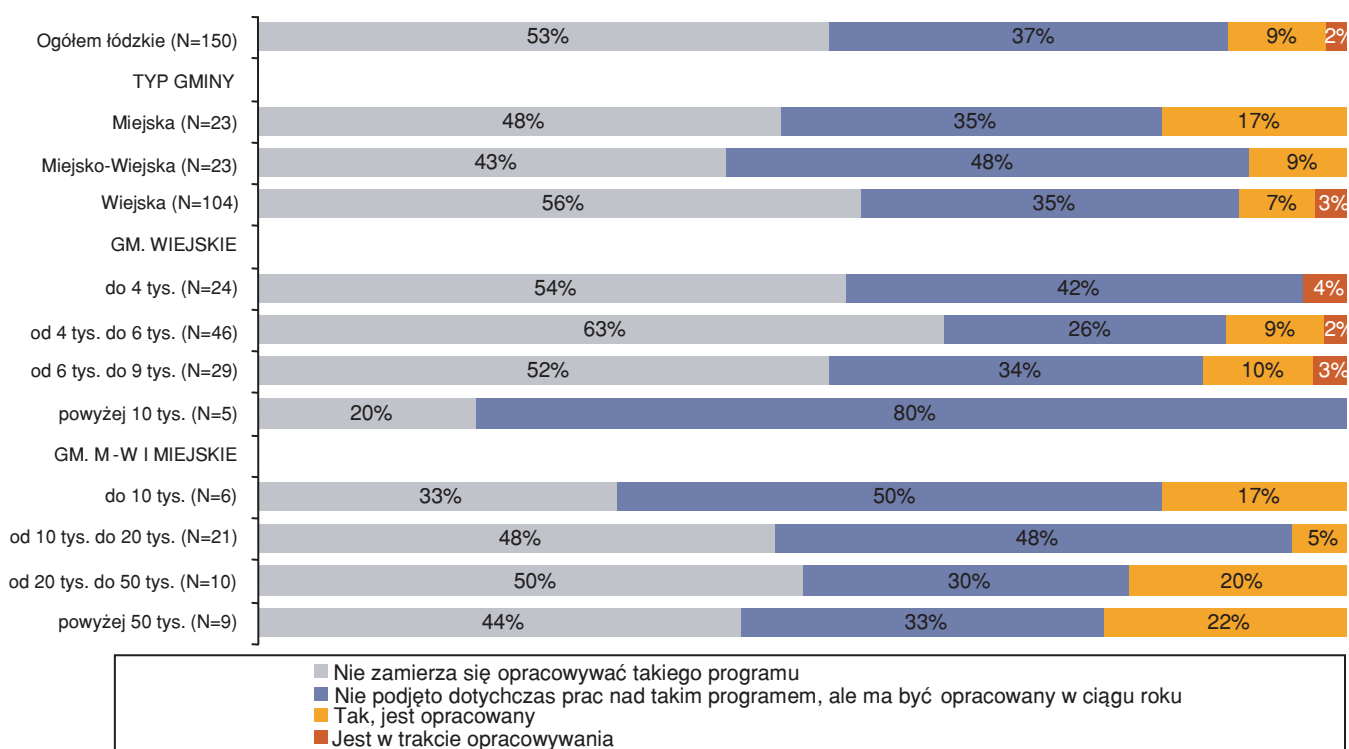
SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze, ani źle, [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

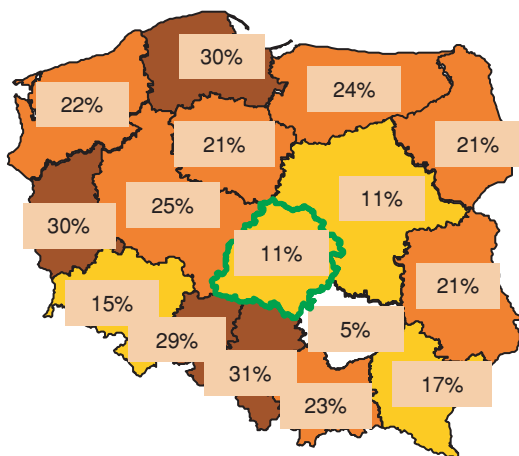
Posiadanie gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w województwie łódzkim (tak jak w skali całego kraju) związane jest przede wszystkim z typem i wielkością gminy. Zdecydowanie najczęściej program taki mają opracowany największe gminy miejskie, a więc gminy z najwyższymi wydatkami i największą liczbą osób niepełnosprawnych.

Czy gmina ma opracowany gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie, N=150

Odsetek gmin posiadających gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych (opracowany + w opracowaniu)

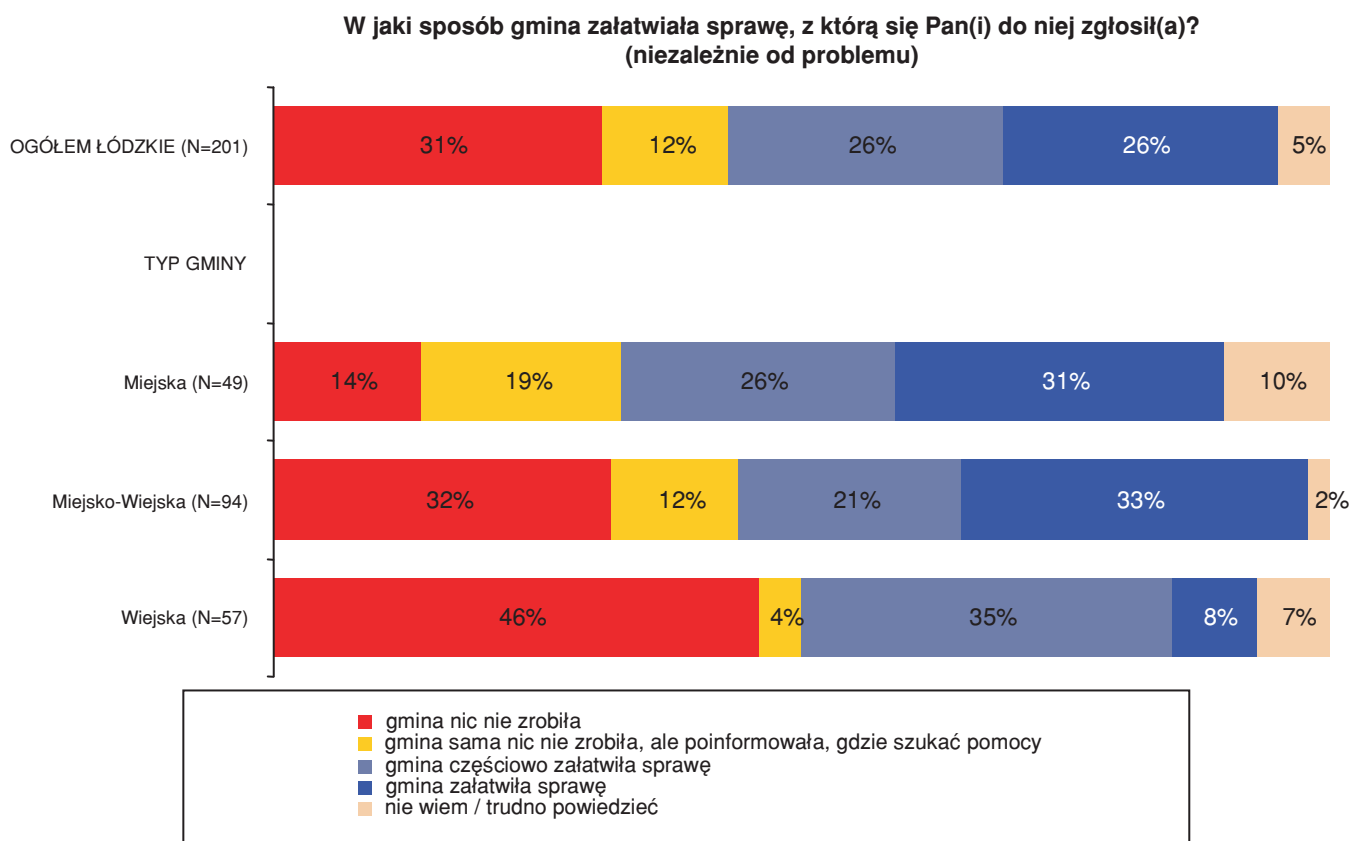

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych relatywnie częściej posiadają gminy z zachodniej części kraju niż ze wschodniej. Województwo łódzkie plasuje się pod tym względem wśród województw charakteryzujących się najniższym odsetkiem gmin posiadających taki plan.

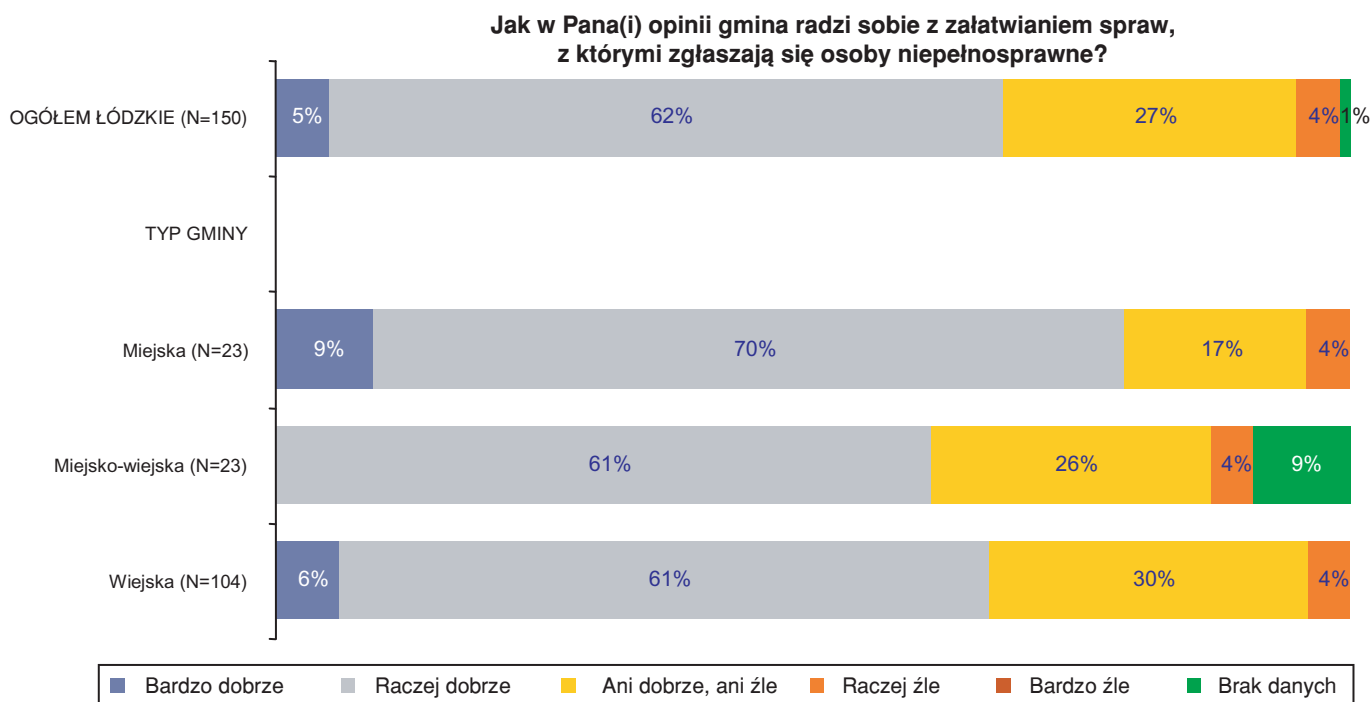
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Z deklaracji osób niepełnosprawnych wynika, że w województwie łódzkim największą liczbę spraw załatwiają gminy miejskie. Dość dobrze pod tym względem wypadają również gminy miejsko-wiejskie. Najczęściej odsyłanie osób niepełnosprawnych z „przysłowiowym kwitkiem” bądź odsyłanie do innej instytucji praktykowane jest w gminach wiejskich. Opisana zależność, tylko częściowo znajduje jednak potwierdzenie w opinii przedstawicieli samorządów gminnych. Dotyczy to przede wszystkim gmin wiejskich, które pomimo negatywnych ocen wystawianych im przez osoby niepełnosprawne, nie wahają się chwalić swoimi sukcesami. Choć przedstawiciele wiejskich samorządów gminnych nieco rzadziej niż samorządy gmin miejskich przyznają, iż dobrze radzą sobie z obsługą osób niepełnosprawnych, to jednak załatwiają największy odsetek problemów, z jakim i zgłaszają się do nich niepełnosprawni mieszkańcy.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie, N=201

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

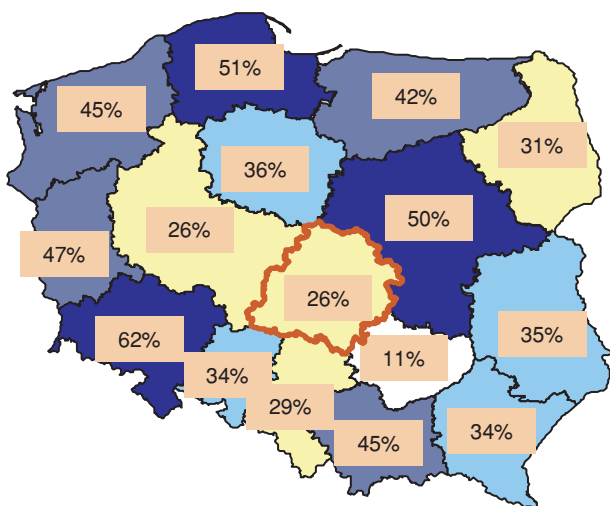

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Województwo łódzkie to województwo, w którym istnieje stosunkowo duży rozdzźwięk pomiędzy opiniami przedstawicieli samorządów gminnych na temat skuteczności pomocy udzielanej przez gminę osobom niepełnosprawnym, a opiniami samych zainteresowanych.

Odsetek niepełnosprawnych deklarujących, iż gmina „załatwia sprawę”

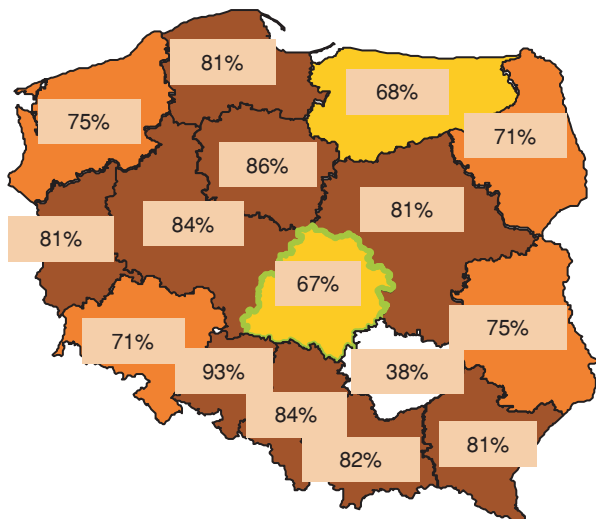

Analizując opinie osób niepełnosprawnych na temat skuteczności działań gminy w odniesieniu do ich problemów widać wyraźnie znajduje się w grupie województw o ocenie średniej, że województwo łódzkie należy do województw o wynikach najslabszych.

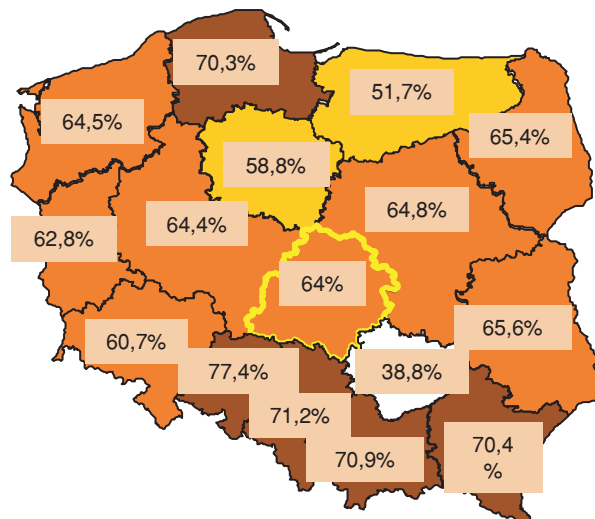
Natomiast pod względem oceny samorządów gminnych, biorąc pod uwagę 8 następujących aspektów satysfakcji z jakości obsługi i pracy urzędników w urzędach gminnych, stworzyliśmy wskaźnik oceny pracy urzędów gminnych.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Odsetek deklarujących, iż gmina „radzi sobie z „załatwianiem spraw” osób niepełnosprawnych

Średni odsetek załatwionych spraw i problemów, z jakimi zgłaszają się osoby niepełnosprawne

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

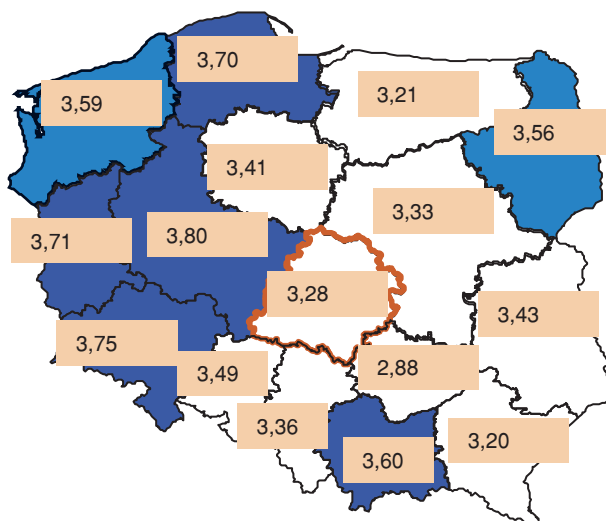
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Biorąc pod uwagę 8 następujących aspektów satysfakcji z jakości obsługi i pracy urzędników w urzędach gminnych, stworzyliśmy **wskaźnik oceny pracy urzędów gminnych**.

- Kultura osobista
- Kompetencja i fachowość
- Chęć udzielenia pomocy
- Terminowość załatwiania sprawy
- Sprawność załatwiania sprawy
- Udzielenie pełnej i wyczerpującej informacji
- Zaangażowanie w załatwianiu sprawy
- Troska o klienta

Nie obserwujemy istotnych różnic w poziomie zadowolenia ze względu na typ i wielkość gminy. Widoczne są natomiast pewne zróżnicowania regionalne. Relatywnie większą satysfakcję z funkcjonowania urzędów gminnych wyrażają mieszkańcy województw Polski północno-zachodniej. Najmniej zadowoleni są zaś mieszkańcy Polski centralnej i wschodniej. **Województwo łódzkie należy pod tym względem do województw najgorzej ocenianych.**

WSKAŹNIK OCENY PRACY URZĘDÓW GMINNYCH
ŚREDNIA OCENA W BADANYCH 8 ASPEKTACH

SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze, ani źle, [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

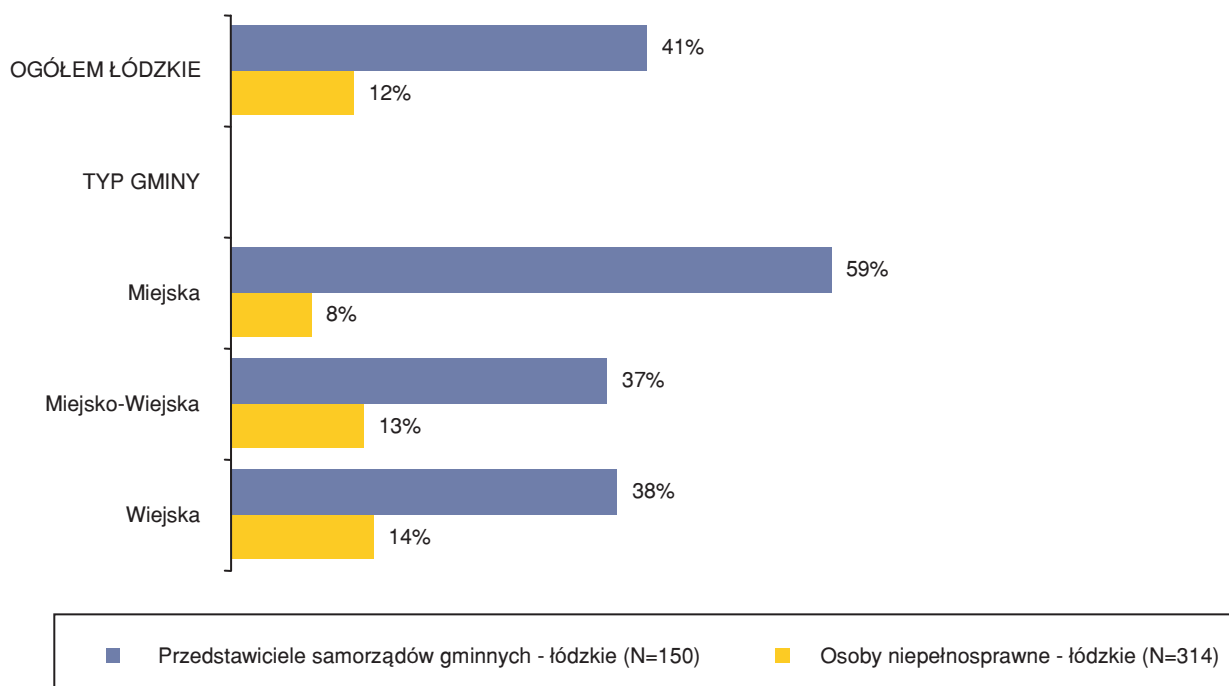
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Podsumowując tę część wyników badań stworzyliśmy sumaryczny wskaźnik **ZADOWOLENIA Z GMINY** dla osób niepełnosprawnych, jak i samorządów gminnych. W tym pierwszym przypadku pokazuje on jak osoby niepełnosprawne postrzegają gminę, w drugim zaś, jak gmina postrzega samą siebie. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną odsetka odpowiedzi pozytywnych w dwóch badanych aspektach:

- ❑ Oceny działań władz samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi bardzo dużo + gmina robi dość dużo)
- ❑ Oceny z perspektywy czasu działań samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi dużo więcej + robi trochę więcej)

W województwie łódzkim zadowolenie gminy z jej działalności na rzecz osób niepełnosprawnych najmniejsze jest w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich, w gminach miejskich kształtuje się ono na znacznie wyższym poziomie. Nieco inaczej widzą działalność gminy osoby niepełnosprawne. Najlepiej oceniane są przez nich najbardziej krytyczne wobec siebie samorządy gmin wiejskich, najsłabiej zaś samorządy gmin miejskich.

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z GMINY

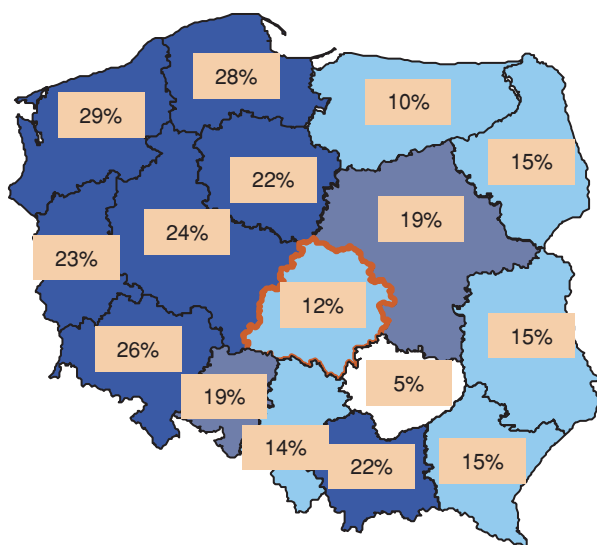

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Zadowolenie osób niepełnosprawnych z działalności gmin rozkłada się w sposób systematyczny (poniekąd zgodny z ekonomicznymi podziałami kraju) – dzieli Polskę na dwie części. Relatywnie bardziej zadowolony zachód kraju i bardziej pokrzywdzony wschód. **Województwo łódzkie należy bez wątpienia do tej drugiej grupy.** Większość samorządów gminnych, w tym również z województwa łódzkiego, mówiąc o swojej aktywności dobrze wpasowuje się w tę konwencję, choć należy zwrócić uwagę na pewne wyjątki. Niewspółmiernie dobre oceny w stosunku do opinii samych osób niepełnosprawnych wystawiają sobie gminy z województwa warmińsko-mazurskiego, podkarpackiego oraz śląskiego.

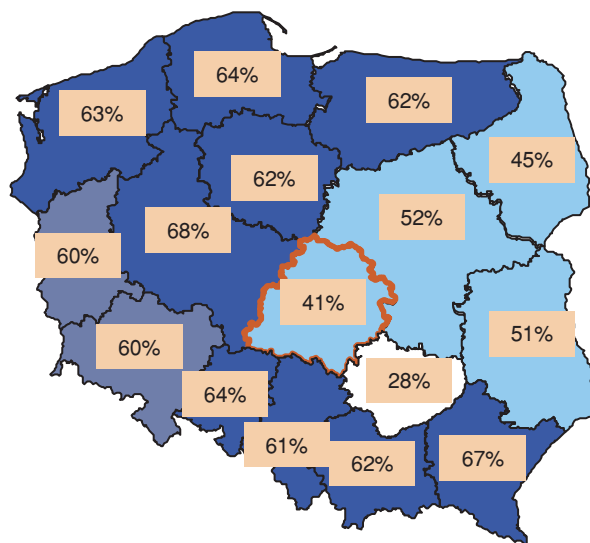
Wskaźnik zadowolenia z gminy

Osoby niepełnosprawne
ŚREDNI WSKAŹNIK: 18%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Samorządy gminne
ŚREDNI WSKAŹNIK: 57%

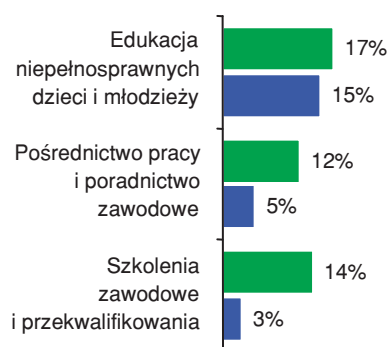
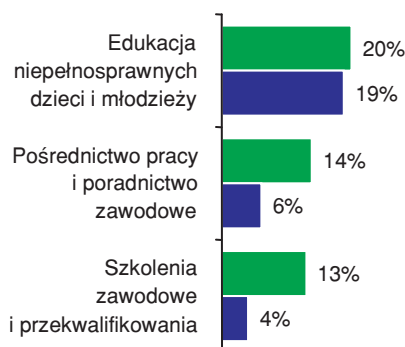
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

6. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W województwie łódzkim, podobnie jak w innych regionach kraju, samorzady gminne rzadko angażują się w działania na rzecz aktywizacji i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Co ciekawe, osoby niepełnosprawne są przekonane o dużo większej aktywności gmin w tym zakresie, niż rzeczywistość ma to miejsce. Warto jednak podkreślić, iż gminy w województwie łódzkim podejmują działania w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych nieco rzadziej, niż przeciętnie. **Jedynie 15% gmin (w porównaniu z 19% w skali kraju) wspiera (finansuje lub dofinansowuje) edukację niepełnosprawnych dzieci i młodzieży.** Kwestią otwartą jest jednak, na ile gminy wskazywały tu wyłącznie działania skierowane do osób niepełnosprawnych, a na ile ogólne zadania w zakresie edukacji (np. remont szkoły). **Działania związane z pośrednictwem pracy, poradami zawodowymi, szkoleniami i kursami przekwalifikującymi są wśród podlaskich gmin w zasadzie nieobecne** – podejmowało je zaledwie kilka gmin z województwa łódzkiego.

Czy gmina podejmuje/ finansuje lub dofinansowuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?
(WSKAZANIA WSPOMAGANE)

■ OGÓŁEM - osoby niepełnosprawne (N=5019)
■ OGÓŁEM - przedstawiciele samorządów gminnych (N=2117)

■ ŁÓDZKIE - osoby niepełnosprawne (N=314)
■ ŁÓDZKIE - przedstawiciele samorządów gminnych (N=150)

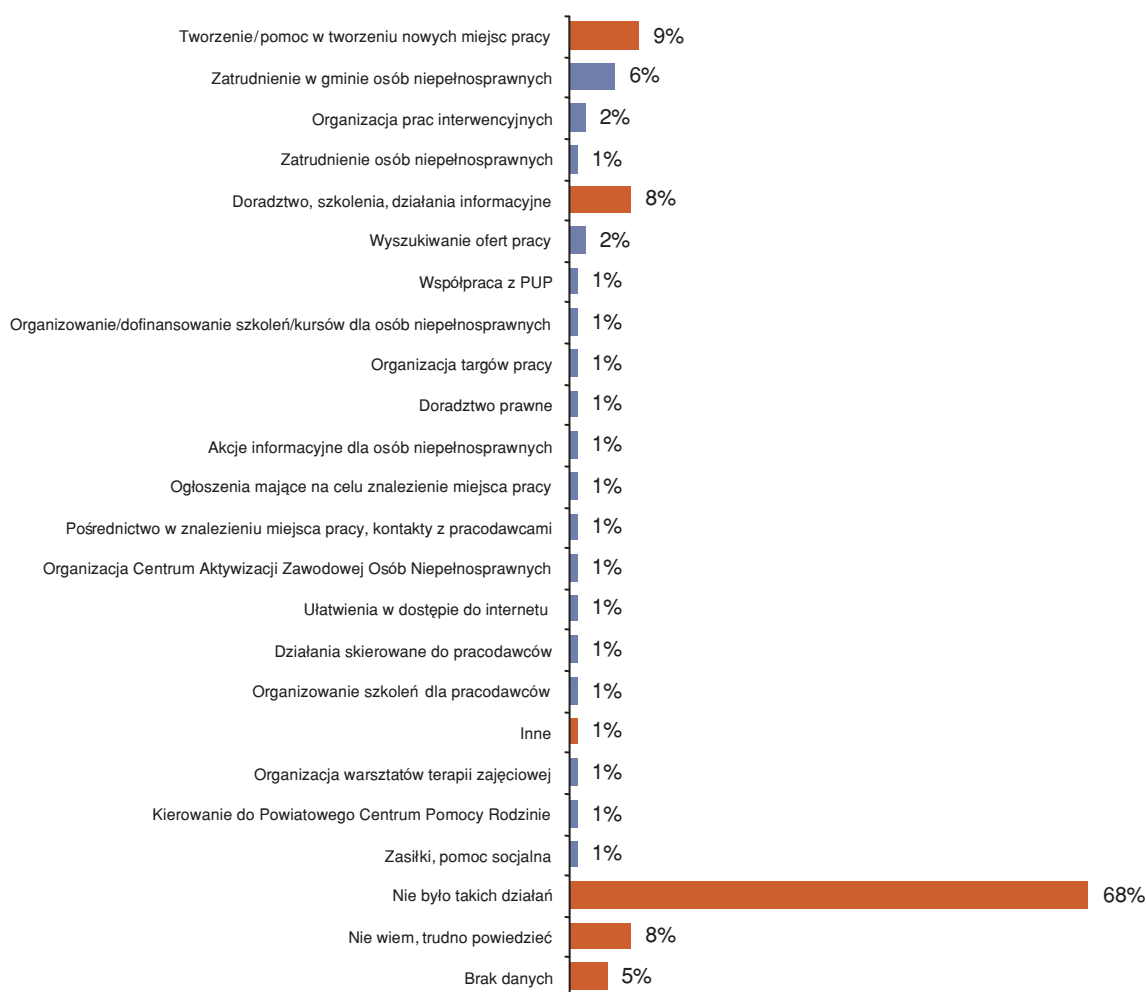
W konsekwencji małej aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej praktycznie wszyscy badani przez nas niepełnosprawni mieszkańcy województwa łódzkiego (95%) mieli problem ze wskazaniem działań na rzecz zmniejszenia bezrobocia w tej grupie. Co czwarty badany (22%) wyraził przekonanie, iż w jego gminie takich działań w ogóle nie było. Tę opinię podzielają same samorzady gminne. 68% gmin potwierdza, iż nie podejmowało tego typu działań, 8% gmin nie umiało wskazać przykładów, zaś w przypadku 5% nie dysponujemy żadnymi danymi – gminy te najprawdopodobniej w znakomitej większości po prostu nie podjęły działań.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W związku z mniejszą, niż w skali kraju aktywnością w zakresie rehabilitacji zawodowej w województwie łódzkim jedynie co piąta gmina może pochwalić się jakimkolwiek działaniami lub inicjatywami na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych.

Tylko 9% łódzkich samorządów gminnych zaangażowało się w działania dotyczące doradztwa, szkoleń i działań informacyjnych w ramach aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Działania te są jednak bardzo zróżnicowane. Podobny odsetek – 8% gmin – podjęło działania związane z tworzeniem lub pomocą w tworzeniu miejsc pracy. Inne działania, takie jak np. likwidacja barier w zatrudnieniu lub zasiłki podejmowane były przez pojedyncze samorzady.

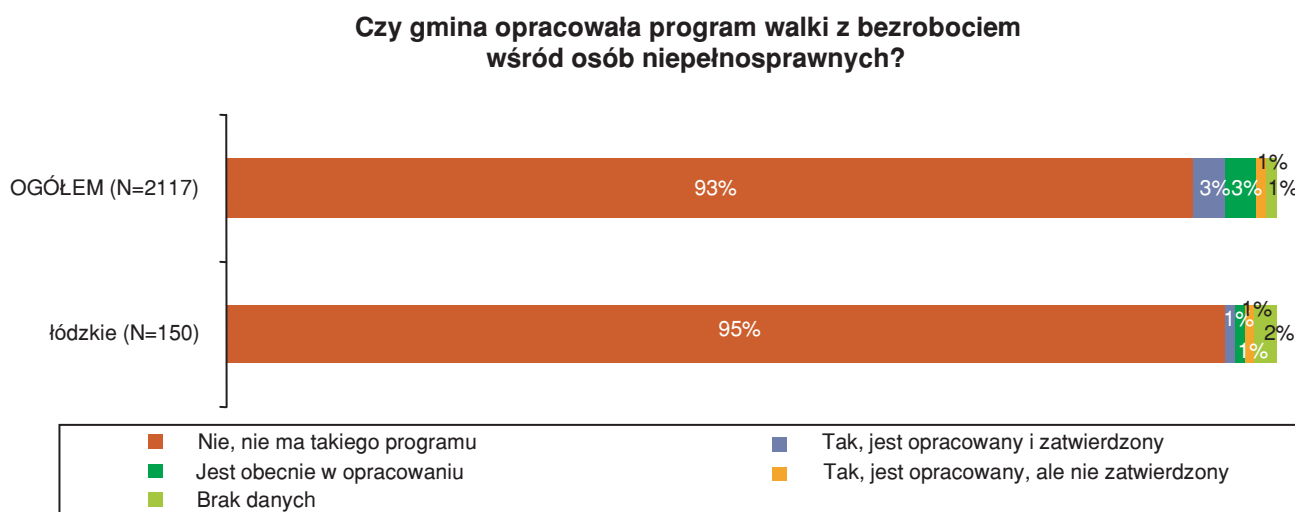
Przykłady działań lub inicjatyw zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych? - wskazania spontaniczne

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie, N=150

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W porównaniu z aktywnością w zakresie rehabilitacji zawodowej jeszcze mniejsze jest zaangażowanie gmin z województwa łódzkiego w tworzenie instytucjonalnych ram w postaci programów lub strategii zmniejszenia bezrobocia wśród niepełnosprawnych. Jedynie 5% gmin z tego województwa (istotnie mniej niż w skali kraju) może się pochwalić posiadaniem tego typu programów (opracowanych lub w trakcie opracowywania).

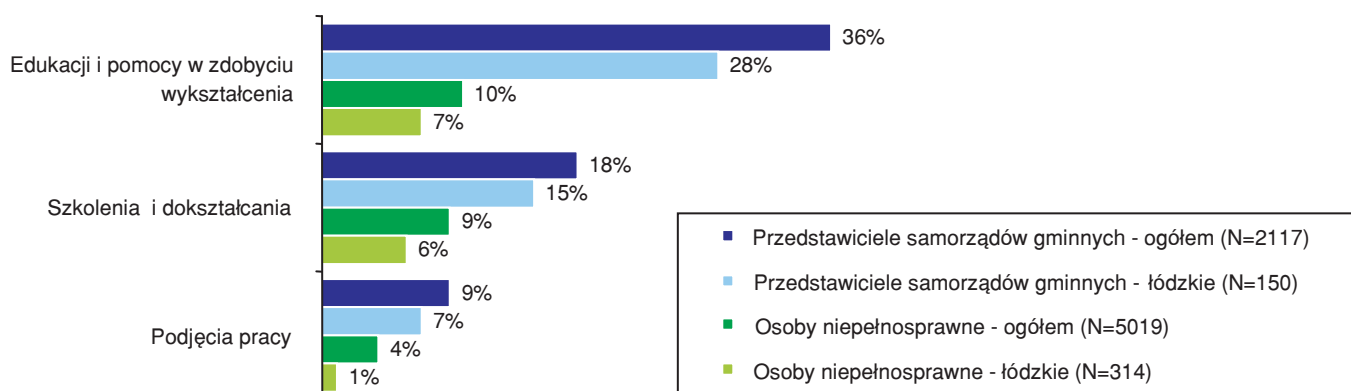
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

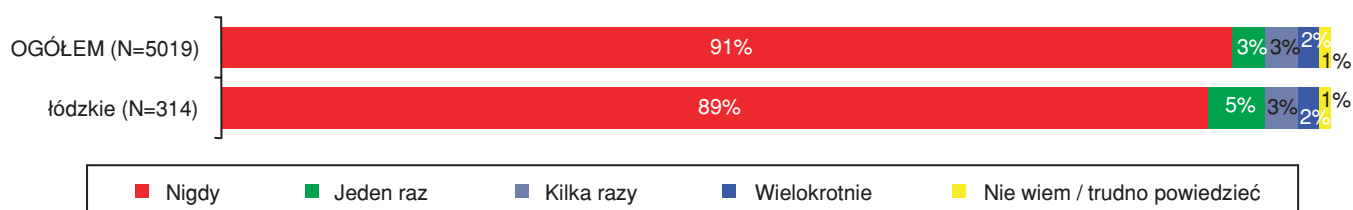
W związku z relatywnie małą (lub nawet znikomą), w stosunku do oczekiwań, aktywnością łódzkich samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej **zdecydowana większość niepełnosprawnych i znaczny odsetek przedstawicieli samorządów gminnych negatywnie (dużo gorzej niż w skali kraju) ocenia działalność gmin na rzecz możliwości podjęcia pracy i podnoszenia kwalifikacji**. Oceny tej nie zmienia również fakt, iż tylko nieliczni niepełnosprawni mieli możliwość przekonać się o trosce samorządów w tym zakresie. 89% badanych twierdzi, iż samorzady gminne nie zwracały się do nich z pomocą w znalezieniu pracy czy oferując możliwość doksztalcenia.

Trudno jest określić, czy przy uzyskaniu zewnętrznego wsparcia związanego z realizacją zadań na rzecz aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych łódzkie gminy chętniej podejmowałyby tego typu działania. Obecny brak aktywności i doświadczeń w tym zakresie znacznie utrudniłyby bowiem efektywną realizację takich zadań.

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie: (Raczej duże + Bardzo duże)

Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i) oferując pomoc przy znalezieniu pracy/szkolenia/doradztwo zawodowe?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

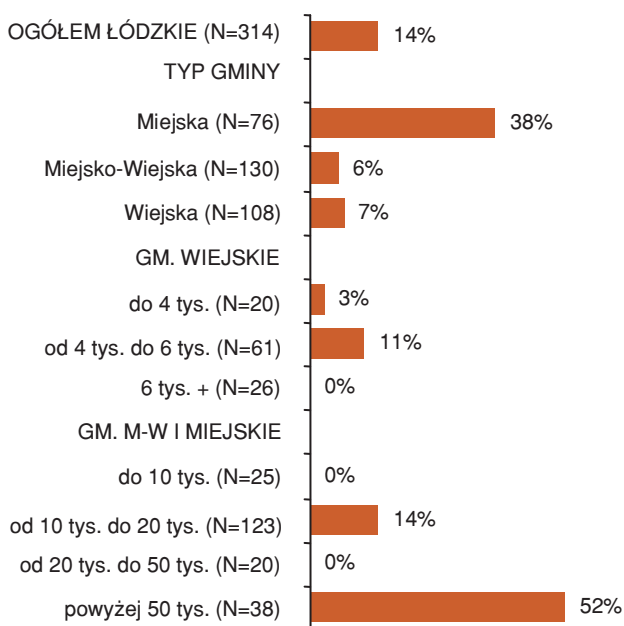
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Aktywność łódzkich gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej, podobnie jak w skali całego kraju, wydaje się być związana z typem i wielkością gminy. Podobnie obserwujemy duże zróżnicowanie opinii niepełnosprawnych o działaniach gmin dotyczących aktywizacji zawodowej w zależności od ich miejsca zamieszkania.

W województwie łódzkim działania w zakresie rehabilitacji zawodowej istotnie częściej podejmują samorzady z największych i najmniejszych gmin miejskich (choć w przypadku tych ostatnich nie jest to zauważane przez same osoby niepełnosprawne). W gminach wiejskich, co zgodnie potwierdzają niepełnosprawni i samorządowcy, tego typu aktywność należy do rzadkości.

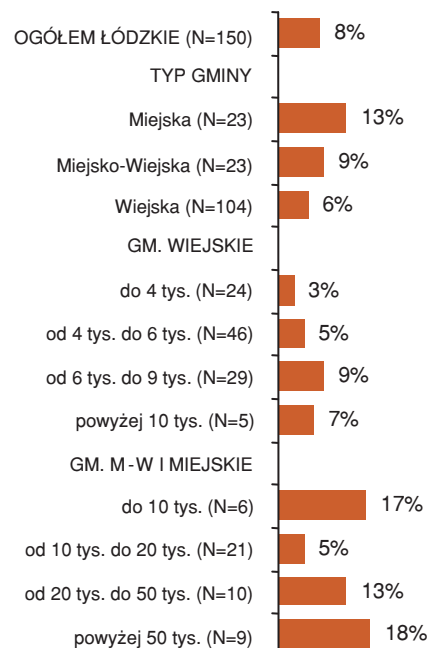
Nie mniej, przy ogólnie małej aktywności w zakresie rehabilitacji zawodowej możemy stwierdzić, iż żaden typ gminy nie radzi sobie dużo lepiej, zaś większość samorządów z województwa łódzkiego od problemów tego typu po prostu ucieka.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCY, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCY, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

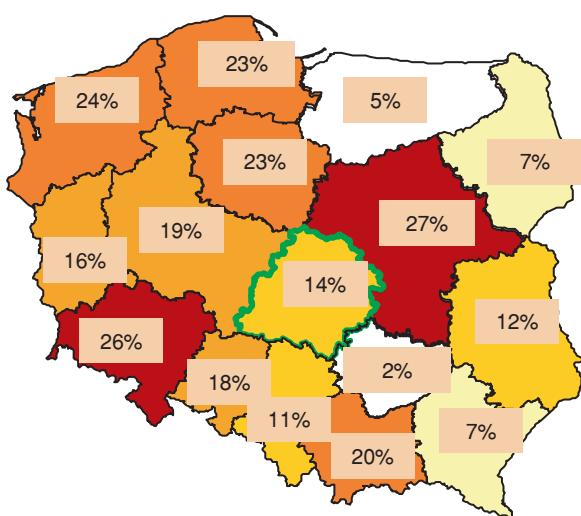
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Województwo łódzkie należy do regionów, w których zaangażowanie gmin w działania na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych należy do najmniejszych w kraju. Wraz z województwami: warmińsko-mazurskim, mazowieckim, lubelskim, podlaskim oraz świętokrzyskim tworzy „białą plamę” zaangażowania w środkowo-wschodniej części Polski.

Należy jednak podkreślić, iż aktywność gmin pod względem rehabilitacji zawodowej również w innych województwach jest raczej mała. Zatem, choć województwo łódzkie wypada ogólnie słabo pod tym względem, to brak zaangażowania gmin w aktywizację zawodową niepełnosprawnych nie jest typowy wyłącznie dla tego regionu, czy wschodniej części kraju, a jedynie jest tam bardziej widoczny, niż w innych województwach.

Jednocześnie w porównaniu z innymi województwami, niepełnosprawni z województwa łódzkiego trafnie oceniają skalę aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej jako bardzo małą.

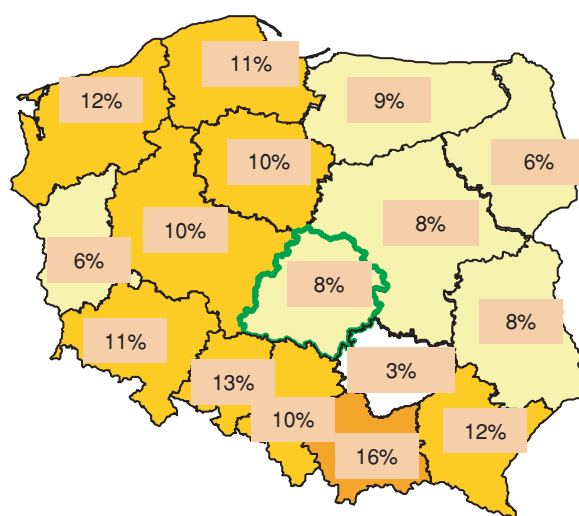
PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCY, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

ŚREDNIO 16%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCY, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

ŚREDNIO 10%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

7. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Samorządy gminne w województwie łódzkim przejawiają większą aktywność w zakresie poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rehabilitacji społecznej, niż miało to miejsce w przypadku działań dotyczących rehabilitacji zawodowej. Z drugiej jednak strony należy podkreślić, że skala działań realizowanych przez gminy w zakresie rehabilitacji społecznej jest w województwie łódzkim dużo niższa, niż w skali kraju. Nie dorównuje ona także oczekiwaniom formułowanym przez osoby niepełnosprawne.

Wsparcie udzielane przez samorządy gminne ma charakter pomocy podstawowej – choć najbardziej potrzebnej, to jednak nieadresowanej specyficznie do niepełnosprawnych. Gminy obejmują opieką i pomocą jedynie część tej grupy – osoby kwalifikujące się najczęściej do pomocy społecznej lub socjalnej. Nie wychodzą także z inicjatywą, nie kontaktują się z osobami potrzebującymi pomocy, ale czekają, aż zainteresowani sami się po nią zgłoszą. Tutaj należy zatem upatrywać źródła negatywnych ocen zainteresowania i zaangażowania samorządów gminnych formułowanych przez niepełnosprawnych mieszkańców gmin.

Należy zwrócić uwagę, iż zarówno w województwie łódzkim, jak i w innych regionach, zasadnicza, największa część pomocy udzielanej przez gminy osobom niepełnosprawnym, czyli podstawowe wsparcie pieniężne, materialne i bytowe, nie jest adresowana specyficznie do nich. Pod względem obsługi klienta i źródła finansowania pomoc ta powinna być traktowana jako społeczna lub socjalna (która wchodzi w zakres zadań gminy). Te najprostsze działania nie wymagają od gmin zaangażowania, dobrej organizacji czy specjalnych kompetencji. I chociaż niewątpliwie osoby niepełnosprawne kwalifikują się do udzielenia im tego typu pomocy, odbywa się to kosztem innych osób – niekoniecznie niepełnosprawnych, które w podobnej sytuacji bytowej lub materialnej również uzyskałyby wsparcie. Warto dodać, iż na te najbardziej powszechne, podstawowe działania, z których jednocześnie korzysta najwięcej osób, przeznaczonych jest najwięcej pieniędzy.

Warto także zaznaczyć, iż skala tej pomocy w województwie łódzkim jest wyraźnie niższa, niż przeciętnie. Ponadto jest ona też mniej dostrzegana przez niepełnosprawnych.

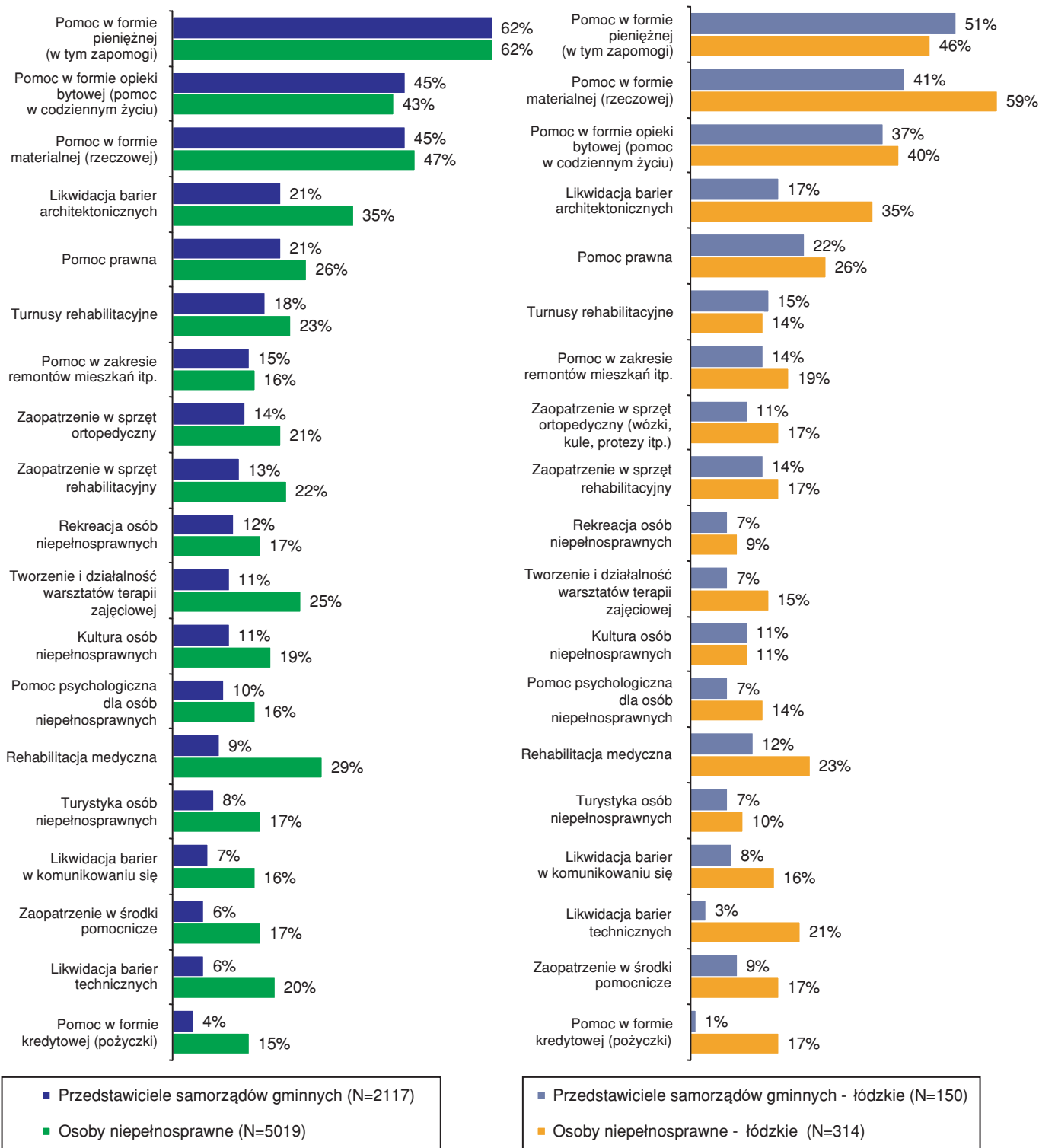
Oprócz omówionych już podstawowych form pomocy, samorządy gminne z województwa łódzkiego, najczęściej oferują niepełnosprawnym pomoc prawną, pomoc w likwidacji barier architektonicznych oraz w zakresie rehabilitacji i remontów mieszkań. Pozostałe działania podejmowane są sporadycznie, przez co najwyżej 11% gmin, co przy 150 przebadanych w województwie łódzkim gminach daje najwyżej 16 samorządów.

W przypadku większości omówionych działań niepełnosprawni z województwa łódzkiego są zdania, że samorządy gminne robią więcej, niż w rzeczywistości wedle deklaracji gmin. Tak silne przekonania o podejmowaniu przez samorządy zadań związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym są najprawdopodobniej wyrazem dużych oczekiwań tych osób wobec gmin.

Można podejrzewać, że gdyby samorządy gminne otrzymały dodatkowe środki finansowe i wsparcie w realizacji zadań w zakresie rehabilitacji społecznej, poprawiłaby się nie tylko pomoc osobom niepełnosprawnym, ale także pozostałym mieszkańcom gminy w trudnej sytuacji materialnej lub bytowej. Część środków, które obecnie gminy przeznaczają na pomoc niepełnosprawnym – nie tylko na zapomogi, ale też na dofinansowanie leczenia czy sprzętu – mogłaby bowiem być przeznaczona dla innych osób. Natomiast gminy mogłyby w większym zakresie dotrzeć do osób niepełnosprawnych z pomocą adresowaną specyficznie do tej grupy.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Czy gmina podejmuje/finansuje lub dofinansowuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych? (WSKAZANIA WSPOMAGANE)

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

O relatywnie małym zaangażowaniu samorządów gminnych z województwa łódzkiego w działalność na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie świadczą także spontanicznie wymieniane przez samorzady przykłady inicjatyw zrealizowanych na rzecz tej grupy w 2005 i 2006 roku. **Prawie połowa łódzkich gmin (44%), dużo więcej niż w skali kraju (27%), nie potrafiła wskazać żadnych takich inicjatyw.**

Co więcej, część wymienianych **inicjatyw podejmowanych przez gminy na rzecz osób niepełnosprawnych wpisuje się we wspomnianą wcześniej pomoc najprostszą, a więc finansową, rzeczową i opiekuńczą.** I choć jest to zapewne powód do chluby dla samorządów gminnych, należy jednak podkreślić, że jest to wsparcie społeczne i socjalne, które niekoniecznie adresowane wyłącznie do niepełnosprawnych. Trudno też tego typu doraźne działania nazwać „inicjatywą”.

Do działań skierowanych specyficznie do grupy osób niepełnosprawnych, które łódzkie samorzady gminne podjęły w 2005 lub 2006 roku, należą przede wszystkim te związane z **likwidacją barier architektonicznych (18% gmin), poprawą w zakresie transportu (11% gmin) oraz działalnością rehabilitacyjno – medyczną (8%).**

Warto jednak podkreślić, iż opisana powyżej aktywność samorządów pozostała niezauważona przez niepełnosprawnych. Prawie co czwarty niepełnosprawny z województwa łódzkiego (72%), dla porównania w skali kraju 65% niepełnosprawnych, nie dostrzega żadnych inicjatyw podejmowanych przez gminę na rzecz poprawy jakości życia. Co dziesiąty badany wskazywał na działania związane z likwidacją barier architektonicznych, 6% na pomoc finansową.

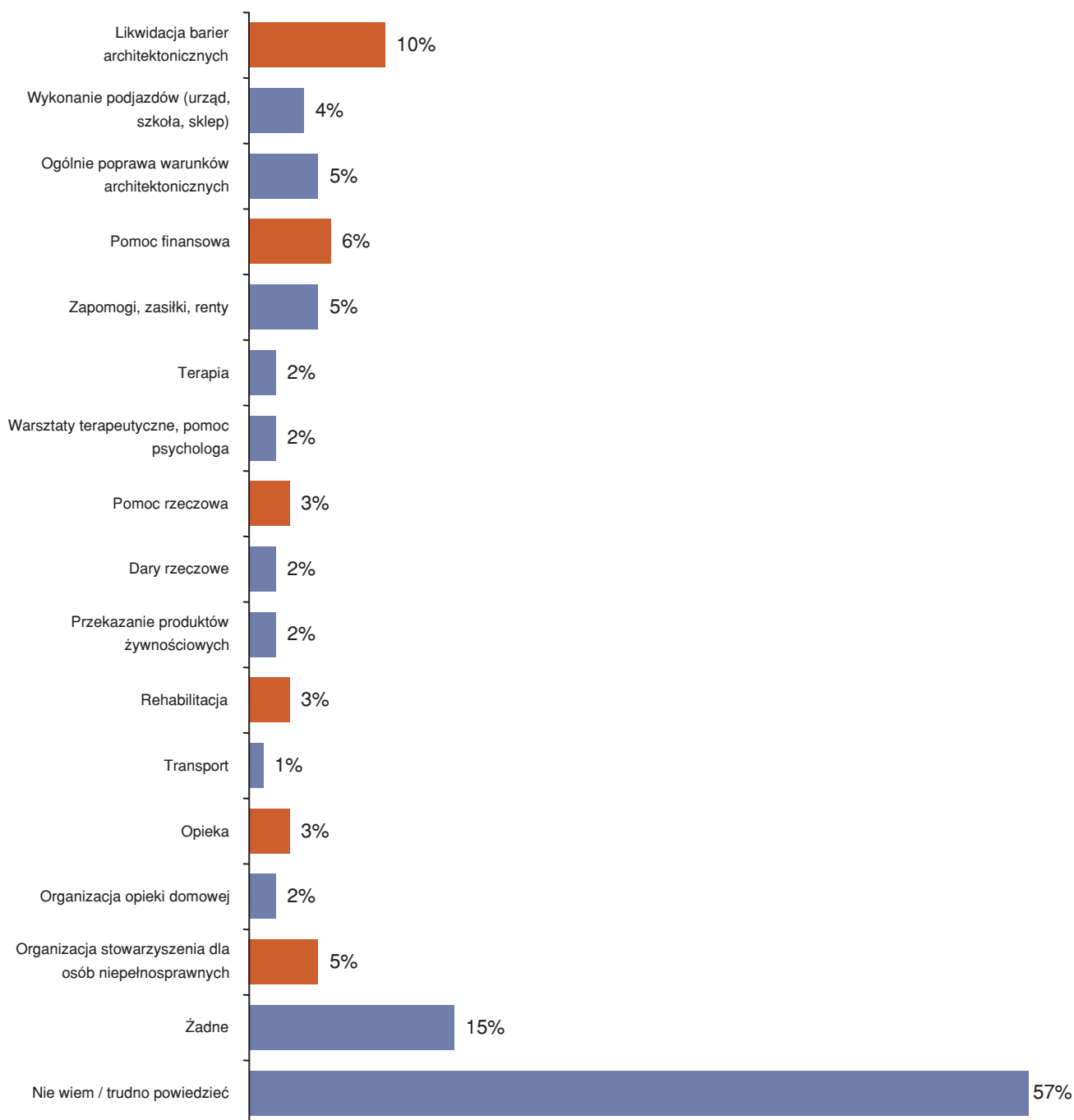
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Przykłady działań i inicjatyw zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie - wskazania spontaniczne osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Proszę podać przykłady działań, czy inicjatyw zrealizowanych w Pana(i) gminie na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych
- wskazania spontaniczne osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

W województwie łódzkim, podobnie jak w innych regionach kraju, **obserwujemy duże rozbieżności pomiędzy deklaracjami gmin i osób niepełnosprawnych w kwestii kontaktu z urzędnikami gminy.**

Podczas, gdy prawie połowa **przedstawicieli samorządów gminnych (45%) wskazuje, iż pracownicy socjalni kontaktują się z osobami niepełnosprawnymi przynajmniej raz w miesiącu, większość niepełnosprawnych (74%) stwierdza, iż żaden pracownik gminy nie odwiedził ich pytając o sytuację i potrzeby.** Ponadto co najmniej **83% tej grupy deklaruje, iż pracownicy gminy nigdy nie zwracali się do nich z własnej inicjatywy** pytając o jakość życia i potrzeby, oferując pomoc finansową, bytową czy materialną.

Dodatkowo podkreślić należy, iż w porównaniu z innymi regionami kraju, samorzady gminne z województwa łódzkiego wykazują mniejsze zaangażowanie w sprawy osób niepełnosprawnych. Z jednej strony same osoby niepełnosprawne częściej skarżą się na brak kontaktów ze strony samorządów gminnych, z drugiej zaś, gminy mniej chętnie chwala się częstotliwością odwiedzin swoich niepełnosprawnych mieszkańców.

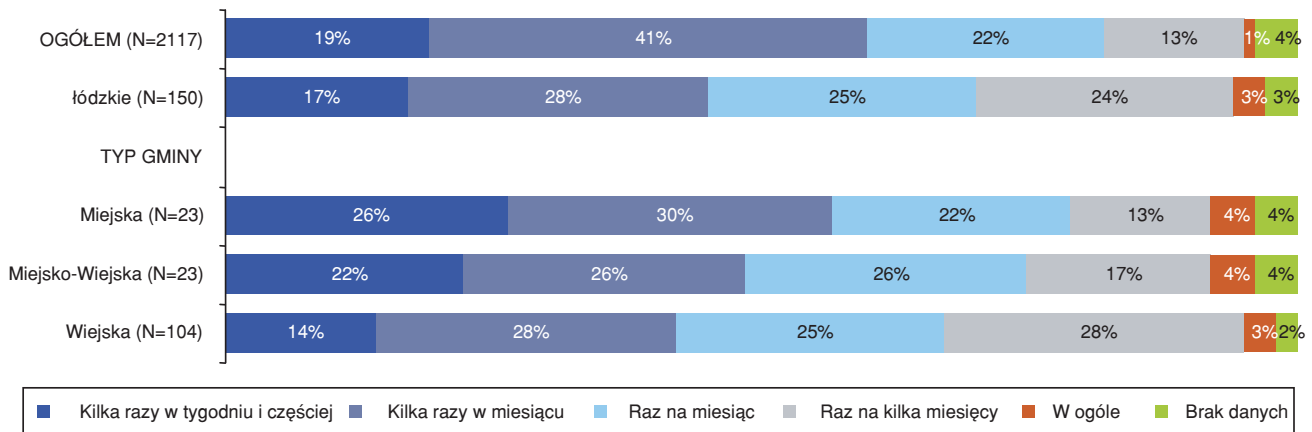
Wyniki badań w niejednoznaczny sposób wskazują na zależność między typem gminy a częstotliwością kontaktów gminy z osobami niepełnosprawnymi. Według deklaracji przedstawicieli samorządów gminnych największą aktywność w tym zakresie wykazują gminy miejskie, nieco mniejszą gminy miejsko-wiejskie, najmniejszą zaś gminy wiejskie. Tymczasem wypowiedzi osób niepełnosprawnych wskazują, iż najlepiej pod tym względem radzą sobie gminy miejsko-wiejskie.

Opisane powyżej prawidłowości bez wątpienia pokazują, że to na osobach niepełnosprawnych spoczywa główny wysiłek i inicjatywa w uzyskaniu pomocy od urzędu gminy. Tylko nieliczne gminy samodzielnie podejmują inicjatywę w tym zakresie, większość zaś czeka, aż potrzebujące pomocy osoby same się do nich zwrócą. W przypadku osób niepełnosprawnych starania takie mogą być bardzo utrudnione. Stosunkowo częste odwiedziny u osób niepełnosprawnych, jakie wedle deklaracji mają miejsce, mogą dotyczyć tylko niektórych niepełnosprawnych mieszkańców. Większość ze swoimi problemami pozostaje sama i być może nawet nie wie, gdzie mogłaby poszukiwać pomocy.

Wyniki badania sugerują, iż omawianymi wcześniej działaniami gmin objęta jest jedynie mała część grupy osób niepełnosprawnych, czego nie oddają trafnie pytania kwestionariusza – pytaliśmy bowiem o sam fakt pomocy, a nie o skalę tej pomocy.

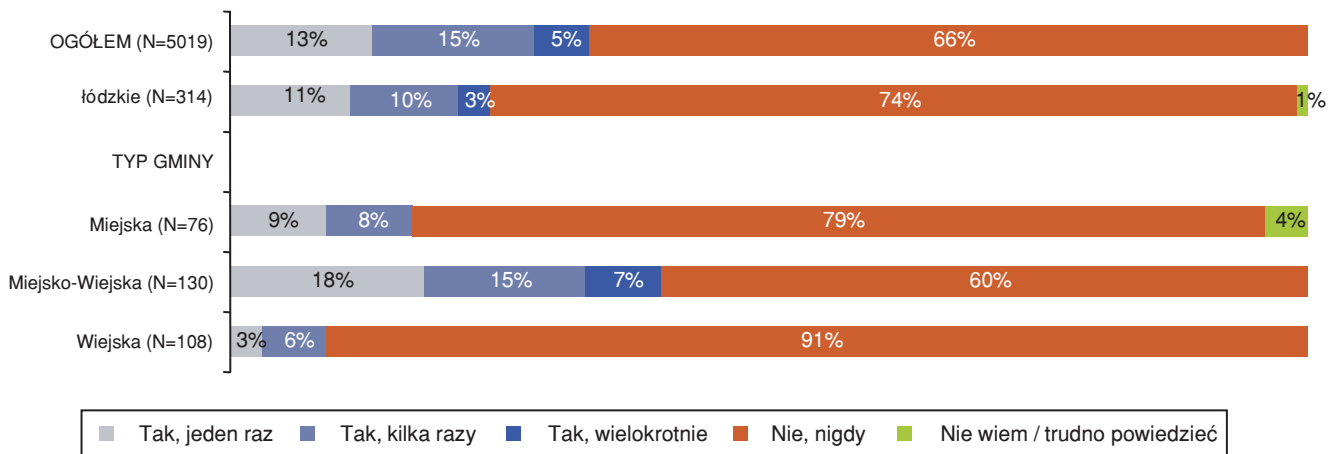
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jak często pracownicy socjalni gminy kontaktują się z osobami niepełnosprawnymi?

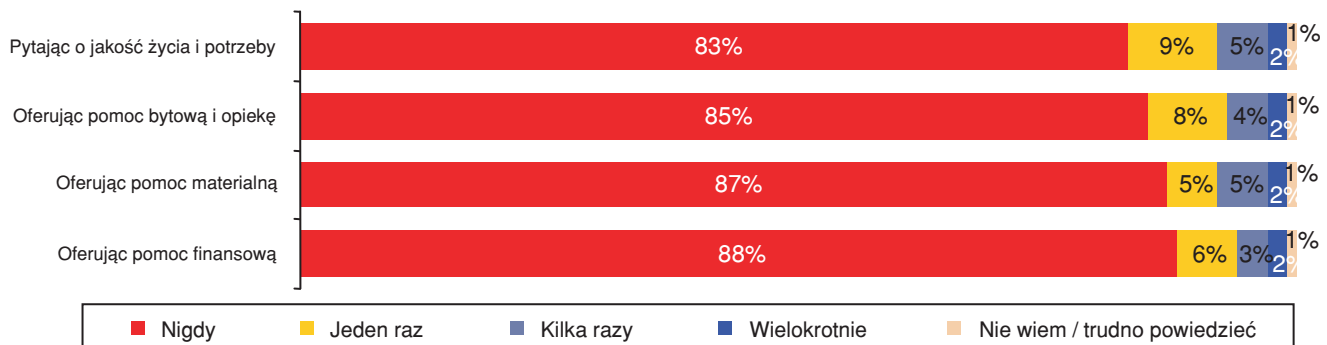
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Czy pracownicy gminy byli u Pana(i) w domu, żeby ocenić Pana(i) sytuację i potrzeby?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i)?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

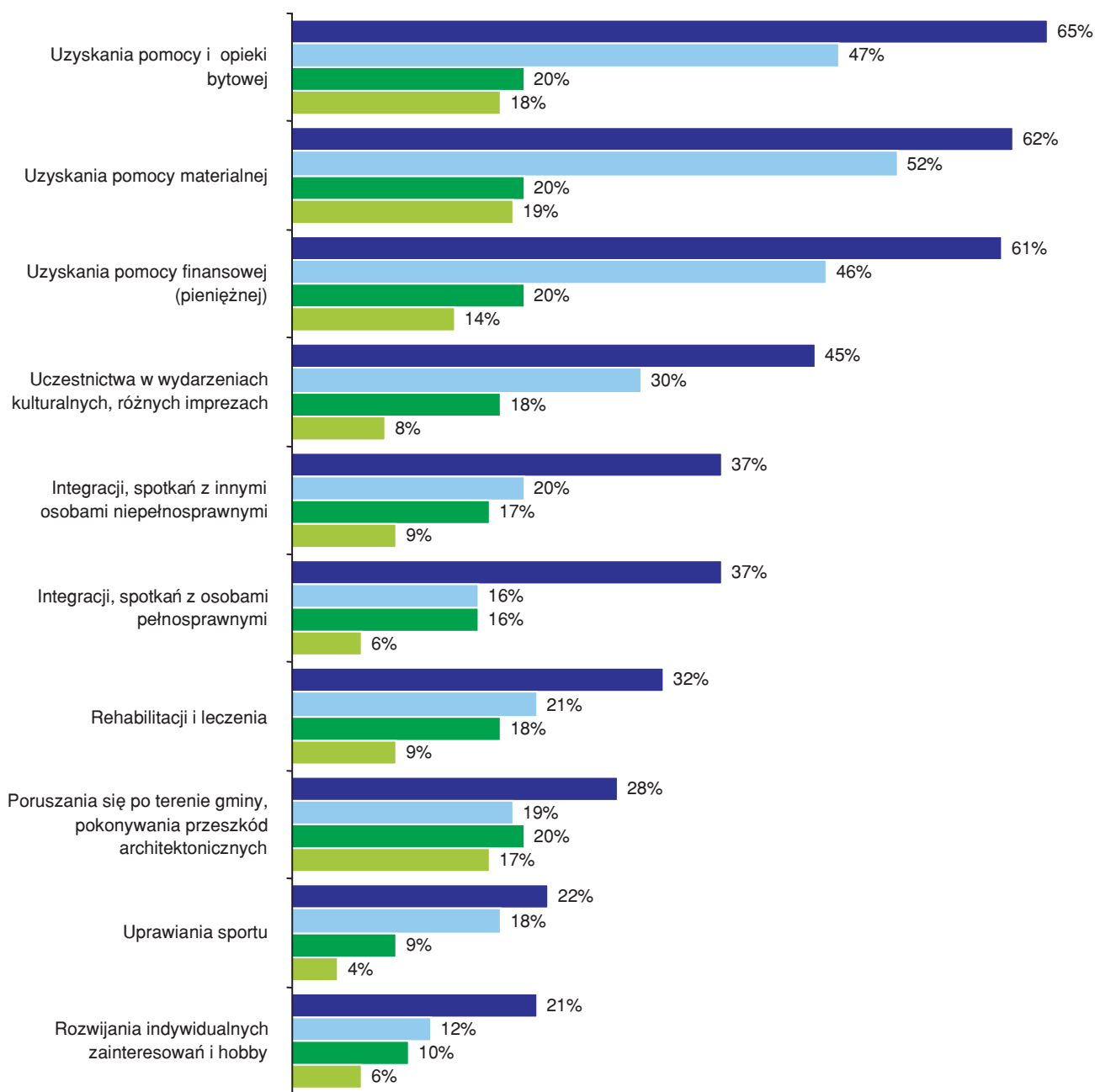
Zwróćmy uwagę na ogromne rozbieżności w zakresie ocen dotyczących rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych formułowanych przez przedstawicieli tej grupy oraz samorządy gminne. Województwo łódzkie zasadniczo nie odbiega pod tym względem od ogółu kraju, choć w regionie tym zarówno niepełnosprawni jak i przedstawiciele gmin istotnie gorzej, niż przeciętnie oceniają możliwości, jakie stwarzają gminy w zakresie rehabilitacji społecznej.

Osoby niepełnosprawne rzadko pozytywnie oceniają działalność gmin dotyczącą rehabilitacji społecznej. W przypadku najbardziej powszechnych działań – pomocy bytowej, materialnej i finansowej jedynie 1-18% niepełnosprawnych ocenia aktywność gmin pozytywnie. Tymczasem, co druga gmina wyraża przekonanie, iż możliwości, jakie gminy stwarzają na tym polu są raczej duże lub bardzo duże.

W stosunku do innych działań, takich jak uczestnictwo w kulturze, integracja społeczna, rehabilitacja i leczenie, uprawianie sportu czy hobby ocen pozytywnych jest dużo mniej. Jedynym punktem zbieżności ocen osób niepełnosprawnych i przedstawicieli gmin jest możliwość poruszania się po terenie gminy, pokonywania przeszkód architektonicznych. Nadal jednak pozytywną ocenę wystawia gminom tylko co piąty niepełnosprawny.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie:
(Raczej duże + Bardzo duże)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych - ogółem (N=2117)

■ Przedstawiciele samorządów gminnych - łódzkie (N=150)

■ Osoby niepełnosprawne - ogółem (N=5019)

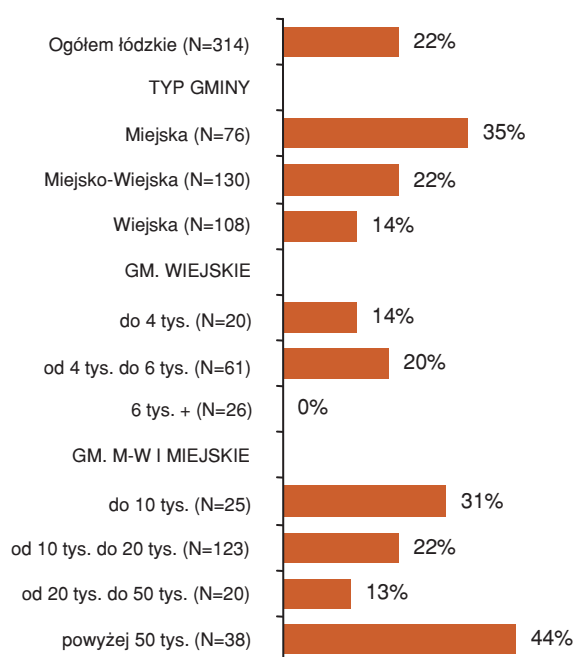
■ Osoby niepełnosprawne - łódzkie (N=314)

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Zakres działalności podejmowanej przez gminy z województwa łódzkiego na rzecz rehabilitacji społecznej niepełnosprawnych w dużym stopniu wiąże się z typem i wielkością gminy (jest to prawidłowość obserwowana w większości regionów kraju). Obserwujemy ogromne dysproporcje w aktywności gmin miejskich i wiejskich.

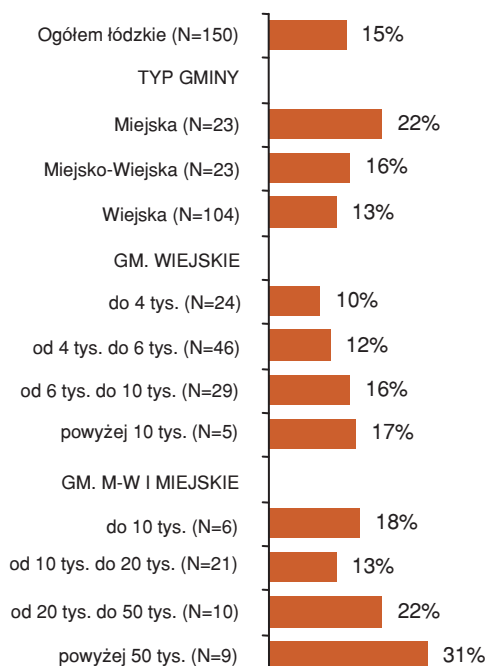
Sytuacja osób niepełnosprawnych pod względem możliwości uzyskania wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej jest zdecydowanie gorsza w przypadku gmin wiejskich, niż miejskich. W badane przez nas działania w zakresie rehabilitacji społecznej angażuje się średnio 22% gmin miejskich i jedynie 13% gmin wiejskich. **Mniejsza aktywność gmin wiejskich widoczna jest w szczególności w przypadku działań mniej powszechnych** – a zatem wymagających większych środków i zaangażowania. Jedynie w przypadku pomocy w formie finansowej oraz pomocy w formie materialnej możemy mówić o podobnym poziomie aktywności gmin wiejskich i miejskich.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCY, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo łódzkie N=314

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCY, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

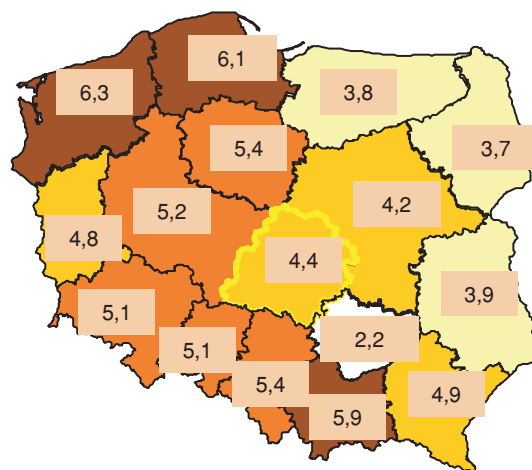
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Województwo łódzkie należy do regionów, w których zaangażowanie gmin w działania na rzecz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych należy do jednych z mniejszych w skali kraju. Deklaracje samorządów gminnych plasują je bliżej województw wypadających najgorzej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie) niż przodującej pod względem rehabilitacji społecznej północno – zachodniej części kraju.

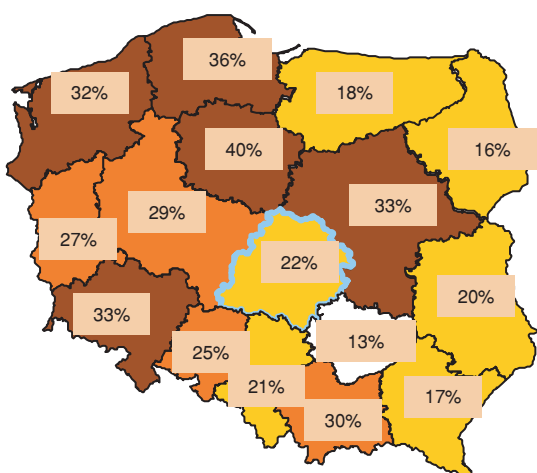
Zauważmy jednak, iż niepełnosprawni z województwa łódzkiego, podobnie jak respondenci z innych województw, mieli tendencję do przeszacowywania aktywności gmin w zakresie rehabilitacji społecznej. Gdyby brać pod uwagę tylko ich opinie pozycja województwa łódzkiego w rankingu województw byłaby nieznacznie wyższa.

ŚREDNIA LICZBA PODEJMOWANYCH PRZEZ GMINĘ DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

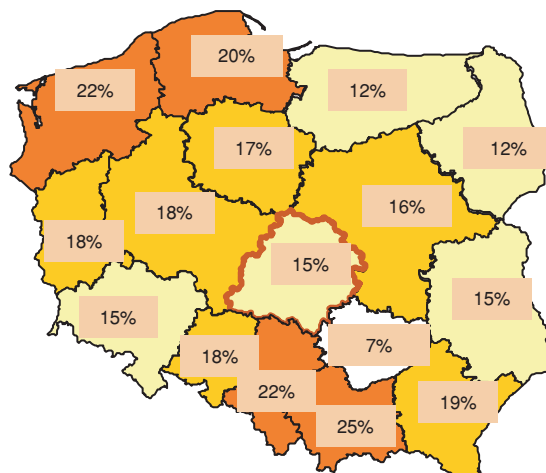
PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCY, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

ŚREDNIO 26%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCY, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

ŚREDNIO 17%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

8. Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Wyniki badań wskazują, iż pomimo wysokich oczekiwań niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, jednostki te nie są obecnie odpowiednio przygotowane do świadczenia pomocy tej grupie osób – nie dysponują odpowiednim potencjałem, zapleczem, przygotowaniem i organizacją niezbędną do efektywnego wsparcia osób niepełnosprawnych.

W województwie łódzkim obserwujemy nawet większe, niż w skali kraju, braki w tym zakresie. Jednocześnie obserwujemy podobne jak w innych województwach, zależności pomiędzy przygotowaniem samorządów do świadczenia pomocy, a sytuacją (wielkością i typem) gminy.

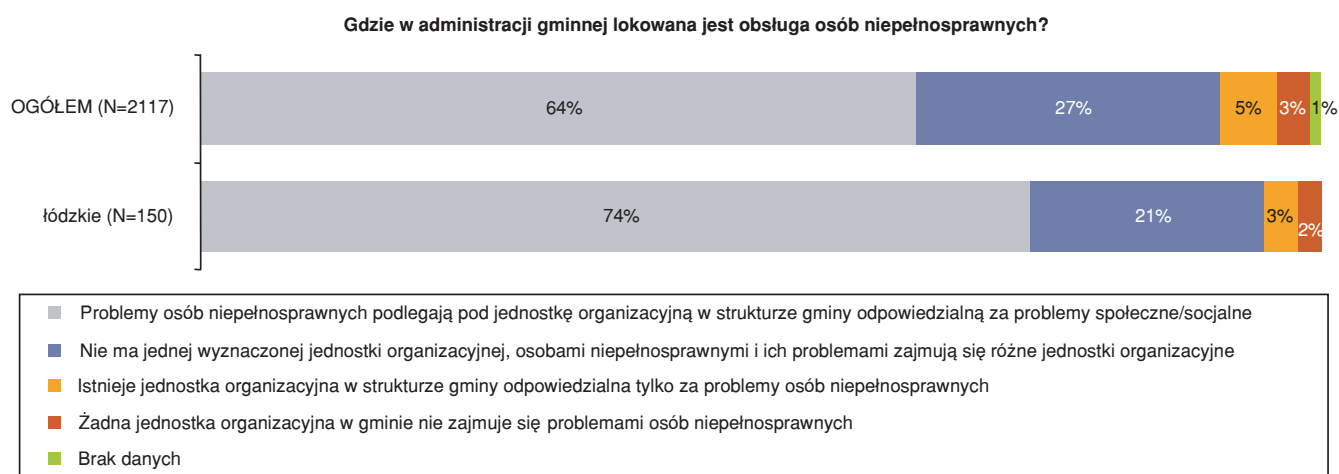
Samorzady gminne w większości nie są dobrze przygotowane do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym.

- W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych.
- Samorzady gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych.
- Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Brak jest w większości gmin planowania zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Gminy najczęściej nie uwzględniają w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielnej pozycji. W części gmin środki te w ogóle nie są uwzględniane, ale wygospodarowywane na bieżąco.
- Samorzady gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w ponad połowie z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➡ W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych.

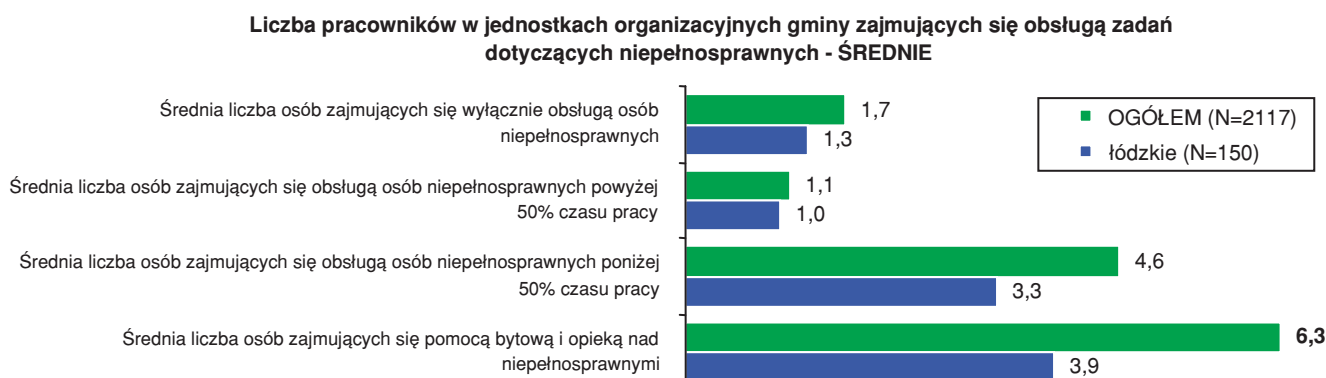
W województwie łódzkim do zadań tych najczęściej (nieco częściej niż w skali kraju) wyznaczone są jednostki odpowiedzialne za pomoc socjalną (74%). W nieco ponad co piątej gminie (21%) osobami niepełnosprawnymi zajmują się pracownicy różnych komórek organizacyjnych. Jedynie 3% gmin ma wyznaczone jednostki odpowiedzialne tylko za pomoc osobom niepełnosprawnym. Takie rozdrobienie kompetencji zapewne utrudnia udzielanie kompleksowej pomocy osobom niepełnosprawnym i w pewnym sensie spycha ich problemy na dalszy plan.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

➡ Samorządy gminne w województwie łódzkim dysponują dużo mniejszą, w porównaniu z innymi regionami kraju, liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych.

Gminy średnio wyznaczają prawie 1,3 pełnoetatowych pracowników do obsługi osób niepełnosprawnych. Większość pracowników urzędu gminy zajmuje się jednak problemami niepełnosprawnych „dorywczo”, poświęcając im mniej, niż 50% swojego czasu pracy.

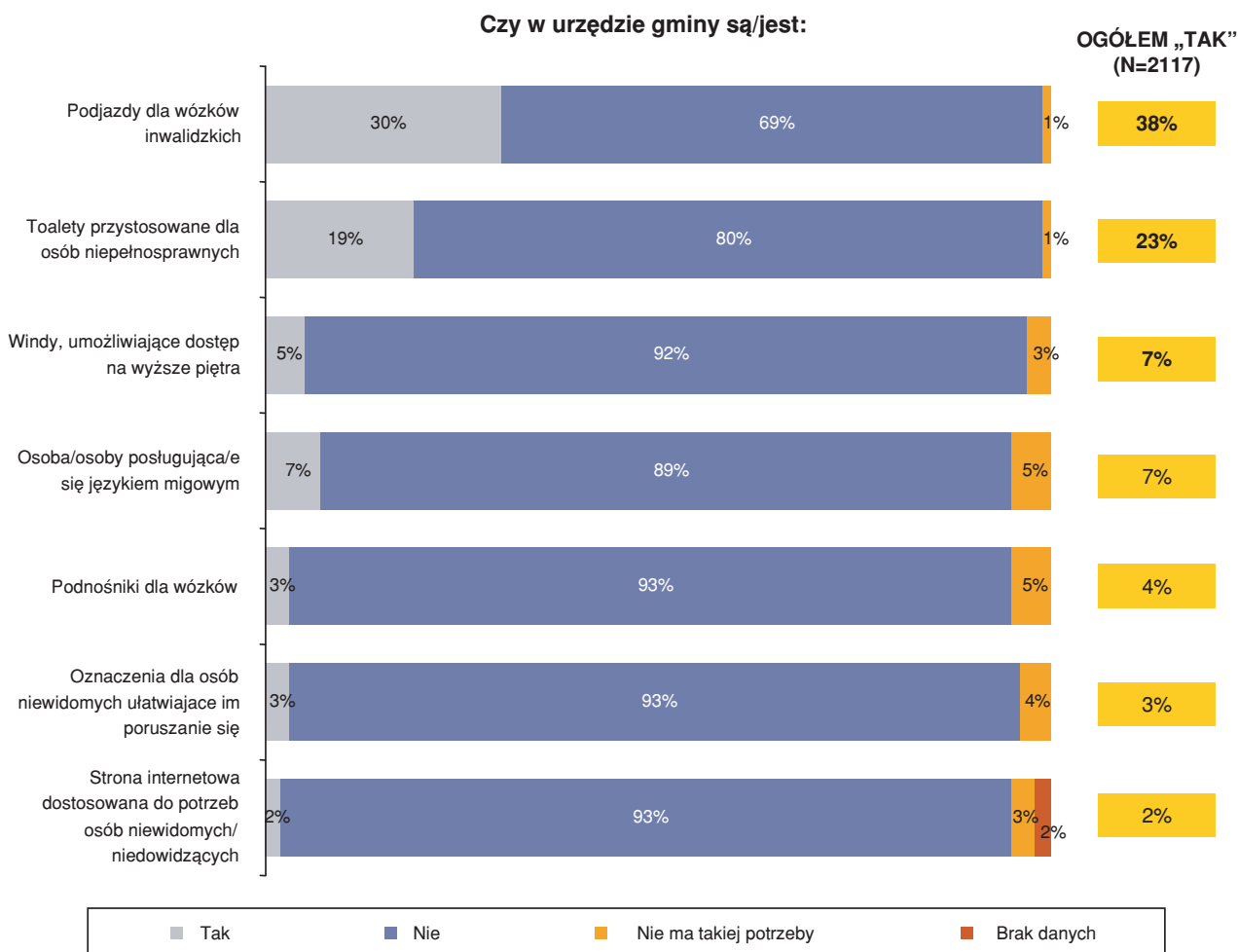

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➔ Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Województwo łódzkie nie odbiega pod tym względem od innych regionów. Również i tutaj większość urzędów gmin nie posiada podstawowych usprawnień dla niepełnosprawnych petentów. Co więcej, w przypadku każdego z udogodnień odsetek gmin, które deklarują ich posiadanie jest nieco mniejszy, niż w skali kraju. Niespełna co trzecia gmina w województwie łódzkim posiada podjazdy dla wózków inwalidzkich. W co piątej gminie niepełnosprawni mogą korzystać ze specjalnie przystosowanych toalet. Natomiast osoby posługujące się językiem migowym, windy, podnośniki dla wózków, oznaczenia dla niewidomych i dostosowane do ich potrzeb strony internetowe w zasadzie są niemal nieobecne w łódzkich urzędach gminnych.

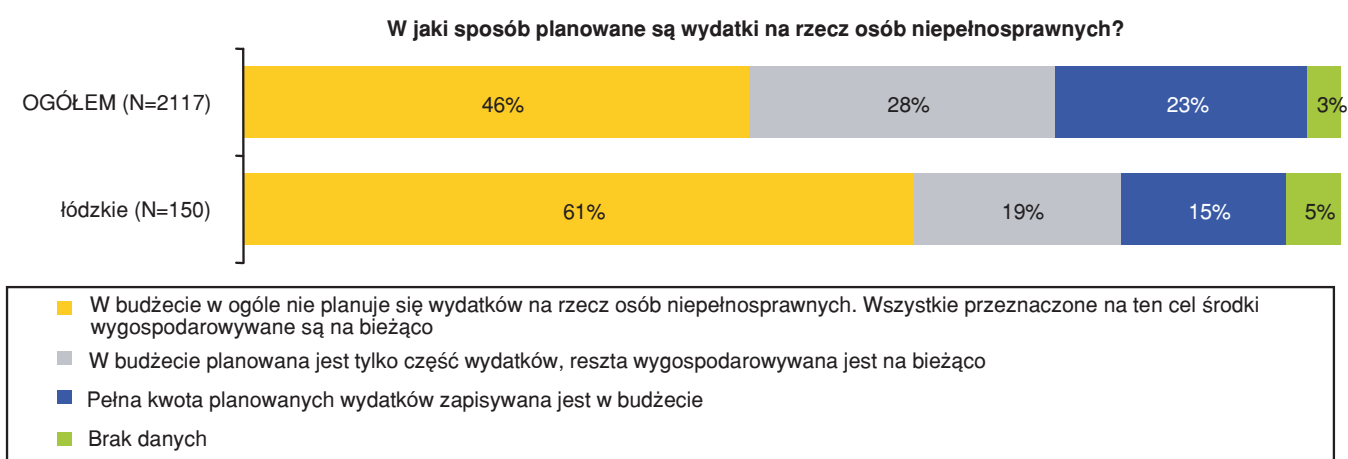
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117, województwo łódzkie N=150

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➔ W województwie łódzkim, tak jak w innych regionach kraju, brak jest w większości gmin szczegółowego planowania wydatków czy zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych (o czym mowa jest w poprzednich rozdziałach).

Ponad 60% gmin w ogóle nie planuje wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych w swoim budżecie, ale środki te wygospodarowuje na bieżąco. Co piąta gmina częściowo planuje tego typu wydatki. Natomiast jedynie 15% budżetuje pełną kwotę planowanych wydatków. Pod tym względem województwo łódzkie wypada gorzej, niż ogół.

Brak szczegółowego planowania wydatków i działań dotyczących osób niepełnosprawnych zapewne w znacznym stopniu utrudnia realizację jakichkolwiek zadań w tym zakresie, a w przypadku podejmowanych działań nie sprzyja ich efektywności.

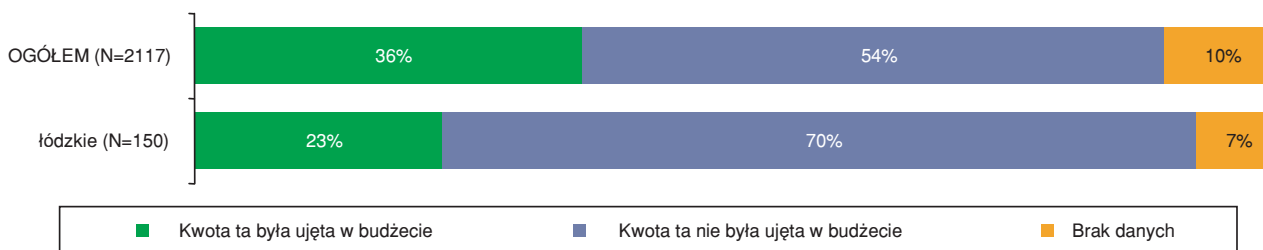

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☞ Gminy w zasadzie nie uwzględniają w swoich budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym. W województwie łódzkim jest to bardziej powszechna praktyka, niż w skali całego kraju. Jedynie 23% gmin ujmowało tego typu wydatki w budżecie na rok 2005, praktycznie taki sam odsetek gmin zaplanował je w budżecie na rok 2006. Co więcej, tylko 4% gmin (o połowę mniej niż w skali kraju) księguje te wydatki jako osobną pozycję w budżecie. Najczęściej tego typu wydatki w ogóle nie są wyszczególniane, ale włączane w tzw. różne cele (51% gmin). 38% gmin środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych ujmuje jako część wydatków przeznaczonych na cele społeczne i socjalne.

Czy zaplanowano w budżecie gminy w 2005 roku kwotę na realizację zadań dotyczących niepełnosprawnych?

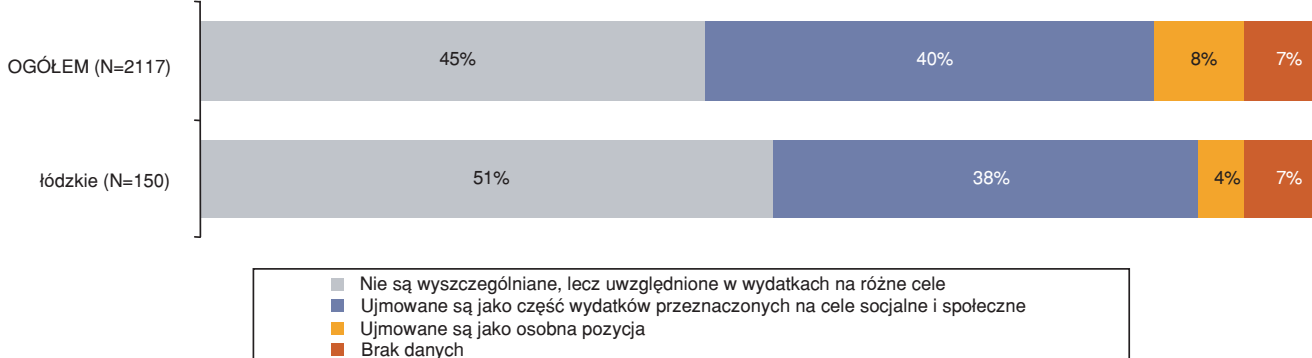

Czy zaplanowano w budżecie gminy w 2006 roku kwotę na realizację zadań dotyczących niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

W jaki sposób środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych zapisywane są w budżecie?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

➔ Samorzady gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w ponad połowie z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań. Województwo łódzkie nie odbiega pod tym względem w znaczący sposób od innych regionów kraju.

W „przeciętnej” gminie prawie połowa środków finansowych (48,03%) przeznaczonych na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych pochodzi ze środków własnych gminy. Następne pod względem udziału w wydatkach na rzecz niepełnosprawnych źródło finansowania to dotacje celowe budżetu państwa – niemal 22% środków. Ze strony województwa i powiatu pochodzi kolejne 24% środków finansowych. Ostatnie 6% środków pochodzi ze zróżnicowanych źródeł – z subwencji budżetu państwa, od sponsorów (np. darowizny), z funduszy unijnych, kredytów, pożyczek i innych źródeł.

**Tabela 1. Z jakich źródeł pochodziły w 2005 roku środki finansowe gminy na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych?
PRZECIĘTNA STRUKTURA ŹRÓDEŁ ŚRODKÓW FINANSOWYCH (W %)**

	OGÓŁEM (N=1704)	dolnośląskie (N=95)	kujawsko-pomorskie (N=60)	lubelskie (N=143)	lubuskie (N=38)	łódzkie (N=126)	małopolskie (N=150)	mazowieckie (N=258)	opolskie (N=47)	podkarpackie (N=121)	podlaskie (N=82)	pomorskie (N=81)	śląskie (N=129)	świętokrzyskie (N=50)	warmińsko-pomorskie (N=151)	wielkopolskie (N=314)	zachodniopomorskie (N=83)
Ze środków własnych gminy	51,82	52,97	52,3	58,55	46,97	48,03	47,55	48,12	56,83	47,43	40,98	44,12	57,45	59,92	57,8	59,81	53,72
Ze środków powiatu	8,06	5,34	5,92	6,03	0,79	8,37	15,32	6,81	2,53	5,15	7,33	7,35	8,3	9,82	12,83	7,17	13,93
Ze środków województwa	11,12	6,47	12,52	13,91	11,58	16,83	8,17	10,05	14,36	15,13	9,87	12,17	8,18	9,72	9,09	10,81	10,19
Z dotacji celowych budżetu państwa	19,78	23,93	21,2	15,36	25,45	21,9	21,43	22,67	17	25,23	26,65	25,35	14,44	9,46	14,1	13,59	16,92
Z subwencji z budżetu państwa	5,56	8,28	2,27	2,5	11,16	1,38	4,38	9,63	0,68	6,28	11,62	6,98	5,34	5,6	3,92	3,59	3,57
Ze środków sponsorów (np. darowizny)	1,13	0,92	1,2	0,35	0,16	1,83	0,58	0,73	2,66	0,33	0,12	1,2	1,2	2,74	0,43	3,34	1,17
Z funduszy Unii Europejskiej	0,51	1,24	0,33	0,21	0	0,24	1,09	0,51	1,74	0,04	1,46	0,49	0,33	0,4	0	0,33	0,3
Z kredytów, pożyczek	0,21	0,32	0	0	0	0,75	0,03	0,14	0,47	0	0	0	0,43	0,2	0,8	0,2	0,12
Z innych źródeł	1,27	0,06	3,55	2,05	1,92	0	1,43	0,26	1,55	0,88	1,95	2,31	4,29	0,1	0,94	0,75	0,18
Brak danych	20%	33%	43%	18%	30%	16%	9%	13%	23%	10%	16%	16%	18%	23%	12%	29%	19%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

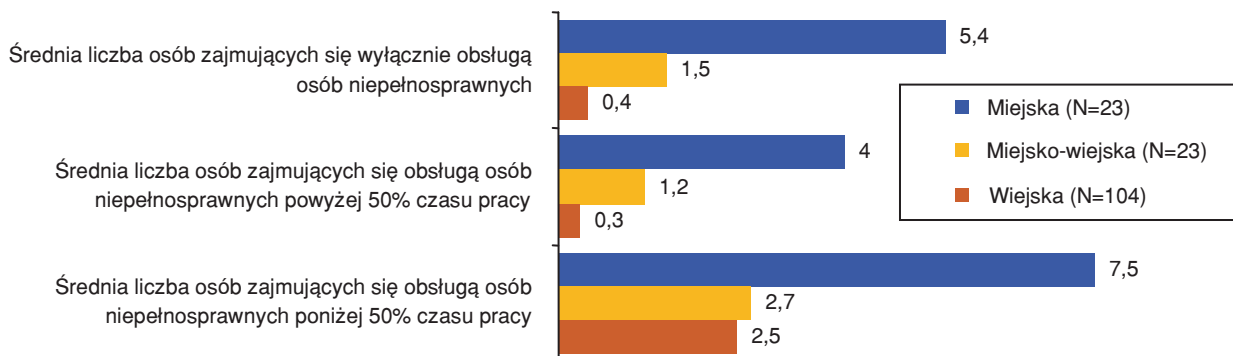
Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Wedle badań, przygotowanie i możliwości świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym są silnie związane z typem i wielkością gminy. Zdecydowanie najgorzej przygotowane są gminy wiejskie.

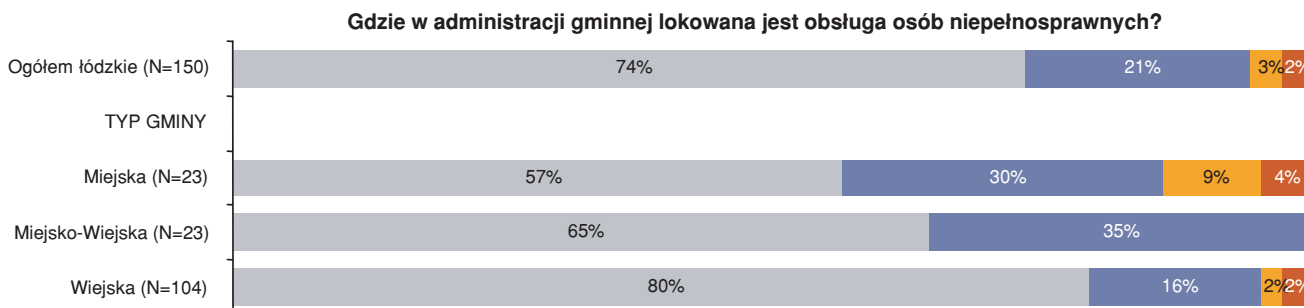
❑ Obsługa osób niepełnosprawnych i liczba etatów

W gminach wiejskich obsługa osób niepełnosprawnych lokowana jest praktycznie wyłącznie w jednostkach odpowiedzialnych za problemy społeczne/socjalne. Gminy wiejskie dysponują też najmniejszą liczbą etatów do obsługi osób niepełnosprawnych. Jedynie gminy miejskie, dysponujące największym zapleczem kadrowym, wyznaczają w tym celu specjalne jednostki. Największy „chaos” organizacyjny obserwujemy w gminach miejsko-wiejskich, gdzie relatywnie najczęściej problemami osób niepełnosprawnych zajmują się różne jednostki.

Liczba pracowników w jednostkach organizacyjnych gminy zajmujących się obsługą zadań dotyczących niepełnosprawnych - ŚREDNIE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

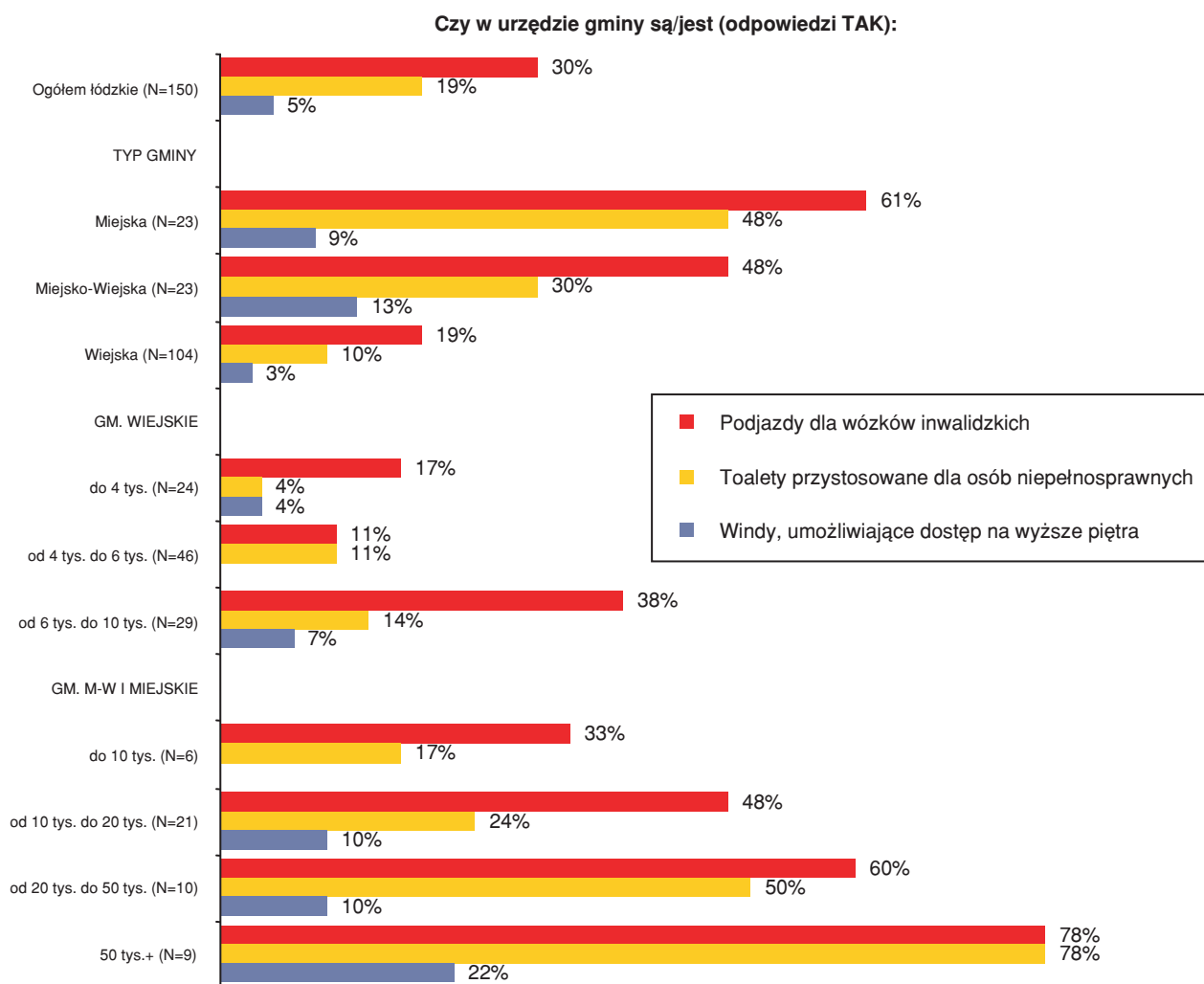
- Problemy osób niepełnosprawnych podlegają pod jednostkę organizacyjną w strukturze gminy odpowiedzialną za problemy społeczne/socjalne
- Nie ma jednej wyznaczonej jednostki organizacyjnej, osobami niepełnosprawnymi i ich problemami zajmują się różne jednostki organizacyjne
- Istnieje jednostka organizacyjna w strukturze gminy odpowiedzialna tylko za problemy osób niepełnosprawnych
- Żadna jednostka organizacyjna w gminie nie zajmuje się problemami osób niepełnosprawnych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☐ Dostosowanie architektoniczne

W województwie łódzkim, tak jak i w innych regionach kraju, relatywnie najlepiej przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych są urzędy gmin miejskich. W dużo gorszej sytuacji są pod tym względem urzędy gmin miejsko – wiejskich, a przede wszystkim gmin wiejskich. Gdy dodatkowo weźmiemy pod uwagę wielkość gminy, okazuje się, że przeciętnie nawet wśród najgorzej przystosowanych – najmniejszych – spośród gmin miejsko-wiejskich i miejskich procent gmin posiadających różnego typu udogodnienia jest porównywalny z najlepiej przystosowanymi – największymi – gminami wiejskimi. Wśród największych gmin miejsko-wiejskich i miejskich znakomita większość urzędów posiada podjazdy dla wózków i toalety przystosowane dla niepełnosprawnych, a także pracowników posługujących się językiem migowym.

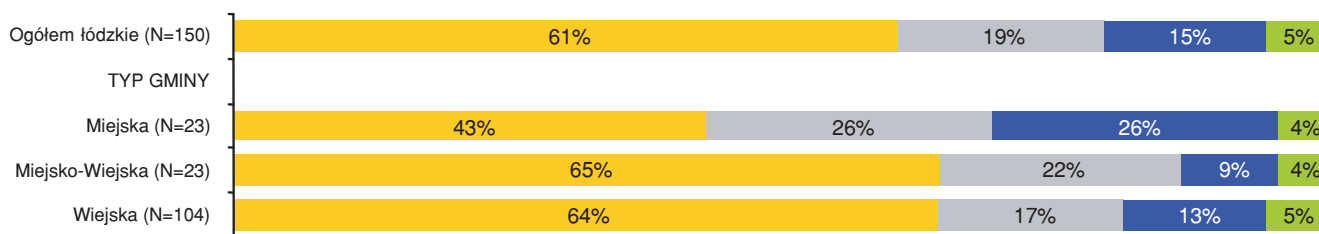
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

- Planowanie zadań dotyczących osób niepełnosprawnych i programy dotyczące osób niepełnosprawnych

Gminy miejskie (52%) zdecydowanie częściej niż gminy wiejskie (30%) i gminy miejsko-wiejskie (31%) planują w budżecie wydatki na realizację zadań związanych z osobami niepełnosprawnymi oraz zapisują pełną kwotę planowanych wydatków w budżecie.

W jaki sposób planowane są wydatki na rzecz osób niepełnosprawnych?

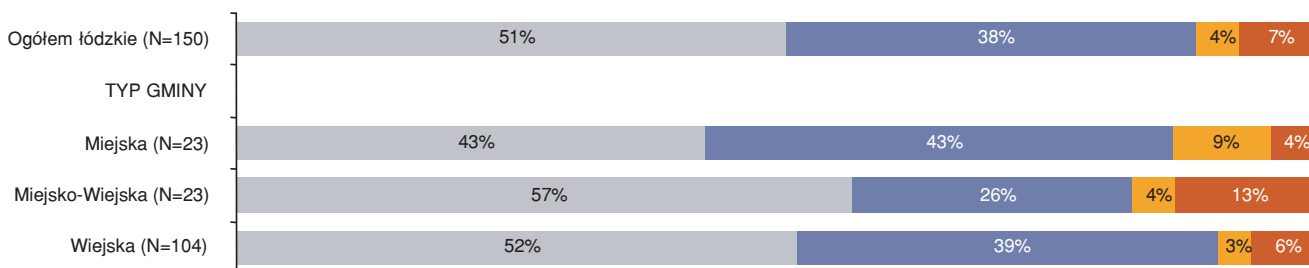
- W budżecie w ogóle nie planuje się wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych. Wszystkie przeznaczone na ten cel środki wygosparowywane są na bieżąco
- W budżecie planowana jest tylko część wydatków, reszta wygosparowywana jest na bieżąco
- Pełna kwota planowanych wydatków zapisywana jest w budżecie
- Brak danych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

- Uwzględnianie w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym

Gminy wiejskie i miejsko-wiejskie najczęściej nie wyszczególniają w swoich budżetach środków przeznaczonych na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, lecz księgują je „pod różnymi pozycjami”. Gminy miejskie albo zapisują je w wydatkach na cele socjalne lub też, jednak bardzo rzadko, ujmują je jako osobną pozycję.

W jaki sposób środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych zapisywane są w budżecie?

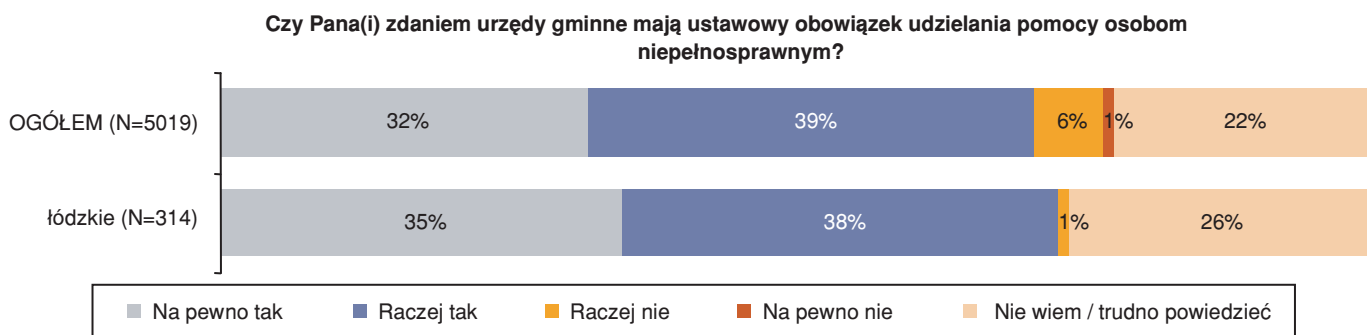
- Nie są wyszczególniane, lecz uwzględnione w wydatkach na różne cele
- Ujmowane są jako część wydatków przeznaczonych na cele socjalne i społeczne
- Ujmowane są jako osobna pozycja
- Brak danych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

9. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

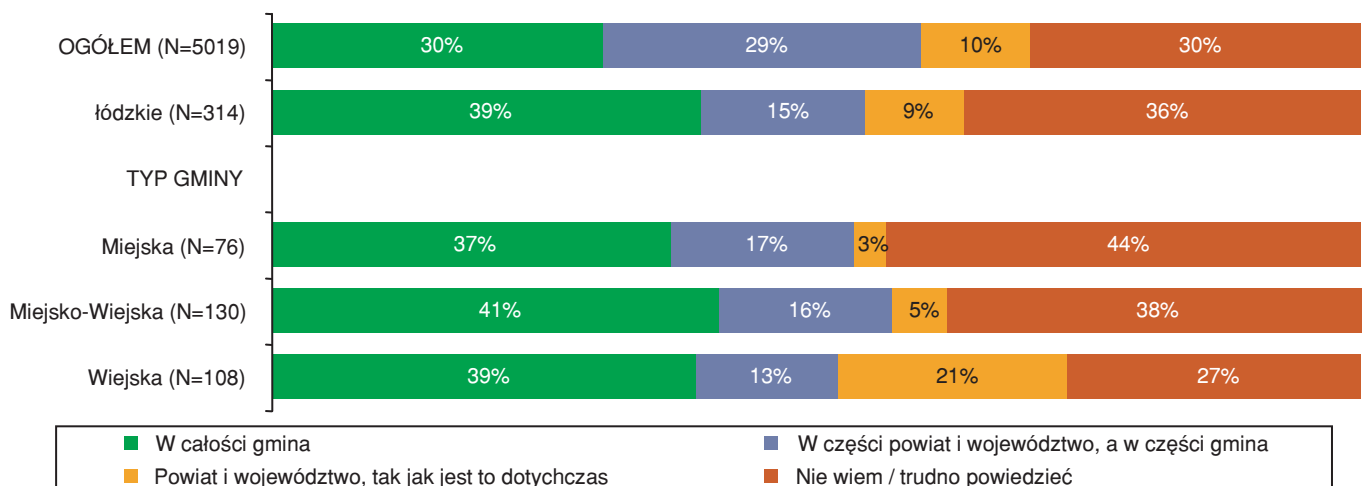
Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Niepełnosprawni mieszkańcy województwa łódzkiego, podobnie jak ogół niepełnosprawnych uważają, że **gminy są ustawowo zobowiązane do zapewnienia im – jako osobom niepełnosprawnym – koniecznej pomocy**. Zapewne dlatego właśnie w stosunku do samorządów gminnych formułują oni oczekiwania pomocy i do nich zwracają się w pierwszej kolejności. **Co więcej, w województwie łódzkim obserwujemy też silniejsze, niż w skali kraju, oczekiwanie zmiany obecnego systemu wsparcia**. 39% niepełnosprawnych mieszkańców województwa łódzkiego wyraża przekonanie, iż tylko gminy powinny odpowiadać za realizację zadań na rzecz niepełnosprawnych. Kolejne 15% chce zwiększenia ich obowiązków w tym zakresie, kosztem odciążenia powiatów.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Zgodnie z obowiązującym prawem wszystkie zadania na rzecz osób niepełnosprawnych przydzielone są władzom powiatowym i wojewódzkim. Gmina nie otrzymuje żadnych środków z budżetu państwa na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym. **Kto Pana(i) zdaniem powinien odpowiadać za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych?**

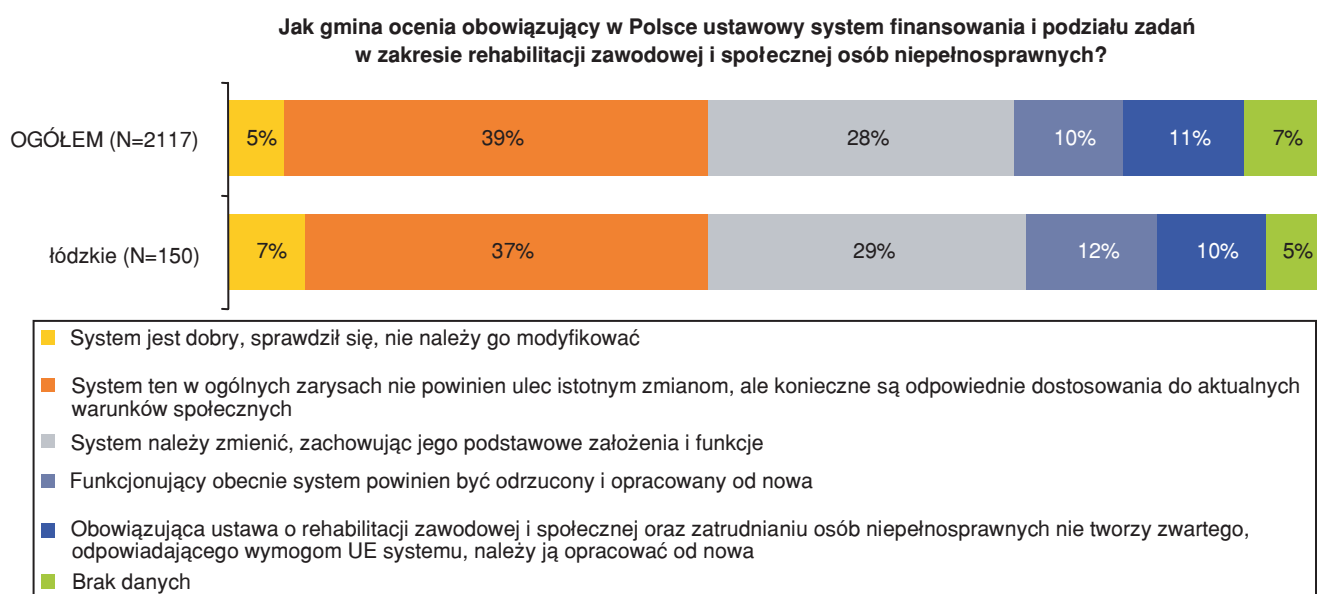

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

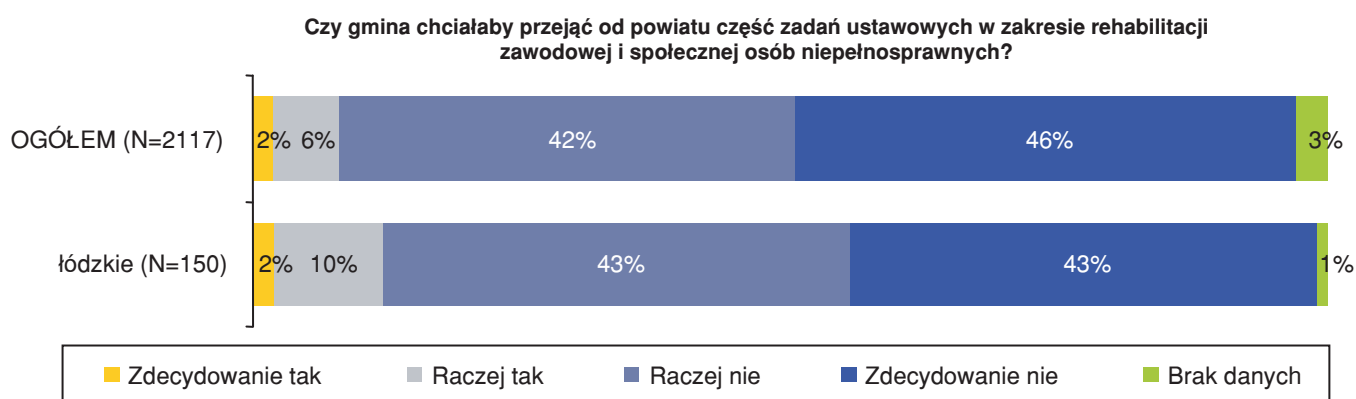
Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Z punktu widzenia osób niepełnosprawnych idealna byłaby zatem sytuacja, w której gmina przejęłaby odpowiedzialność za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych – rozwiązanie to byłoby z ich punktu widzenia najwygodniejsze. Tymczasem gminy raczej nie są temu przychylnie.

Choć łódzkie samorządy gminne zgłaszają wiele zastrzeżeń do obecnie obowiązującego prawodawstwa dotyczącego rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, to w większości odrzucają możliwość przejęcia od powiatu części zadań w tym zakresie. Jedynie 7% gmin jest zadowolona z obecnego kształtu systemu, ale wśród pozostałych dominuje opinia, iż jego założenia są dobre – to, co wymaga modyfikacji, to dostosowanie do społecznych realiów.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

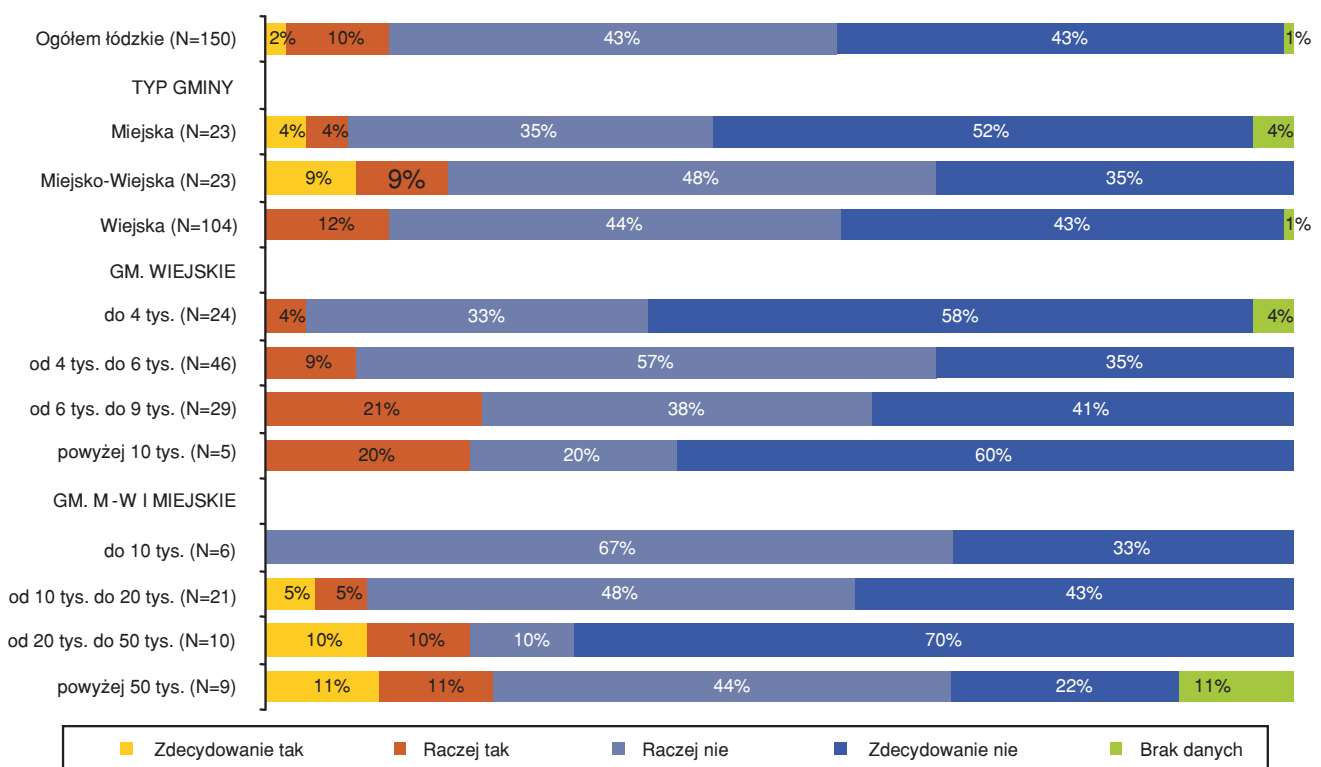
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Przedstawiciele samorządów gminnych z województwa łódzkiego w ogromnej większości odrzucają pomysł przejęcia od powiatu części ustawowych zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Jedynie 12% gmin (nieco więcej niż w skali kraju) wyrażało umiarkowaną aprobatę dla tego pomysłu.

Gotowość do przejęcia części zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych relatywnie częściej wyrażały gminy miejsko-wiejskie i wiejskie, w szczególności te największe. Mając pod swoją opieką liczne grono niepełnosprawnych, a zarazem dysponując odpowiednim potencjałem kadrowym i strukturalnym, są przekonane, iż są w stanie lepiej świadczyć pomoc osobom niepełnosprawnym niż samorzady powiatowe.

Czy gmina chciałaby przejąć od powiatu część zadań ustawowych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych?

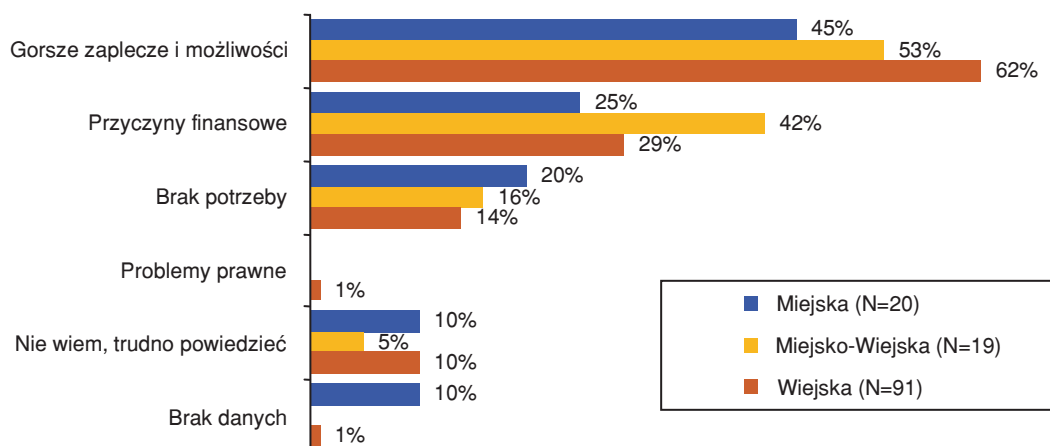
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=150

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Podstawowych powodów niechęci łódzkich gmin wobec przejęcia na siebie obowiązków związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym, należy upatrywać w zapleczu, jakim dysponują samorzady. Wśród najczęściej wymienianych przeszkód znalazły się przede wszystkim **gorsze możliwości i zaplecze** (kadrowe, lokalowe etc.) gmin wobec potrzeb osób niepełnosprawnych, a także **przyczyny finansowe** – podkreślane najczęściej przez gminy wiejskie i miejskie. Podkreślić jednak należy, iż część gmin po prostu wskazywała na brak takiej potrzeby.

Można przypuszczać, iż dysponując lepszym zapleczem i celowymi środkami finansowymi gminy wykazywałyby więcej inicjatywy w przejmowaniu zadań związanych z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych od powiatów. Tego typu wsparcie zdecydowanie poprawiłoby bowiem możliwości gmin w stosunku do zadań, które przynajmniej częściowo samorzady i tak podejmują w ramach innych działań (np. pomocy społecznej i socjalnej). Mogłoby się to też przyczynić do wyrównywania dysproporcji pomiędzy pomocą udzielaną w miastach (większą z racji bliskości powiatu) i na wsiach (gdzie częściej jest to doraźne, najbardziej podstawowe wsparcie). Dodatkowo adresowanie tych zadań specyficznym do osób niepełnosprawnych sprzyjałoby bardziej efektywnej ich realizacji i zwiększeniu ich różnorodności.

Powody, dla których gmina nie chciałaby przejąć części ustawowych zadań od powiatu w zakresie rehabilitacji niepełnosprawnych ze względu na typ gminy - wskazania spontaniczne

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo łódzkie N=130

